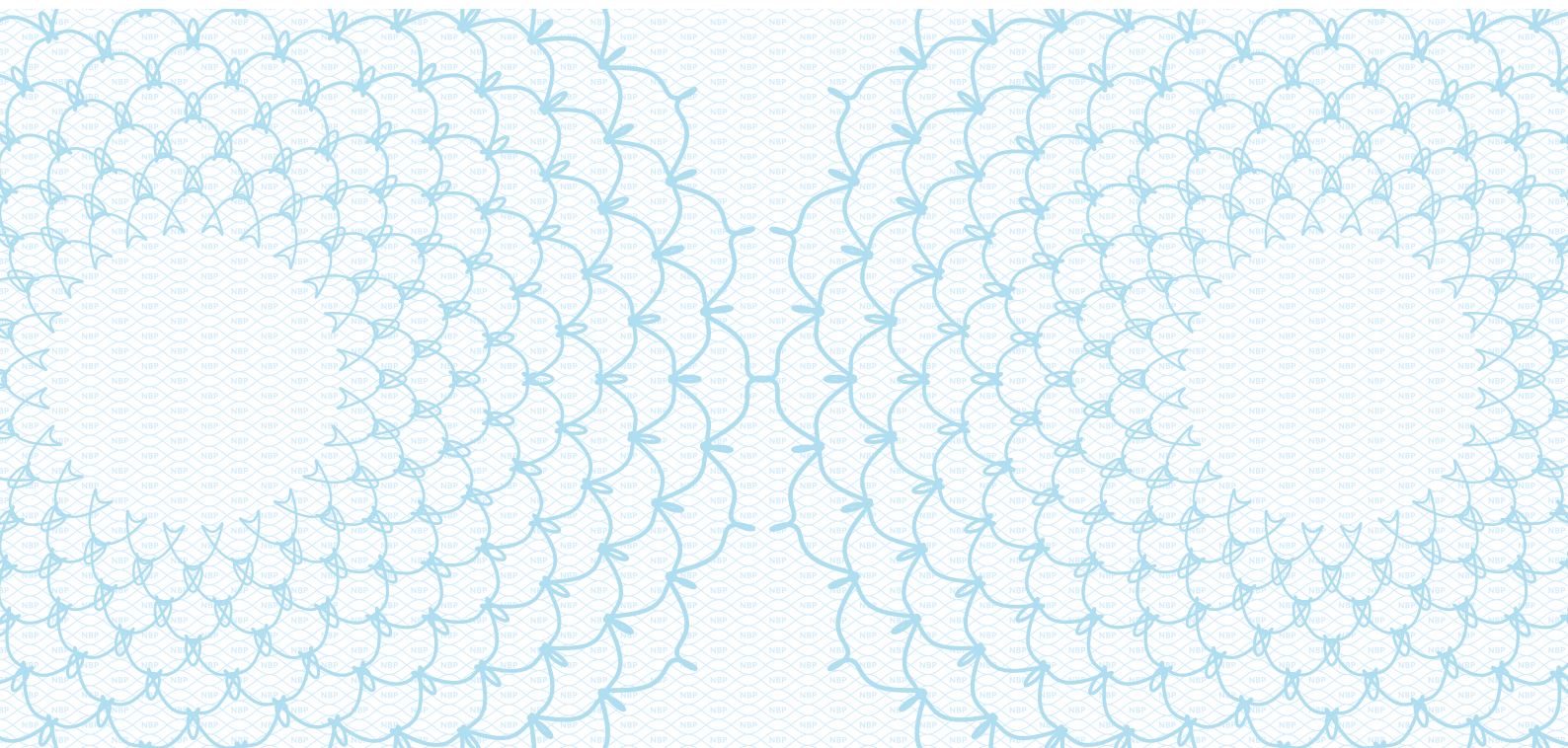

NBP

Narodowy Bank Polski

Sprawozdanie z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2020 roku

---

Sprawozdanie z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2020 roku

Warszawa, 2021 r.

Spis treści

Synteza	6
1. Funkcjonowanie organów Narodowego Banku Polskiego	12
1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego	12
1.2. Rada Polityki Pieniężnej	13
1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego	15
1.4. Plan działalności NBP	17
2. Polityka pieniężna	19
2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2020 r.	19
2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2020 r.	21
2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2020 r.	34
3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego	43
3.1. Nadzór makroostrożnościowy	43
3.2. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego	45
3.3. Działalność analityczna i badawcza w zakresie systemu finansowego	45
3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej	47
3.5. Działania operacyjne NBP na rzecz utrzymania stabilności finansowej	48
4. Działalność emisyjna	49
4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu	49
4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich	49
4.3. Funkcjonowanie obiegu gotówkowego	50
4.4. Działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego	51
4.5. Fałszerstwa polskich znaków pieniężnych	51
5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi	53
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych	53
5.2. Strategia zarządzania rezerwami dewizowymi	54
5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi	55
5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych	56
5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej	58
6. Działalność dewizowa	59
6.1. Rejestr działalności kantorowej	59
6.2. Decyzje w sprawach dewizowych	59
6.3. Kontrola obrotu dewizowego	59

7. Działania na rzecz systemu płatniczego	62
7.1. Realizacja zadań operacyjnych	62
7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego	63
7.3. Nadzór nad systemem płatniczym	65
7.4. NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych	66
8. Obsługa Skarbu Państwa	68
8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP	68
8.2. Obsługa zagranicznych zobowiązań i należności budżetu państwa	70
8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi	70
8.4. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym	71
9. Działalność analityczno-badawcza	72
9.1. Analizy i badania dotyczące polityki pieniężnej	72
9.2. Analizy i badania procesów cenotwórczych, cen i inflacji	72
9.3. Prognozowanie makroekonomiczne i rozwój modeli prognostycznych	73
9.4. Analizy i badania sytuacji fiskalnej	73
9.5. Analizy gospodarki światowej i wpływu zagranicy na polską gospodarkę	73
9.6. Analizy i badania sektora realnego gospodarki	74
9.7. Publikacje naukowe pracowników NBP	75
9.8. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP	75
9.9. Współpraca ze środowiskiem naukowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi	75
10. Działalność statystyczna	77
10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki	77
10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych i innych instytucjach międzynarodowych	78
11. Działalność edukacyjna i informacyjna	83
11.1. Działalność edukacyjna	83
11.2. Działalność informacyjna i promocyjna	85
11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna	86
11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów	87
12. Działalność legislacyjna	88
12.1. Działalność legislacyjna organów NBP	88
12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych	88
12.3. Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii Europejskiego Banku Centralnego do projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej	90
13. Współpraca międzynarodowa	91
13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej	91

13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi	92
14. Działalność wewnętrzna	97
14.1. Zarządzanie kadrami	97
14.2. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	98
14.3. Działalność inwestycyjna	98
14.4. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP	98
14.5. Audyt wewnętrzny	99
14.6. Działalność oddziałów okręgowych NBP	99
14.7. Zapewnienie bezpieczeństwa	99
15. Przegląd sytuacji majątkowo-finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2020 r.	101
15.1. Wstęp	101
15.2. Charakterystyka bilansu NBP	109
15.3. Charakterystyka rachunku zysków i strat NBP	118
Załączniki	123
1. Wybrane dane makroekonomiczne i finansowe	124
2. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP	128
3. Wyniki głosowań członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami	130
4. Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2020 r.	144
Spis najważniejszych skrótów	145

Synteza

1. Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Podstawowe zadania NBP określa Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim i Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, a także Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego. W 2020 r. NBP działał zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2020* oraz *Planem działalności NBP na lata 2020–2022*.
2. *Sprawozdanie* przedstawia realizację przez NBP ustawowych zadań w 2020 r. w następujących obszarach: polityka pieniężna, działania na rzecz stabilności systemu finansowego, działalność emisyjna, zarządzanie rezerwami dewizowymi, działalność dewizowa, działania na rzecz systemu płatniczego, obsługa Skarbu Państwa, działalność analityczno-badawcza, działalność statystyczna, działalność edukacyjna i informacyjna oraz współpraca międzynarodowa. W *Sprawozdaniu* przedstawiono również działalność legislacyjną, działalność wewnętrzną oraz przegląd sytuacji majątkowo-finansowej NBP na 31 grudnia 2020 r.
3. Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W 2020 r. strukturę organizacyjną NBP tworzyły: Centrala i 16 jednostek organizacyjnych.
4. W 2020 r. realizacja zadań NBP odbywała się w warunkach pandemii COVID-19. Od marca 2020 r. NBP podejmował działania adekwatne do związanych z tym wyzwań, przed którymi stanęła polska gospodarka. Działania te zostały pozytywnie ocenione przez instytucje międzynarodowe.
5. W 2020 r. polityka pieniężna była prowadzona zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2020*. Podobnie jak w poprzednich latach głównym celem polityki pieniężnej w 2020 r. było utrzymanie stabilności cen, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności systemu finansowego. Prowadząc politykę pieniężną, NBP nadal wykorzystywał strategię celu inflacyjnego. Od 2004 r. średniookresowy cel inflacyjny wynosi 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości ± 1 punkt procentowy. W 2020 r. wraz z wybuchem globalnej pandemii i związanym z tym silnym pogorszeniem koniunktury na świecie i w Polsce, a także oczekiwanym obniżeniem inflacji NBP istotnie poluzował politykę pieniężną. Rada Polityki Pieniężnej obniżyła stopy procentowe NBP, w tym stopę referencyjną z 1,5% do 0,1%, a także stopę rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5%. NBP prowadził także strukturalne operacje otwartego rynku polegające na zakupie na rynku wtórnym skarbowych papierów wartościowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa. NBP udostępnił również bankom możliwość korzystania z kredytu wekslowego. Pod koniec 2020 r. – wobec ryzyka procyklicznego umocnienia kursu złotego – NBP dokonał interwencji na rynku walutowym w celu wzmocnienia oddziaływania poluzowania polityki pieniężnej na gospodarkę. Łagodząc politykę pieniężną NBP brał pod uwagę to, że wskutek pandemii oraz załamania aktywności w gospodarce światowej nastąpi silny spadek aktywności gospodarczej w Polsce, któremu – w razie braku istotnego poluzowania polityki makroekonomicznej, w tym pieniężnej – towarzyszyć będzie istotne i relatywnie trwałe pogorszenie sytuacji finansowej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, spadek zatrudnienia i wzrost bezrobocia, a także obniżenie dynamiki wynagrodzeń. W tych warunkach rosło także – przy braku istotnego poluzowania polityki pieniężnej NBP –

ryzyko kształtowania się inflacji poniżej celu NBP w średnim okresie. Działania NBP przyczyniły się do złągodzenia warunków monetarnych w gospodarce, w tym do obniżenia się oprocentowania kredytów, spadku rentowności obligacji skarbowych i gwarantowanych przez Skarb Państwa, a także zapewniły płynność na rynku tych obligacji. Poluzowanie polityki pieniężnej ograniczyło skalę spadku aktywności gospodarczej oraz koszty pandemii dla rynku pracy. Spadek realnego PKB był w Polsce ponad dwukrotnie mniejszy niż średnio w Unii Europejskiej (UE), a stopa bezrobocia w Polsce na koniec 2020 r. należała do najniższych w UE. Prowadzona polityka pieniężna zapewniła jednocześnie realizację podstawowego zadania NBP jakim jest utrzymywanie inflacji na poziomie zgodnym z celem inflacyjnym NBP ($2,5\% \pm 1$ punkt procentowy) w średnim okresie. Inflacja cen towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu 2020 r. wyniosła $2,4\%$ r/r, a w całym roku wyniosła średnio $3,4\%$. Działania NBP w 2020 r. – poprzez pozytywny wpływ na sytuację finansową kredytobiorców – ograniczyły także ryzyko kredytowe, którego wzrost był najistotniejszym kanałem wpływu pandemii na stabilność systemu bankowego.

6. W 2020 r. Narodowy Bank Polski realizował politykę pieniężną, wykorzystując instrumenty przewidziane w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2020*. Skala i natura gospodarczego wstrząsu związanego z pandemią, a przez to skala i rodzaj niezbędnej reakcji NBP spowodowała, że oprócz instrumentów wykorzystywanych standardowo w poprzednich latach, konieczne było wykorzystanie także instrumentów niestosowanych lub stosowanych jedynie w wyjątkowych sytuacjach w ostatnich latach, tj. wykorzystanie bezwarunkowego skupu obligacji, dostrajających operacji typu repo, zmian rezerwy obowiązkowej, kredytu wekslowego oraz interwencji walutowych. Podstawowym instrumentem polityki pieniężnej były stopy procentowe NBP. W 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej obniżyła stopy procentowe NBP, w tym stopę referencyjną z $1,50\%$ do $0,10\%$. Stopa referencyjna NBP, określając rentowność podstawowych operacji otwartego rynku, wpływała na oprocentowanie krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Podobnie jak w poprzednich latach, celem operacyjnym polityki pieniężnej było dążenie do kształtowania stawki POLONIA w pobliżu stopy referencyjnej NBP. W całym 2020 r. stawka POLONIA była zgodna z kierunkiem prowadzonej polityki pieniężnej. Średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło w 2020 r. 17 pb. Cel operacyjny polityki pieniężnej realizowany był głównie przy wykorzystaniu podstawowych operacji otwartego rynku, przeprowadzanych regularnie, raz w tygodniu, z reguły z 7-dniowym okresem zapadalności przy uzupełniającej roli operacji dostrajających. Średni poziom bonów pieniężnych NBP wyemitowanych w 2020 r. w ramach operacji podstawowych wyniósł 133 464 mln zł, a w przypadku operacji dostrajających – 1 236 mln zł. W marcu 2020 r. NBP rozpoczął przeprowadzanie strukturalnych operacji otwartego rynku polegających na skupie na rynku wtórnym dłużnych papierów wartościowych. Celem tych operacji była zmiana długoterminowej struktury płynności w sektorze bankowym, zapewnienie płynności rynku wtórnego skupowanych papierów wartościowych oraz wzmocnienie oddziaływania obniżenia przez bank centralny stóp procentowych na gospodarkę, tj. wzmocnienie mechanizmu transmisji monetarnej. W ramach operacji strukturalnych NBP skupował obligacje skarbowe oraz – od kwietnia 2020 r. – obligacje gwarantowane przez Skarb Państwa. W 2020 r. NBP skupił na rynku wtórnym dłużne papiery wartościowe o łącznej nominalnej wartości 107,1 mld zł, zasilając sektor bankowy w płynność w kwocie 112,9 mld zł. Uruchomienie i prowadzenie przez NBP w 2020 r. strukturalnych operacji otwartego rynku wpłynęło stabilizująco na rynek obligacji objętych skupem, zwiększało płynność tego rynku oraz przyczyniło się do spadku rentowności obligacji, a w efekcie wzmocniło oddziaływanie obniżenia stóp procentowych NBP na gospodarkę. W dniu 16 marca 2020 r. NBP przeprowadził również dostrajającą operację typu repo, zasilając sektor bankowy w płynność

w kwocie 7,3 mld zł na okres 4 dni. NBP pozostawał w gotowości do przeprowadzenia tego rodzaju operacji w dalszej części roku. Ponadto, 17 marca 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej podjęła decyzję o obniżeniu podstawowej stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5% i określeniu wysokości oprocentowania środków rezerwy na poziomie stopy referencyjnej NBP. W kwietniu 2020 r. NBP rozpoczął oferowanie bankom kredytu wekslowego przeznaczonego na refinansowanie kredytów udzielanych przedsiębiorcom. W 2020 r. został udzielony kredyt wekslowy w kwocie 52,9 mln zł. W 2020 r. banki miały możliwość uzupełniania niedoborów oraz lokowania nadwyżek środków w banku centralnym, korzystając z kredytu lombardowego oraz depozytu na koniec dnia, oferowanych przez NBP. Średnie dzienne wykorzystanie tych instrumentów wyniosło odpowiednio 0,06 mln zł oraz 3 193,2 mln zł. W grudniu 2020 r. NBP, w ramach interwencji na rynku walutowym, dokonał zakupu pewnej ilości walut obcych za złote.

W 2020 r. nastąpił istotny wzrost nadpłynności sektora bankowego, co było przede wszystkim skutkiem działań w zakresie polityki pieniężnej prowadzonych przez NBP. Poziom środków pozostających w dyspozycji sektora bankowego przekraczających poziom rezerwy obowiązkowej wyniósł w grudniu 2020 r. średnio 183 798 mln zł i był o 97 357 mln zł wyższy niż w analogicznym okresie w 2019 r. Do wzrostu nadpłynności przyczynił się przede wszystkim prowadzony przez NBP od marca 2020 r. skup dłużnych papierów wartościowych na rynku wtórnym dokonywany w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. W tym samym kierunku oddziaływało także obniżenie podstawowej stopy rezerwy obowiązkowej. Do wzrostu nadpłynności sektora bankowego w 2020 r. przyczyniły się również transakcje walutowe prowadzone przez NBP, w tym skup walut obcych od Ministerstwa Finansów. Przyrost ten został częściowo ograniczony w wyniku sprzedaży walut obcych przez NBP na potrzeby Komisji Europejskiej. W kierunku ograniczania płynności w 2020 r. oddziaływał natomiast znaczący przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu.

7. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim do zadań NBP należy „kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego”. Polski bank centralny realizuje to zadanie w sposób ciągły przez działania na rzecz zapewnienia stabilnych warunków funkcjonowania banków i całego systemu finansowego, a także utrzymania niskiego poziomu inflacji. W 2020 r. NBP kontynuował działania na rzecz rozwoju systemu płatniczego i jego sprawnego funkcjonowania. Narodowy Bank Polski uczestniczył w tworzeniu przepisów prawnych dotyczących sektora bankowego, prowadził analizy i badania krajowego systemu bankowego oraz współpracował ze Związkiem Banków Polskich.
8. W 2020 r. działania na rzecz stabilności polskiego systemu finansowego polegały przede wszystkim na przeciwdziałaniu zagrożeniom, szczególnie dla sektora bankowego, związanym z pandemią COVID-19 i podejmowaniu koniecznych kroków ograniczających te zagrożenia. Narodowy Bank Polski prowadził także regularne analizy i badania dotyczące stabilności i rozwoju systemu finansowego, w wymiarze krajowym i międzynarodowym. Wyniki prac zostały opublikowane w cyklicznych opracowaniach. W 2020 r. NBP wypełniał zobowiązania ustawowe, organizując prace Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M) oraz zapewniając Komitetowi wsparcie analityczne i prawne. NBP był także zaangażowany w działania KSF związane z zarządzaniem kryzysowym. Współpracował z instytucjami tworzącymi sieć bezpieczeństwa finansowego, tj. z Ministerstwem Finansów (MF), Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) i Bankowym Funduszem Gwarancyjnym (BFG).
9. Głównym celem działalności emisyjnej NBP było zapewnienie bezpieczeństwa i płynności obrotu gotówkowego. W 2020 r. wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wzrosła

o 34,8% i na koniec grudnia 2020 r. wyniosła 321,8 mld zł. Wzrost ten znacznie przekroczył wartości notowane w ostatnich latach i był związany ze zwiększeniem zapotrzebowania na gotówkę w okresie pandemii COVID-19. Narodowy Bank Polski zapewnił niezakłócone zaopatrywanie banków w znaki pieniężne pomimo większej skali wzrostu wartości pieniądza gotówkowego w obiegu. W 2020 r. NBP wyemitował wartości kolekcjonerskie: 4,87 tys. sztuk monet złotych, 224 tys. sztuk monet srebrnych oraz 60 tys. sztuk banknotów. Narodowy Bank Polski rozpoczął ponadto prace nad Narodową Strategią Bezpieczeństwa Obrotu Gotówkowego.

10. Zarządzając rezerwami dewizowymi, NBP dąży do zapewnienia bezpieczeństwa i niezbędnej płynności inwestowanych środków. Jednocześnie – spełniając te kryteria – podejmuje działania, których celem jest podwyższenie dochodowości rezerw. Dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, w 2020 r. wyniósł 6,9 mld zł (w 2019 r. – 7,6 mld). W 2020 r. Narodowy Bank Polski wprowadził zmiany w strukturze inwestycyjnej rezerw w celu ograniczenia ryzyka finansowego w warunkach pandemii COVID-19, a także podwyższenia dochodowości rezerw. Przeprowadził również przegląd strategii zarządzania rezerwami dewizowymi, zakładający dalsze rozszerzanie zakresu instrumentarium inwestycyjnego w celu zwiększenia dochodowości rezerw w długim horyzoncie.
11. Działalność dewizowa NBP polegała na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz przeprowadzaniu określonych ustawowo kontroli. W 2020 r. przeprowadzono 644 kontrole dewizowe i wydano 27 decyzji dewizowych oraz 36 decyzji o nałożeniu kary administracyjnej. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w Polsce działały 4752 kantory.
12. Działania NBP na rzecz systemu płatniczego polegały przede wszystkim na prowadzeniu systemów płatności i dokonywaniu rozrachunku międzybankowego, organizowaniu rozliczeń pieniężnych oraz sprawowaniu nadzoru nad systemem płatniczym. W 2020 r. Narodowy Bank Polski wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o podjęcie inicjatywy legislacyjnej, mającej na celu pełniejsze uregulowanie prawnego statusu akceptacji gotówki. Rozpoczął też prace analityczne związane z planowanym uruchomieniem w 2025 r. nowego systemu RTGS w złotych zgodnego ze standardem ISO 20022. Ponadto zaczął przygotowania do przejścia na nowy model rozrachunku w systemie STEP2-T oraz monitorował infrastrukturę systemu płatniczego pod kątem wpływu pandemii COVID-19 na funkcjonowanie systemów płatności i schematów płatniczych.
13. Prowadzona przez NBP obsługa bankowa budżetu państwa przyczyniała się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków sektora finansów publicznych. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. NBP prowadził 25 719 rachunków dla 2953 klientów. W 2020 r. NBP brał udział w obsłudze europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia SURE i obsługiwał tzw. rachunek wspólny do gromadzenia podatkowych i niepodatkowych należności budżetu państwa z wykorzystaniem mikrorachunków. Narodowy Bank Polski obsługiwał zobowiązania i należności zagraniczne budżetu państwa oraz obrót skarbowymi papierami wartościowymi (zorganizowano łącznie 38 przetargów sprzedaży, zamiany i odkupu tych papierów), a także współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym.
14. Najważniejsze badania ekonomiczne z zakresu stabilności makroekonomicznej prowadzone w NBP w 2020 r. dotyczyły: polityki pieniężnej, w tym makroekonomicznych skutków luzowania polityki pieniężnej w Polsce, procesów cenotwórczych, cen i inflacji, prognozowania makroekonomicznego oraz sytuacji fiskalnej i gospodarczej. Doskonalono narzędzia prognostyczne

(m.in. rozbudowano model NECMOD o nowe kategorie – w celu oceny skutków luzowania polityki pieniężnej) i przeprowadzono liczne prace modelowe. Wyniki prac były wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji przez Zarząd NBP i Radę Polityki Pieniężnej. W 2020 r. zorganizowano 2 międzynarodowe konferencje naukowe i 2 otwarte seminaria naukowe. W czasopiśmie z tzw. listy filadelfijskiej¹ ukazało się 8 artykułów naukowych pracowników NBP.

15. W 2020 r. NBP realizował zadania statystyczne obejmujące pozyskiwanie danych sprawozdawczych, przede wszystkim od podmiotów sektora finansowego, oraz – w węższym zakresie – od podmiotów niefinansowych. W 2020 r. w NBP kontynuowano opracowywanie założeń Krajowego Rejestru Kredytowego, wdrożono zmiany w statystyce ostrożnościowej zgodnie z wymogami projektu EUCLID realizowanego przez EBA, wprowadzono wytyczne EBA w zakresie nowych obowiązków sprawozdawczych związanych z pandemią COVID-19, jak również rozszerzono na wszystkie województwa badania nad procesami migracyjnymi.
16. W 2020 r. Narodowy Bank Polski był inicjatorem i uczestnikiem projektów edukacyjnych realizowanych na terenie całego kraju. W 2020 r. poszerzono ofertę Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka o nowe materiały dostępne w wersji elektronicznej. NBP przeprowadził ponadto kampanie informacyjne i promocyjne, dotyczące m.in. upowszechnienia działań banku centralnego mających na celu przeciwdziałanie gospodarczym skutkom pandemii COVID-19 oraz otwarcia nowej placówki edukacyjnej NBP – Krakowskiego Salonu Ekonomicznego.
17. W 2020 r. NBP uczestniczył w pracach Stałego Komitetu Rady Ministrów, Komitetu do Spraw Europejskich i innych gremiów międzyresortowych oraz współpracował z organami państwa, opiniując projekty aktów prawnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. W ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC) Narodowy Bank Polski brał udział w opiniowaniu projektów stanowisk EBC do projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz aktów prawnych poszczególnych krajów UE. Dotyczyły one w szczególności nadzoru finansowego, wzmocnienia stabilności finansowej i instrumentów finansowych. Opiniowane w 2020 r. akty prawa krajowego i europejskiego objęły także regulacje wprowadzane w odpowiedzi na pandemię COVID-19.
18. W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów UE, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS), komitetów i grup roboczych ESBC oraz ERRS, komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. Najważniejsze prace dotyczyły zakończenia budowy unii bankowej, pogłębienia unii rynków kapitałowych oraz przeciwdziałania gospodarczym skutkom pandemii COVID-19. W 2020 r. NBP współpracował ponadto z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi, w tym z: Grupą Banku Światowego, Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju oraz Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych. W 2020 r. NBP działał na rzecz objęcia przez przedstawiciela Polski stanowiska dyrektora wykonawczego w Grupie Banku Światowego oraz udzielał merytorycznego wsparcia w realizowaniu zadań na tym stanowisku. NBP wypełniał także zadania związane z kontynuacją udziału Polski w czasowym zwiększeniu zasobów finansowych MFW (w ramach NAB i pożyczki dwustronnej) oraz prowadził działania pomocowe na arenie międzynarodowej, w tym realizował – w wyniku wygranej konkursu – projekt twinningowy dla Narodowego Banku Ukrainy.

¹ Lista filadelfijska (ISI Master Journal List) – lista czasopism naukowych opracowana i aktualizowana przez Institute for Scientific Information (ISI). Zawiera tytuły czasopism, które przeszły proces oceny i są uwzględniane w bazach ISI.

19. W 2020 r. przeciętne zatrudnienie w NBP było o 43 etaty wyższe niż w 2019 r. i wyniosło 3355 etatów. Wzrost ten był spowodowany m.in. poszerzeniem zadań w zakresie sprawozdawczości w obszarze systemu płatniczego oraz rozwojem i modernizacją systemów informatycznych NBP.
20. Wynik finansowy NBP za 2020 r. wyniósł 9,3 mld zł. Na jego poziom miały wpływ przede wszystkim: dodatni wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi (+6,9 mld zł), dodatni wynik z tytułu różnic kursowych (+6,3 mld zł), dodatni wynik z prowadzonej polityki pieniężnej (+0,5 mld zł), koszty działania i amortyzacji (-1,3 mld zł) oraz koszty utworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (-3,2 mld zł), której obowiązek tworzenia wynika z ustawy o NBP.

1. Funkcjonowanie organów Narodowego Banku Polskiego

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego.

1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego

W 2020 r. Prezes NBP w ramach swoich obowiązków przewodniczył Radzie Polityki Pieniężnej i Zarządowi NBP oraz Komitetowi Stabilności Finansowej w formule makroostrożnościowej. Ponadto, reprezentując Narodowy Bank Polski i Rzeczpospolitą Polską, Prezes NBP uczestniczył (lub był reprezentowany) w następujących spotkaniach² międzynarodowych instytucji bankowych i finansowych:

- posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego,
- dorocznym spotkaniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,
- spotkaniach Rad Gubernatorów Grupy Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- nieformalnych posiedzeniach Rady ECOFIN,
- posiedzeniach Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego,
- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych.

W 2020 r. Prezes NBP wydał 27 zarządzeń, dotyczących m.in.: emisji banknotów i monet, sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki, a także szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto Prezes NBP wydał 8 obwieszczeń: 6 zawierających jednolite teksty aktów prawnych organów NBP, obwieszczenie w sprawie ogłoszenia bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego za 2019 r. oraz obwieszczenie w sprawie ogłoszenia wykazu walut wymienialnych.

Ponadto Prezes NBP, jako przełożony pracowników, brał udział w kształtowaniu i realizowaniu polityki kadrowej, a także sprawował nadzór nad przestrzeganiem standardów pracy w NBP.

---

² W związku z pandemią COVID-19 większość wydarzeń (posiedzeń, konferencji, szkoleń, itp.) opisanych w niniejszym *Sprawozdaniu* odbyła się w sposób zdalny.

1.2. Rada Polityki Pieniężnej

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący:	Adam Glapiński
Członkowie:	Grażyna Ancyparowicz
	Eugeniusz Gatnar
	Łukasz Hardt
	Cezary Kochalski
	Jerzy Kropiwnicki
	Eryk Łon
	Rafał Sura
	Kamil Zubelewicz
	Jerzy Żyżyński

W 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej działała zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2020*. W 2020 r. RPP odbyła 15 posiedzeń (w tym 12 decyzyjnych), na których podjęła 14 uchwał normatywnych. Uchwały RPP były publikowane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski i Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

W 2020 r. RPP podjęła 3 uchwały w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej i stopy dyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim (Tabela 1), a także 2 uchwały zmieniające uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej (Tabela 2).

Tabela 1. Stopy procentowe NBP na koniec 2019 r. i 2020 r. (wysokość w %)

Stopa referencyjna		Stopa lombardowa		Stopa depozytowa		Stopa redyskontowa weksli		Stopa dyskontowa weksli*	
31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020
1,50	0,10	2,50	0,50	0,50	0,00	1,75	0,11	-	0,12

* W dniu 17 marca 2020 r. RPP zdecydowała o wprowadzeniu z dniem 18 marca 2020 r. stopy dyskontowej weksli.

Źródło: dane NBP.

Tabela 2. Stopa rezerwy obowiązkowej i oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej na koniec 2020 r.

Stopa rezerwy obowiązkowej/oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej	Wysokość w %	Obowiązuje od dnia
Stopa rezerwy obowiązkowej od środków złotych i środków w walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz od środków uzyskanych z tytułu emisji papierów wartościowych	0,50	30.04.2020 r.
Stopa rezerwy obowiązkowej od środków uzyskanych z tytułu operacji <i>repo</i> i <i>sell-buy-back</i> oraz środków pozyskanych co najmniej na 2 lata	0,00	1.03.2018 r.
Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, utrzymywanej przez banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową na rachunkach bieżących lub rachunkach rezerwy obowiązkowej*	0,10	29.05.2020 r.

*1,0 wysokości stopy referencyjnej.

Źródło: dane NBP.

Uchwały podjęte przez RPP w 2020 r. dotyczyły:

- zmiany uchwały w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020,
- przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 r.,
- przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2019,
- oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2019,
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2019 r.,
- zmiany uchwały w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego,
- ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2021,
- zasad rachunkowości Narodowego Banku Polskiego, wzoru bilansu, rachunku zysków i strat oraz zawartości informacji dodatkowej,
- zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2021.

Realizując obowiązek wynikający z art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim, RPP przyjęła następujące dokumenty:

- *Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej* – za III i IV kwartał 2019 r. oraz za I i II kwartał 2020 r.,
- *Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2019 r.*,
- *Prognozę bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej na 2021 r.*,
- *Opinię do projektu ustawy budżetowej na rok 2021.*

RPP rozpatrywała także projekcje inflacji i PKB oraz przyjęła trzy *Raporty o inflacji* (w marcu, lipcu i listopadzie).

W 2020 r. ze względu na pandemię COVID-19 udział członków RPP w konferencjach, seminariach oraz spotkaniach z przedstawicielami instytucji krajowych i zagranicznych był ograniczony. Członkowie RPP uczestniczyli m.in. w:

- spotkaniu z przedstawicielami misji Sekretariatu OECD poświęconym omówieniu przeglądu gospodarczego dla Polski — Executive Summary and Key Policy Insights,
- wybranych konferencjach krajowych.

1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego

Zarząd NBP	
Przewodniczący:	Adam Glapiński
Wiceprezes NBP — Pierwszy Zastępca Prezesa NBP*:	Piotr Wiesiołek Marta Kightley
Wiceprezes NBP**:	Anna Trzecińska Adam Lipiński
Członkowie***:	Teresa Czerwińska Andrzej Kaźmierczak Ryszard Kokoszczyński Piotr Pogonowski Paweł Samecki Paweł Szałamacha

* Z dniem 7 marca 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP — Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP przestał pełnić Piotr Wiesiołek (w związku z zakończeniem kadencji). Z dniem 8 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP — Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP została powołana Marta Kightley.

** Z dniem 3 listopada 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP przestała pełnić Anna Trzecińska (w związku z zakończeniem kadencji). Z dniem 4 listopada 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP został powołany Adam Lipiński.

*** Z dniem 29 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestała pełnić Teresa Czerwińska (odwołana na skutek zrzeczenia się przez nią funkcji członka Zarządu NBP). Z dniem 1 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP został powołany Piotr Pogonowski. Z dniem 17 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Paweł Samecki (w związku z zakończeniem kadencji). Ponadto, z dniem 1 stycznia 2021 r. na funkcję członka Zarządu NBP została powołana Marta Gajęcka.

Zgodnie z ustawą o NBP działalnością Narodowego Banku Polskiego kieruje Zarząd NBP. Podejmuje on uchwały w sprawach niezastrzeżonych do wyłącznej kompetencji innych organów NBP oraz realizuje uchwały RPP. W 2020 r. Zarząd NBP wykonywał podstawowe zadania zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2020*, *Planem działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2020–2022* i *Planem finansowym Narodowego Banku Polskiego na rok 2020*.

W związku z pandemią COVID-19 Zarząd NBP na bieżąco monitorował sytuację krajowego systemu finansowego i polskiej gospodarki. Podejmował decyzje o zastosowaniu odpowiednich środków,

mających na celu ograniczenie negatywnych skutków wpływu pandemii na krajowy system bankowy i gospodarkę oraz utrzymanie stabilności polskiego pieniądza.

Ponadto Zarząd NBP rozpatrywał projekty uchwał oraz materiały przekazywane RPP, dotyczące w szczególności:

- projekcji inflacji i PKB,
- bieżącej sytuacji makroekonomicznej w kraju, w tym przebiegu procesów inflacyjnych, sytuacji sektora finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, sytuacji na rynkach: pracy, nieruchomości, finansowym, kredytowym i walutowym,
- bieżącej sytuacji na światowych rynkach finansowych, w tym na rynkach finansowych strefy euro oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej,
- stabilności systemu finansowego w Polsce, w tym oceny funkcjonowania i perspektyw rozwoju systemu bankowego,
- płynności sektora bankowego oraz instrumentów polityki pieniężnej,
- sytuacji na rynku międzybankowym oraz operacji otwartego rynku.

Zarząd NBP omawiał także zagadnienia dotyczące: działalności emisyjnej, zarządzania rezerwami dewizowymi oraz funkcjonowania polskiego systemu płatniczego.

W 2020 r. Zarząd NBP odbył 66 posiedzeń. Podjął 106 uchwał (w tym: 66 uchwał normatywnych i 40 uchwał nienormatywnych)³ oraz 141 uchwał zarządczych.

Uchwały podjęte przez Zarząd NBP dotyczyły w szczególności:

- rodzajów weksli przyjmowanych przez Narodowy Bank Polski do dyskonta oraz zasad i trybu ich dyskonta,
- określenia niektórych szczegółowych czynności wykonywanych przez Narodowy Bank Polski w związku z redyskontowaniem i dyskontowaniem weksli,
- ogólnych warunków transakcji walutowych typu swap,
- zasad i trybu naliczania oraz utrzymywania rezerwy obowiązkowej,
- trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego,
- wprowadzenia wzoru umowy o obsługę przez Narodowy Bank Polski uczestników przetargów na skarbowe papiery wartościowe oraz obligacje gwarantowane w systemie SKARBNET4,

---

³ Zgodnie z art. 53 i 54 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2020 r. poz.2027) uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego będące aktami normatywnymi ogłaszane są w Monitorze Polskim lub w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

- wprowadzenia *Regulaminu refinansowania banków kredytem lombardowym oraz kredytem w ciągu dnia operacyjnego* przez Narodowy Bank Polski,
- warunków i zasad sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele,
- zarządzania rezerwami dewizowymi,
- organizacji rachunkowości w Narodowym Banku Polskim,
- warunków otwierania i prowadzenia rachunków banków przez Narodowy Bank Polski,
- realizacji projektu współpracy bliźniaczej na rzecz Narodowego Banku Ukrainy.

Uchwały zarządcze podjęte przez Zarząd NBP dotyczyły m.in.:

- publikacji raportów poświęconych omówieniu potencjalnych konsekwencji pandemii COVID-19 dla stabilności systemu finansowego w Polsce,
- publikacji kolejnej edycji raportu *Koszty instrumentów płatniczych na rynku polskim w podziale na koszty stałe i zmienne* oraz materiału *PayTech – innowacyjne rozwiązania płatnicze na rynku polskim*,
- przeglądu *Strategii zarządzania rezerwami dewizowymi*,
- kontynuowania przez NBP uczestnictwa w paneuropejskim systemie płatności STEP2-T, obsługującym polecenia przelewu w euro w standardzie SEPA oraz planowanych dostosowań w związku z przejściem tego systemu na nowy model rozrachunku brutto (Continuous Gross Settlement – CGS),
- dalszego uczestnictwa NBP w programie Nowych Porozumień Pożyczkowych oraz zawarcia kolejnej umowy pożyczki pomiędzy NBP a Międzynarodowym Funduszem Walutowym,
- utrzymania zaangażowania NBP w program Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Banku Światowego na rzecz wsparcia finansowego państw najuboższych, m.in. przez zmniejszenie ich długu zewnętrznego i obniżenie skali ubóstwa,
- przystąpienia przez NBP do programu Foreign and International Monetary Authority Repo Facility oferowanego przez Federal Reserve Bank of New York,
- opracowania zmodyfikowanych założeń budowy Krajowego Rejestru Kredytowego (KRRK),
- wyrażenia zgody na działania mające na celu dalszą informatyzację obsługi kasjersko-dysponenckiej w oddziałach okręgowych – w formie projektu pn. *Budowa i wdrożenie nowego systemu oddziałowego (NSO)*.

Ponadto w 2020 r. Zarząd NBP sporządził roczne sprawozdanie finansowe NBP za 2019 r.⁴

1.4. Plan działalności NBP

W 2020 r. realizowano Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2020–2022, uchwalony przez Zarząd NBP 29 października 2019 r. W Planie określono cele NBP na najbliższe lata i zadania służące ich realizacji.

⁴ Na podstawie art. 17 ust. 4 pkt 12 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

Zgodnie z zasadami planowania działalności w NBP Zarząd NBP uchwalił Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2021–2023, który obowiązuje od 1 stycznia 2021 r.

2. Polityka pieniężna⁵

Przedkładając sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej, Rada Polityki Pieniężnej wypełnia zobowiązanie zawarte w art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do złożenia Sejmowi sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego. Zgodnie z art. 53 ustawy o Narodowym Banku Polskim sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej jest ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Sprawozdanie prezentuje główne elementy realizowanej strategii polityki pieniężnej, opis uwarunkowań makroekonomicznych i decyzji podejmowanych w zakresie polityki pieniężnej w roku objętym sprawozdaniem, a także opis stosowanych instrumentów polityki pieniężnej.

Do *Sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2020* dołączono załączniki, w których przedstawiono kształtowanie się istotnych zmiennych makroekonomicznych, a także *Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami* w roku objętym sprawozdaniem.

Przy ocenie polityki pieniężnej *ex post* należy brać pod uwagę jej uwarunkowania, w tym przede wszystkim to, że działania władz monetarnych wpływają na gospodarkę ze znacznym opóźnieniem, a jednocześnie są podejmowane w warunkach niepewności dotyczącej przyszłych procesów makroekonomicznych. Należy także uwzględniać to, że w gospodarce występują wstrząsy makroekonomiczne, które – choć pozostają poza kontrolą krajowej polityki pieniężnej – mogą w znacznej mierze wpływać na sytuację gospodarczą i procesy inflacyjne w krótkim, a niekiedy także w średnim okresie.

2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2020 r.

W 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej, zwana dalej „Radą”, prowadziła politykę pieniężną zgodnie z *Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2020* przyjętymi uchwałą nr 5/2019 z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przyjęcia założeń polityki pieniężnej na rok 2020 (M.P. poz. 876). W dniu 8 kwietnia 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej przyjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020 (M.P. poz. 342), zgodnie z którą rozszerzono zestaw instrumentów polityki pieniężnej o kredyt wekslowy.

Podobnie jak w poprzednich latach głównym celem polityki pieniężnej było utrzymanie stabilności cen, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności systemu finansowego. W ten sposób Rada realizowała podstawowe zobowiązania Narodowego Banku Polskiego zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. poz. 483, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2020 r. poz. 2027). Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość

⁵ Rozdział *Polityka pieniężna* jest *Sprawozdaniem z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2020*, które Rada Polityki Pieniężnej przyjęła na posiedzeniu w dniu 5 maja 2021 r. Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 5, art. 12, art. 16, art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 2 i 4, art. 23–24 oraz przepisów rozdziału 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

polskiego pieniądza”. Ustawa o Narodowym Banku Polskim, zwanym dalej „NBP”, w art. 3 ust. 1 stanowi, że „podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP”.

Rada dąży do zapewnienia stabilności cen, wykorzystując strategię celu inflacyjnego. W ramach tej strategii od 2004 r. celem polityki pieniężnej jest utrzymanie inflacji – rozumianej jako procentowa roczna zmiana indeksu cen towarów i usług konsumpcyjnych – na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości ± 1 punktu procentowego w średnim okresie. W państwach, w których realizowana jest strategia celu inflacyjnego, inflacja jest przeciętnie niższa niż w pozostałych krajach. Od 2004 r. do końca 2020 r. przeciętny poziom inflacji w Polsce wynosił 2,1% rocznie, a więc był zbliżony do 2,5% i mieścił się w symetrycznym przedziale odchyień, choć w części okresów dynamika cen znajdowała się poza tym przedziałem (Tabela 3).

Tabela 3. Roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI, proc., r/r)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CPI	3,5	2,1	1,0	2,5	4,2	3,5	2,6	4,3	3,7	0,9	0,0	-0,9	-0,6	2,0	1,6	2,3	3,4

Źródło: dane GUS.

Średniookresowy charakter celu inflacyjnego oznacza, że ze względu na szoki makroekonomiczne i finansowe inflacja może okresowo kształtować się powyżej lub poniżej celu, w tym również poza określonym przedziałem odchyień od celu. Reakcja polityki pieniężnej na szoki jest elastyczna i zależy od ich przyczyn oraz oceny trwałości ich skutków, w tym wpływu na procesy inflacyjne. W przypadku odchylenia inflacji od celu, Rada w sposób elastyczny określa pożądane tempo powrotu inflacji do celu, ponieważ szybkie sprowadzenie inflacji do celu może wiązać się z istotnymi kosztami dla stabilności makroekonomicznej lub finansowej.

Realizowana przez Radę strategia polityki pieniężnej zakłada również elastyczność w zakresie stosowanych instrumentów. Oznacza to, że instrumentarium NBP może być dostosowywane do natury występujących w gospodarce zaburzeń. Elastyczne kształtowanie instrumentów polityki pieniężnej sprzyja efektywnemu działaniu mechanizmu transmisji oraz stabilności makroekonomicznej i finansowej.

Podjmując decyzje w zakresie polityki pieniężnej, Rada bierze pod uwagę opóźnienia, z jakimi zmiany parametrów polityki pieniężnej wpływają na gospodarkę. Długość opóźnień, jakie występują od podjęcia decyzji dotyczącej poziomu stóp procentowych do zaobserwowania jej najsilniejszego wpływu na wielkości realne (m.in. produkcję i zatrudnienie) oraz inflację, wynosi kilka kwartałów i może zmieniać się w czasie. Ponadto polityka pieniężna jest prowadzona w warunkach niepewności, dotyczącej w szczególności przyszłego kształtowania się sytuacji gospodarczej.

Stabilizowanie inflacji na niskim poziomie jest ważnym, ale niewystarczającym warunkiem utrzymania równowagi w gospodarce, która z kolei sprzyja utrzymaniu stabilności cen w długim okresie.

Zagrożeniem dla stabilności cen w długim okresie są zwłaszcza nierównowagi w sektorze finansowym. Mając to na uwadze, Rada prowadzi politykę pieniężną w taki sposób, aby sprzyjać utrzymaniu stabilności systemu finansowego i ograniczać ryzyko narastania nierównowag w gospodarce, uwzględniając w swoich decyzjach kształtowanie się cen aktywów (zwłaszcza cen nieruchomości) oraz dynamikę akcji kredytowej. W warunkach znacznej swobody przepływu kapitału i integracji rynków finansowych istotną rolę w ograniczaniu nierównowag makroekonomicznych i finansowych pełni polityka makroostrożnościowa. Wywierając selektywny wpływ na kształtowanie się agregatów kredytowych, umożliwia ona stabilizowanie akcji kredytowej, przy mniejszych kosztach dla wzrostu gospodarczego niż polityka pieniężna.

Oprócz polityki pieniężnej i makroostrożnościowej istotną rolę w utrzymywaniu stabilności makroekonomicznej pełni także polityka fiskalna. Dla zachowania stabilności makroekonomicznej niezbędne jest prowadzenie polityki fiskalnej, która zapewnia długookresową stabilność finansów publicznych.

Rada realizuje strategię celu inflacyjnego w warunkach płynnego kursu walutowego. Reżim płynnego kursu nie wyklucza interwencji na rynku walutowym, gdy jest to niezbędne do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej kraju.

2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2020 r.

Wybuch globalnej pandemii SARS-CoV-2 i związane z tym ryzyko światowego kryzysu gospodarczego były jednym z największych od dekad wyzwań dla polityki makroekonomicznej. W 2020 r. nastąpiło gwałtowne i nieoczekiwane załamanie aktywności gospodarczej w wielu krajach, istotne pogorszenie nastrojów gospodarczych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, a także silny wzrost niepewności. Jednocześnie obniżyła się dynamika cen na świecie. W celu łagodzenia skutków pandemii, w tym ograniczenia trwałych strat gospodarczych, w wielu krajach podjęto zakrojone na szeroką skalę działania antykryzysowe, w tym silnie złagodzone politykę pieniężną.

Również w Polsce pandemia oraz restrykcje z nią związane doprowadziły do silnego spadku aktywności gospodarczej, który – przy braku działań antykryzysowych – spowodowałby trwałe straty gospodarcze, w tym przyczyniłby się do znacznego wzrostu bezrobocia oraz obniżenia inflacji poniżej celu w średnim okresie. Dążąc do łagodzenia gospodarczych skutków pandemii dla polskiej gospodarki, a jednocześnie mając na względzie podstawowy cel działalności banku centralnego jakim jest zapewnianie stabilności cen, w 2020 r. NBP poluzował politykę pieniężną.

Pomimo bezprecedensowej skali i natury wstrząsu pandemicznego, realizowana przez NBP strategia celu inflacyjnego oraz instrumenty polityki pieniężnej przewidziane w przyjętych we wrześniu 2019 r. *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2020* umożliwiły skuteczną realizację działań antykryzysowych przez bank centralny. Jedyną zmianą jaką na skutek wstrząsu pandemicznego wprowadzono w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2020* było przywrócenie kredytu wekslowego jako instrumentu

realizowanej przez NBP polityki pieniężnej (kredyt wekslowy był już instrumentem polityki pieniężnej NBP w 2010 r.).

Działania NBP – wraz z fiskalnymi działaniami rządu, które były wspierane przez poluzowanie polityki pieniężnej – skutecznie ograniczyły negatywne skutki pandemii dla polskiej gospodarki. W szczególności działania te istotnie zmniejszyły skalę recesji w 2020 r. oraz zwiększyły możliwości trwałego ożywienia gospodarczego w kolejnych latach. W efekcie, znacząco ograniczyły one koszty pandemii dla rynku pracy, w tym zmniejszyły wzrost bezrobocia i wspierały dochody gospodarstw domowych. Jednocześnie polityka pieniężna NBP zapewniała stabilność cen.

Działania NBP w zakresie polityki pieniężnej w 2020 r.

Na posiedzeniach 7 – 8 stycznia, 4 – 5 lutego oraz 4 marca 2020 r. Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. Na posiedzeniach 17 marca, 8 kwietnia i 28 maja 2020 r. Rada obniżyła stopy procentowe, w tym stopę referencyjną łącznie o 1,4 pkt proc. (z 1,5% do 0,1%). 17 marca 2020 r. Rada podjęła także decyzję o obniżeniu stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5%⁶. W dalszej części roku Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie (Tabela 4).

Tabela 4. Stopy procentowe NBP na koniec poszczególnych miesięcy w 2020 r. (w proc.)

Miesiąc	Stopa referencyjna	Stopa lombardowa	Stopa depozytowa	Stopa redyskontowa weksli	Stopa dyskontowa weksli
styczeń	1,5	2,5	0,5	1,75	-
luty	1,5	2,5	0,5	1,75	-
marzec	1,0	1,5	0,5	1,05	1,10
kwiecień	0,5	1,0	0,0	0,55	0,60
maj	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
czerwiec	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
lipiec	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
sierpień	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
wrzesień	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
październik	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
listopad	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
grudzień	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12

Źródło: dane NBP.

W marcu 2020 r. NBP uruchomił strukturalne operacje otwartego rynku polegające na skupie obligacji skarbowych na rynku wtórnym. Od kwietnia 2020 r. skup ten został rozszerzony o dłużne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa. Terminy i skala prowadzonych działań były

⁶ Jednocześnie Rada zmieniła oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej z 0,50% do wysokości stopy referencyjnej NBP.

uzależnione od warunków rynkowych. Łączna skala skupu obligacji przez NBP wyniosła w 2020 r. 107,1 mld zł (według wartości nominalnej skupionych obligacji).

Od kwietnia 2020 r. NBP udostępnił również bankom możliwość korzystania z kredytu wekslowego przeznaczonego na refinansowanie kredytów udzielanych przedsiębiorcom.

W dalszej części rozdziału przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące podejmowanych decyzji w zakresie polityki pieniężnej w 2020 r. oraz ich uwarunkowań. Decyzje te zostały przedstawione chronologicznie, w podziale na następujące okresy: od stycznia do połowy marca 2020 r.; od połowy marca do maja 2020 r. oraz od czerwca do grudnia 2020 r. Na końcu rozdziału przedstawiono efekty poluzowania polityki pieniężnej przez NBP w 2020 r.

Polityka pieniężna i jej uwarunkowania od stycznia do połowy marca 2020 r.

Napływające w styczniu i lutym 2020 r. – a więc przed wybuchem pandemii SARS-CoV-2 – dane wskazywały, że tempo wzrostu gospodarczego na świecie ustabilizowało się na relatywnie niskim poziomie. W Stanach Zjednoczonych koniunktura pozostawała relatywnie dobra, natomiast w strefie euro napływające dane wskazywały na obniżanie się dynamiki wzrostu gospodarczego. W omawianym okresie inflacja w gospodarce światowej wzrosła, co wynikało przede wszystkim z oddziaływania czynników podażowych, w tym ze wzrostu cen żywności oraz cen energii. Wskaźniki inflacji bazowej ustabilizowały się natomiast na umiarkowanych – a w części gospodarek – niskich poziomach.

Europejski Bank Centralny utrzymywał stopę depozytową poniżej zera, a także prowadził skup aktywów oraz sygnalizował utrzymanie luźnej polityki pieniężnej w kolejnych kwartałach. Rezerwa Federalna Stanów Zjednoczonych, po obniżkach stóp procentowych w 2019 r., utrzymywała je na niezmiennym poziomie.

W Polsce, napływające na początku 2020 r. dane wskazywały, że koniunktura pozostawała korzystna, choć roczne tempo wzrostu PKB się obniżało. Spowolnienie dynamiki PKB wynikało głównie z niskiego tempa wzrostu aktywności w otoczeniu polskiej gospodarki i obniżenia się dynamiki konsumpcji. Wciąż korzystna koniunktura w gospodarce oddziaływała w kierunku dalszego – choć spowalniającego – wzrostu zatrudnienia i spadku stopy bezrobocia. Dynamika wynagrodzeń pozostawała zbliżona do średniej z poprzednich lat.

Napływające w tym okresie dane potwierdzały, że w gospodarce nie narastały nierównowagi makroekonomiczne. Tempo wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego pozostawało niższe od dynamiki nominalnego PKB. Saldo obrotów bieżących poprawiało się i od II połowy 2019 r. było dodatnie. Pozostałe wskaźniki nierównowagi zewnętrznej również potwierdzały wysoki stopień zrównoważenia polskiej gospodarki.

Dostępne na początku 2020 r. dane wskazywały na wzrost inflacji. Dynamika cen konsumpcyjnych w styczniu 2020 r. wzrosła do 4,3%⁷. Wzrost inflacji powyżej górnej granicy odchyień od celu inflacyjnego na początku 2020 r. wynikał z oddziaływania czynników regulacyjnych i podażowych, a więc pozostających poza bezpośrednim wpływem krajowej polityki pieniężnej. Przyczynił się do niego wzrost cen energii elektrycznej dla gospodarstw domowych, wyższe ceny paliw, wzrost opłat za wywóz śmieci, podwyższenie akcyzy na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, a także dalszy wzrost cen żywności nieprzetworzonej. W kierunku wzrostu cen oddziaływała również korzystna sytuacja finansowa gospodarstw domowych, w tym wzrost ich dochodów i związany z nią wzrost popytu konsumpcyjnego. Dostępne prognozy wskazywały jednak, że po przejściowym wzroście inflacji w 2020 r., w kolejnym roku dynamika cen konsumpcyjnych obniży się w pobliże środka celu inflacyjnego NBP⁸.

Wobec tych uwarunkowań na posiedzeniach w dniach 7 – 8 stycznia, 4 – 5 lutego oraz 4 marca 2020 r. Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmienionym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. Rada oceniała, że dynamika PKB w kolejnych kwartałach będzie prawdopodobnie niższa niż w poprzednich latach, zwracając przy tym uwagę na wzrost niepewności dotyczącej skali i trwałości obserwowanego osłabienia koniunktury za granicą oraz jego wpływu na krajową aktywność gospodarczą. W lutym i na początku marca 2020 r. niepewność istotnie podwyższało również rozprzestrzenianie się nowego wirusa SARS-CoV-2 w kolejnych krajach.

Polityka pieniężna i jej uwarunkowania od połowy marca do maja 2020 r.

W marcu nastąpiło przyspieszenie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 na świecie i ogłoszono stan globalnej pandemii⁹. W efekcie w wielu państwach wprowadzono restrykcje mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa. W połączeniu z silnym wzrostem obaw firm i gospodarstw domowych o ich bieżącą i przyszłą sytuację finansową, przyczyniło się to w marcu i kwietniu 2020 r. do gwałtownego załamania aktywności gospodarczej na świecie, w tym silnego spadku handlu światowego¹⁰. W efekcie prognozy aktywności gospodarczej na świecie, w tym u głównych partnerów gospodarczych Polski, były znacząco rewidowane w dół. Jednocześnie towarzyszył temu silny wzrost niepewności dotyczącej perspektyw koniunktury.

Ze względu na pogorszenie globalnych perspektyw gospodarczych oraz wzrost niepewności w omawianym okresie istotnie wzrosła awersja do ryzyka na światowych rynkach finansowych. Znalazło to odzwierciedlenie w spadku cen wielu aktywów, a także zacieśnieniu warunków finansowania w wielu krajach. W szczególności pojawiły się zaburzenia na rynkach obligacji. Wyraźnie

---

⁷ Początkowo GUS szacował inflację w styczniu 2020 r. na poziomie 4,4% r/r.

⁸ Na taki scenariusz wskazywała zarówno marcowa projekcja NBP (przygotowana na podstawie danych dostępnych do 18 lutego 2020 r.), jak i prognozy zewnętrzne, w tym prognozy ekspertów uczestniczących w Ankiecie Makroekonomicznej NBP oraz analityków ankietowanych przez agencję Thomson Reuters.

⁹ Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła stan pandemii 11 marca 2020 r. Pierwszy przypadek zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w Polsce odnotowano 4 marca 2020 r.

¹⁰ Dostępne obecnie dane wskazują, że spadek PKB w strefie euro w całym II kw. 2020 r. wyniósł 14,7% r/r, a w Stanach Zjednoczonych 9,0% r/r.

obniżyły się także ceny ropy naftowej na rynku światowym oraz spadły ceny części surowców żywnościowych. Wraz z silnym spadkiem aktywności gospodarczej przyczyniało się to do obniżenia poziomu inflacji w wielu krajach, w tym u głównych partnerów handlowych Polski.

W celu ograniczenia negatywnych gospodarczych skutków pandemii, wiele państw w omawianym okresie silnie poluzowało politykę makroekonomiczną. Wprowadzane były antykryzysowe działania fiskalne. Jednocześnie banki centralne wyraźnie łagodziły politykę pieniężną, dostosowując działania do uwarunkowań gospodarczych w poszczególnych krajach. Wiele banków centralnych obniżyło stopy procentowe, a także uruchomiło lub rozszerzyło programy skupu aktywów (przy czym dotyczyło to nie tylko gospodarek rozwiniętych, ale i wschodzących). W efekcie w wielu gospodarkach stopy procentowe znalazły się na historycznie niskim poziomie, a w niemal wszystkich gospodarkach rozwiniętych i w części gospodarek wschodzących kształtowały się na poziomie bliskim zera (w przypadku części gospodarek rozwiniętych były one ujemne).

W Polsce ograniczenie aktywności gospodarczej następowało od połowy marca 2020 r. Wynikało ono z załamania aktywności gospodarczej na świecie oraz podejmowanych na świecie i w Polsce działań mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się epidemii SARS-CoV-2, w tym ograniczenia w przemieszczaniu i gromadzeniu się ludności, zamknięcia placówek oświatowych oraz czasowego zawieszenie możliwości wykonywania niektórych rodzajów działalności gospodarczej. Ograniczenie aktywności gospodarczej wynikało również z pogorszenia się nastrojów przedsiębiorstw i gospodarstw domowych spowodowanego obawami o dalszy rozwój epidemii i jej gospodarczych skutków. Największy spadek aktywności gospodarczej odnotowano w okresie kwiecień – maj 2020 r. W kwietniu 2020 r. dynamika produkcji przemysłowej spadła do -24,6% r/r, produkcji budowlano-montażowej do -0,9% r/r, a sprzedaży detalicznej do -22,9% r/r; w maju dynamika produkcji przemysłowej wyniosła -17,0% r/r; produkcji budowlano-montażowej -5,1% r/r, a sprzedaży detalicznej -7,7% r/r.

Szczególnie mocno pogorszyła się koniunktura w branżach usługowych najsilniej dotkniętych restrykcjami – w tym w zakwaterowaniu i gastronomii, rozrywce i transporcie pasażerskim. Jednocześnie napływające w omawianych miesiącach dane wskazywały na wyraźny spadek konsumpcji w tym okresie, co można było wiązać z ograniczeniami wprowadzonymi w związku z epidemią i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy. Silnie spadła produkcja przemysłowa oraz wymiana handlowa z zagranicą. Zmniejszyła się także akcja kredytowa dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. W celu złagodzenia negatywnego wpływu epidemii oraz związanych z nią restrykcji na aktywność gospodarczą wprowadzono szereg fiskalnych działań antykryzysowych, których efektem było istotne powiększenie deficytu sektora finansów publicznych w II kw. 2020 r.¹¹

W warunkach spadku aktywności gospodarczej sytuacja na rynku pracy pogorszyła się. W szczególności spadła liczba pracujących, wzrosło bezrobocie oraz obniżyła się dynamika

¹¹ Obejmowały one m.in. dopłaty do wynagrodzeń w okresie przestoju ekonomicznego lub przy obniżonym wymiarze czasu pracy, bezpośrednie dotacje bądź pożyczki dla przedsiębiorstw, w tym z Polskiego Funduszu Rozwoju, zwolnienia z opłacania składek ZUS, czy dodatkowy zasiłek opiekuńczy oraz świadczenia postojowe dla samozatrudnionych i osób zatrudnionych na umowach cywilnoprawnych.

wynagrodzeń. Stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w maju 2020 r. do 6,1% (wobec 5,1% w marcu 2020 r.; dane wyrównane sezonowo), przy czym jej wzrost był ograniczany przez podejmowane w tym czasie działania antykryzysowe. Jednocześnie wyraźnie obniżyła się dynamika wynagrodzeń w gospodarce (do 3,8% r/r w II kw. wobec 7,7% r/r w I kw. 2020 r.).

Napływające w omawianym okresie dane dotyczące inflacji wskazywały, że po przejściowym wzroście w I kw. 2020 r., dynamika cen konsumpcyjnych obniżyła się. W kwietniu i maju 2020 r. wyniosła ona odpowiednio 3,4% r/r oraz 2,9% r/r. Spadek inflacji względem I kw. 2020 r. wynikał przede wszystkim z obniżenia się cen paliw wskutek silnego spadku cen ropy naftowej na rynkach światowych, a także z obniżenia się dynamiki cen żywności. Był on jednocześnie ograniczany przez wzrost dynamiki cen usług, w tym administrowanych cen usług mieszkaniowych, a także wzrost kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw w warunkach epidemii.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania makroekonomiczne, Rada na kolejnych trzech posiedzeniach: 17 marca, 8 kwietnia oraz 28 maja 2020 r. obniżyła stopy procentowe NBP, w tym stopę referencyjną z 1,5% w marcu do 0,1% w maju 2020 r. W dniu 17 marca 2020 r. Rada podjęła także decyzję o obniżeniu stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5%¹².

Jednocześnie w marcu 2020 r. NBP uruchomił strukturalne operacje otwartego rynku polegające na skupie skarbowych papierów wartościowych na rynku wtórnym, a od kwietnia skup ten został rozszerzony o dłużne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa. Celem tych operacji była zmiana długoterminowej struktury płynności w sektorze bankowym, zapewnienie płynności rynku wtórnego skupowanych papierów wartościowych oraz wzmocnienie oddziaływania obniżenia stóp procentowych NBP na gospodarkę, tj. wzmocnienie mechanizmu transmisji monetarnej. Terminy i skala prowadzonych działań były uzależnione od warunków rynkowych. Łącznie, od marca do końca maja 2020 r., NBP skupił obligacje o wartości nominalnej 85,4 mld zł.

Od kwietnia 2020 r. NBP udostępnił również bankom możliwość skorzystania z kredytu wekslowego o niskim oprocentowaniu, przeznaczonego na refinansowanie kredytów udzielanych przedsiębiorcom¹³.

Dokonane w tym okresie poluzowanie polityki pieniężnej NBP miało na celu złagodzenie negatywnych skutków epidemii, ograniczenie skali spadku aktywności gospodarczej oraz wsparcie sytuacji finansowej gospodarstw domowych i firm. Jednocześnie działania NBP ograniczały ryzyko obniżenia się inflacji poniżej celu inflacyjnego NBP w średnim okresie. Poprzez pozytywny wpływ na sytuację finansową kredytobiorców działania NBP ograniczały ryzyko kredytowe, którego wzrost był najistotniejszym kanałem wpływu pandemii na stabilność systemu bankowego.

---

¹² Jednocześnie Rada zmieniła oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej z 0,5% do wysokości stopy referencyjnej NBP.

¹³ Oprocentowanie kredytu wekslowego jest równe stopie dyskontowej weksli.

Wybuch pandemii i towarzyszący mu silny wzrost awersji do ryzyka na światowych rynkach finansowych przyczyniły się do osłabienia złotego wobec głównych walut. Od kwietnia – wraz z poprawą nastrojów na rynkach finansowych – następowało jednak umocnienie złotego. W efekcie skala dostosowania kursu złotego do globalnego wstrząsu wywołanego pandemią oraz poluzowania polityki pieniężnej NBP była ograniczona. W marcu 2020 r. wzrosła również zmienność rentowności obligacji skarbowych. Po ich wyraźnym obniżeniu się od początku roku, w połowie marca 2020 r. rentowności obligacji skarbowych wzrosły, co stwarzało ryzyko procyklicznego zacieśnienia warunków monetarnych. Dokonane poluzowanie polityki pieniężnej, w tym obniżenie stóp procentowych NBP oraz rozpoczęcie strukturalnych operacji otwartego rynku, przyczyniło się do obniżenia rentowności obligacji.

Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w okresie czerwiec – grudzień 2020 r.

W maju i czerwcu 2020 r. w wielu krajach nastąpiła poprawa sytuacji epidemicznej, co umożliwiło łagodzenie restrykcji pandemicznych. W efekcie od czerwca do września 2020 r. trwała odbudowa aktywności gospodarczej na świecie, którą wspierały działania w zakresie polityki gospodarczej, w tym silne poluzowanie polityki fiskalnej i pieniężnej. Mimo to, aktywność gospodarcza pozostawała wyraźnie niższa niż przed wybuchem pandemii. Utrzymywała się również wysoka niepewność dotycząca tempa i trwałości poprawy koniunktury, a także dalszego przebiegu pandemii.

Od października 2020 r. – w warunkach ponownego pogorszenia sytuacji epidemicznej i zaostrzenia restrykcji sanitarnych w części krajów – tempo poprawy aktywności osłabło, a w części gospodarek, w tym w strefie euro, nastąpił ponowny spadek aktywności gospodarczej. Sytuacja w poszczególnych sektorach gospodarki była przy tym zróżnicowana. Relatywnie odporna na sytuację epidemiczną w ostatnich miesiącach 2020 r. była koniunktura w przemyśle oraz handlu międzynarodowym. Z kolei w sektorze usług koniunktura pozostawała słaba, a wskaźniki aktywności w tym sektorze w wielu krajach kształtowały się na poziomach wyraźnie niższych niż przed pandemią.

Nastroje na światowych rynkach finansowych – pomimo okresowych wahań związanych ze zmieniającą się sytuacją epidemiczną – poprawiały się. Przyczyniała się do tego silnie ekspansywna polityka pieniężna oraz prowadzona w wielu gospodarkach stymulacja fiskalna, a także perspektywy poprawy koniunktury w kolejnym roku. Pod koniec roku poprawie nastrojów sprzyjały także informacje o pojawieniu się szczepionek na COVID-19 i rozpoczęcie szczepień w części krajów. W omawianym okresie rentowności obligacji w największych gospodarkach rozwiniętych pozostawały niskie, a indeksy cen akcji na świecie istotnie wzrosły. Jednocześnie rentowności obligacji skarbowych w wielu gospodarkach wschodzących wyraźnie się obniżały, a waluty wielu z tych gospodarek aprecjonowały.

Od czerwca do grudnia 2020 r. ceny wielu surowców na rynkach światowych, w tym ropy naftowej, stopniowo rosły, choć były niższe niż przed pandemią. W efekcie, w warunkach obniżonej aktywności gospodarczej dynamika cen w wielu krajach utrzymywała się na niskim poziomie. W szczególności w strefie euro od sierpnia 2020 r. utrzymywała się deflacja cen konsumpcyjnych.

W tych warunkach większość banków centralnych na świecie, po silnym złagodzeniu polityki pieniężnej w reakcji na wybuch pandemii, utrzymywało ekspansywną politykę pieniężną. Główne banki centralne utrzymywały niskie stopy procentowe, prowadziły skup aktywów oraz deklarowały gotowość do dalszego luzowania warunków monetarnych. Pod koniec 2020 r. część banków centralnych, w tym Europejski Bank Centralny, dodatkowo poluzowało politykę pieniężną poprzez zwiększenie skali skupu aktywów.

W Polsce, od czerwca 2020 r., wraz z postępującym znoszeniem restrykcji i stabilizacją sytuacji epidemicznej, następowała stopniowa odbudowa aktywności gospodarczej. Dane o PKB wskazują, że po głębokim spadku w II kw. 2020 r. (o 8,3% r/r), w III kw. nastąpiło wyraźne odbicie aktywności gospodarczej, choć PKB był nadal niższy niż rok wcześniej (o 1,7%). Odbudowie koniunktury sprzyjało poluzowanie restrykcji epidemicznych w kraju i za granicą, poprawa nastrojów podmiotów gospodarczych oraz wsparcie ze strony polityki fiskalnej i pieniężnej. Jednak w IV kw. 2020 r., wraz z nadejściem drugiej fali epidemii i zaostrzeniem restrykcji, aktywność gospodarcza ponownie się obniżyła, choć skala spadku aktywności była wyraźnie niższa niż w II kw. (PKB spadł w IV kw. o 2,7% r/r).

Niższej niż przed epidemią aktywności gospodarczej towarzyszyła spowalniająca dynamika kredytu w gospodarce. W omawianym okresie banki – po zaostrzeniu kryteriów polityki kredytowej i części warunków udzielanych kredytów bezpośrednio po wybuchu epidemii – stopniowo zaczęły je łagodzić, choć pozostały ostrożne przy rozpatrywaniu wniosków kredytowych. Obniżenie się dynamiki kredytu dla sektora niefinansowego wynikało jednak przede wszystkim z niższego popytu na kredyt. W przypadku gospodarstw domowych dotyczyło to głównie popytu na kredyt konsumpcyjny, przy ograniczonym spadku dynamiki kredytów mieszkaniowych. Jednocześnie akcja kredytowa dla przedsiębiorstw się zmniejszyła, w dużym stopniu na skutek ograniczenia popytu na finansowanie bankowe ze strony firm. Niższe zapotrzebowanie na finansowanie bankowe wynikało z uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia finansowego o dużej skali w ramach rządowych działań antykryzysowych, a także z ograniczenia skali działalności i inwestycji przez część przedsiębiorstw w warunkach epidemii i utrzymującej się wysokiej niepewności w gospodarce.

Sytuacja na rynku pracy od czerwca 2020 r. stopniowo się poprawiała, choć zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw pozostawało niższe, a stopa bezrobocia wyższa niż przed wybuchem epidemii (w grudniu 2020 r. wyniosła ona 6,2%; dane wyrównane sezonowo). Jednocześnie dynamika wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw, po wyraźnym spadku w kwietniu i maju 2020 r. (do odpowiednio 1,9% r/r i 1,2% r/r) w kolejnych miesiącach wzrosła. W okresie czerwiec – grudzień 2020 r. wyniosła ona średnio 4,8% r/r (dynamika wynagrodzeń w gospodarce wyniosła w III kw. 2020 r. 4,8% r/r, a w IV kw. 2020 r. 5,0% r/r).

Rentowności długoterminowych obligacji skarbowych na krajowym rynku finansowym w omawianym okresie pozostawały niskie, czemu sprzyjało utrzymywanie niskich stóp procentowych NBP, trwający skup obligacji przez NBP, oczekiwania uczestników rynku dotyczące kształtowania się

krótkoterminowych stóp procentowych na niskim poziomie w przyszłości oraz łagodne warunki finansowania za granicą.

Jednocześnie kurs złotego podlegał w omawianym okresie wahaniom względem głównych walut, wynikającym w dużym stopniu z czynników o charakterze globalnym. Istotnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się kursu złotego była silnie ekspansywna polityka pieniężna banków centralnych za granicą. W szczególności, od końca października 2020 r., mimo ponownego spadku aktywności w polskiej gospodarce w tym okresie, kurs złotego umacniał się wobec głównych walut, co tworzyło ryzyko procyklicznego, a więc następującego w czasie pogorszenia koniunktury, zacieśnienia warunków monetarnych, a przez to powiększenia kosztów gospodarczych epidemii.

Inflacja od czerwca do listopada 2020 r. utrzymywała się na poziomie zbliżonym do 3,0%, a w grudniu 2020 r. spadła do 2,4% r/r. W kierunku niższej inflacji w omawianym okresie oddziaływał przede wszystkim spadek dynamiki cen żywności nieprzetworzonej oraz – w mniejszym stopniu – dynamiki cen usług rynkowych i towarów nieżywnościowych. Spadek inflacji był jednocześnie ograniczany przez statystyczne efekty wcześniejszego wzrostu cen energii elektrycznej dla gospodarstw domowych, podwyższenia akcyzy na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz podwyższania opłat za wywóz śmieci w ciągu roku.

Napływające w omawianym okresie prognozy wskazywały, że po spadku PKB w 2020 r., w roku 2021 nastąpi ożywienie aktywności gospodarczej. Utrzymywała się przy tym wysoka niepewność dotycząca perspektyw koniunktury, w tym momentu i skali ożywienia. Jej źródłem był dalszy przebieg pandemii oraz jej wpływ na sytuację gospodarczą w kraju i za granicą. Można było oczekiwać, że pozytywnie na koniunkturę będą oddziaływać dotychczasowe działania ze strony polityki gospodarczej, w tym poluzowanie polityki pieniężnej NBP, choć wzrost aktywności będzie ograniczany przez podwyższoną niepewność oraz słabsze niż w poprzednich latach nastroje podmiotów gospodarczych. Jednocześnie Rada oceniała, że tempo ożywienia gospodarczego może być także ograniczane przez brak wyraźnego i trwalszego dostosowania kursu złotego do globalnego wstrząsu wywołanego pandemią oraz poluzowania polityki pieniężnej NBP.

Wobec tych uwarunkowań, NBP od czerwca do grudnia 2020 r. utrzymywał stopy procentowe NBP na niskim poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 0,1%. Jednocześnie NBP kontynuował pozostałe działania podjęte w reakcji na epidemię, w tym nadal prowadził operacje skupu skarbowych papierów wartościowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa na rynku wtórnym. Podobnie jak we wcześniejszych miesiącach, terminy i skala prowadzonych działań były uzależnione od warunków rynkowych. W okresie czerwiec – grudzień 2020 r. NBP skupił obligacje o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 21,7 mld zł.

W omawianym okresie NBP w dalszym ciągu oferował także kredyt wekslowy o niskim oprocentowaniu przeznaczony na refinansowanie kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorcom. W warunkach ograniczonego popytu na finansowanie bankowe ze strony firm w czasie epidemii, a jednocześnie wobec uruchomienia w I połowie 2020 r. znaczącego finansowego wsparcia dla firm

w ramach rządowych programów antykryzysowych, skala wykorzystania kredytu wekslowego przez banki była ograniczona.

W grudniu 2020 r. NBP dokonał także interwencji na rynku walutowym. Działania te miały na celu przeciwdziałanie procyklicznemu, a więc następującemu w czasie pogorszenia koniunktury, umocnieniu kursu złotego, a przez to wzmacniały oddziaływanie poluzowania polityki pieniężnej NBP na gospodarkę.

Wszystkie działania NBP prowadzone w tym okresie łagodziły negatywne skutki epidemii, wspierały aktywność gospodarczą oraz stabilizowały inflację na poziomie zgodnym z celem inflacyjnym NBP w średnim okresie. Poprzez pozytywny wpływ na sytuację finansową kredytobiorców ograniczały ryzyko kredytowe, którego wzrost był najistotniejszym kanałem wpływu epidemii na stabilność systemu bankowego.

Efekty poluzowania polityki pieniężnej NBP w 2020 r.

Dokonując oceny efektów prowadzonej przez NBP polityki pieniężnej w 2020 r. należy mieć na uwadze, że w analizowanym roku w gospodarce światowej nastąpił gwałtowny i najsilniejszy od dekad spadek aktywności gospodarczej. W efekcie, banki centralne w 2020 r. poluzowały politykę pieniężną, przy czym zakres i skala podejmowanych przez banki centralne działań były bezprecedensowe.

W Polsce PKB obniżył się po raz pierwszy od początku transformacji ustrojowej. Spadkowi PKB w 2020 r. towarzyszył wzrost bezrobocia i obniżenie dynamiki wynagrodzeń. Negatywny szok pandemiczny przyczynił się również do wyraźnego pogorszenia nastrojów gospodarstw domowych oraz firm. W tych warunkach istotnie spadły także inwestycje.

Ze względu na spadek krajowej aktywności gospodarczej i silne obniżenie cen surowców na rynkach światowych, inflacja CPI w Polsce w kolejnych miesiącach 2020 r. wyraźnie się obniżyła: z 4,3% r/r w styczniu do 2,4% r/r w grudniu 2020 r. W ujęciu średniorocznym inflacja wyniosła 3,4%, a więc była zgodna z symetrycznym celem inflacyjnym NBP wynoszącym 2,5% +/-1 pkt proc., pomimo oddziaływania wielu czynników o charakterze regulacyjno-podażowym, a zatem niezależnych od polityki pieniężnej NBP, które podwyższały inflację.

Łagodząc politykę pieniężną w 2020 r. NBP brał pod uwagę to, że wskutek pandemii oraz załamania aktywności w gospodarce światowej nastąpi silny spadek aktywności gospodarczej w Polsce, któremu – w razie braku istotnego poluzowania polityki makroekonomicznej, w tym pieniężnej – towarzyszyć będzie istotne i relatywnie trwałe pogorszenie sytuacji finansowej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, spadek zatrudnienia i wzrost bezrobocia, a także obniżenie dynamiki wynagrodzeń. W tych warunkach rosło także – przy braku istotnego poluzowania polityki pieniężnej NBP – ryzyko kształtowania się inflacji poniżej celu NBP w średnim okresie.

Poluzowanie polityki pieniężnej NBP przyczyniło się do złagodzenia warunków finansowania w całej gospodarce. W szczególności spadły stawki rynku pieniężnego, a także oprocentowanie kredytów dla

sektora niefinansowego. Średnie oprocentowanie kredytów dla gospodarstw domowych ogółem obniżyło się z 5,2% w styczniu do 3,5% w grudniu 2020 r., natomiast dla przedsiębiorstw niefinansowych z 3,7% w styczniu do 2,3% w grudniu 2020 r. Obniżki stóp procentowych przekładały się na zmniejszenie kosztów obsługi kredytów dla klientów banków (szacunkowo o 7 mld zł w skali roku), co wspierało sytuację finansową i nastroje zadłużonych podmiotów gospodarczych.

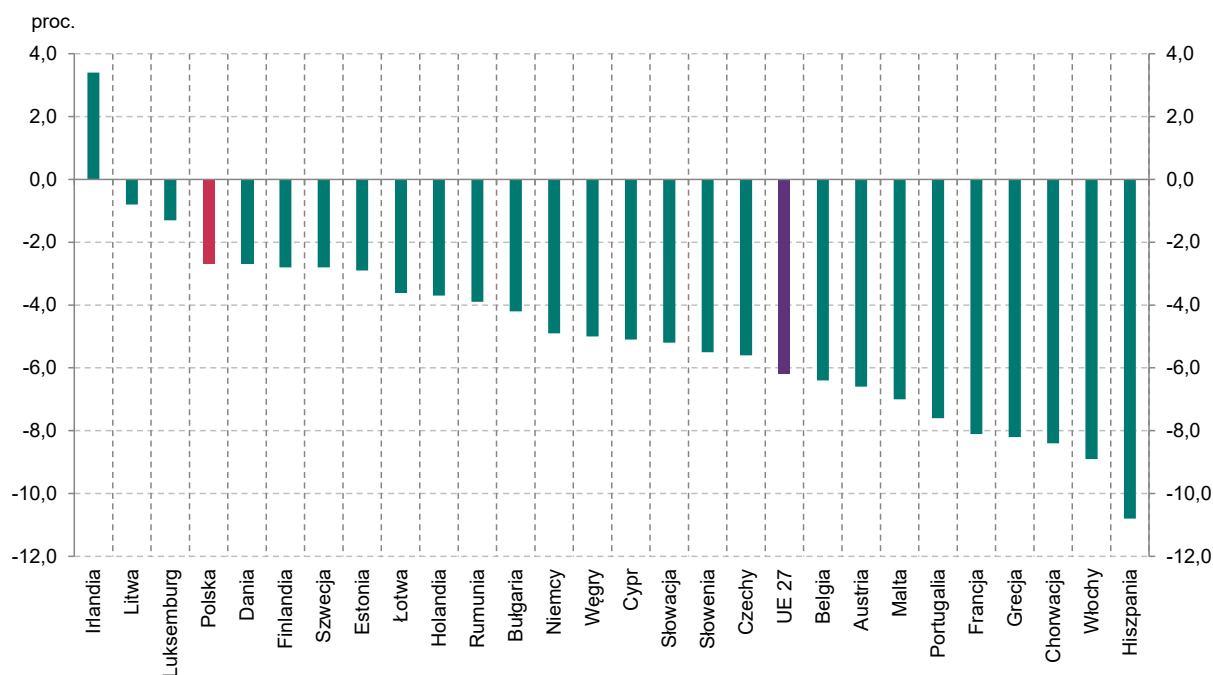
Średnie oprocentowanie depozytów obniżyło się w mniejszym stopniu: w przypadku gospodarstw domowych z 0,8% w styczniu do 0,2% w grudniu 2020 r., natomiast w przypadku przedsiębiorstw niefinansowych z 0,7% w styczniu do 0,1% w grudniu 2020 r. Pomimo spadku oprocentowania, wartość depozytów i innych zobowiązań banków wobec gospodarstw domowych wzrosła w 2020 r. o blisko 96 mld zł, a wobec przedsiębiorstw niefinansowych o ponad 60 mld zł.

Poluzowanie polityki pieniężnej NBP oddziaływało również w kierunku obniżenia się rentowności obligacji skarbowych oraz gwarantowanych przez Skarb Państwa, pomimo istotnego wzrostu potrzeb pożyczkowych sektora publicznego w 2020 r., wynikającego z konieczności podjęcia działań antykryzysowych, a także zapewniło płynność rynku wtórnego tych obligacji. Średnia rentowność obligacji skarbowych 10-letnich obniżyła się z 2,2% w styczniu do 1,3% w grudniu 2020 r., 5-letnich z 1,9% do 0,5%, a 2-letnich z 1,5% do 0,1%. W ten sposób poluzowanie polityki pieniężnej przez NBP wspierało także politykę gospodarczą rządu, w tym realizację antykryzysowych programów wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w czasie epidemii.

Zapewniając korzystne warunki finansowania w całej gospodarce, polityka pieniężna NBP w 2020 r. ograniczyła skalę spadku aktywności gospodarczej oraz koszty epidemii dla rynku pracy. Spadek realnego PKB był w Polsce (2,7%) ponad dwukrotnie mniejszy niż średnio w Unii Europejskiej (6,2%; Wykres 1), a stopa bezrobocia w Polsce na koniec 2020 r. była jedną z najniższych w Unii Europejskiej (Wykres 2). Poluzowanie polityki pieniężnej przez NBP skutecznie ograniczało więc wzrost bezrobocia, a także skalę pogorszenia sytuacji finansowej firm. Jednocześnie zapewniło realizację podstawowego celu działalności NBP, jakim jest utrzymywanie inflacji na poziomie zgodnym z celem inflacyjnym NBP w średnim okresie.

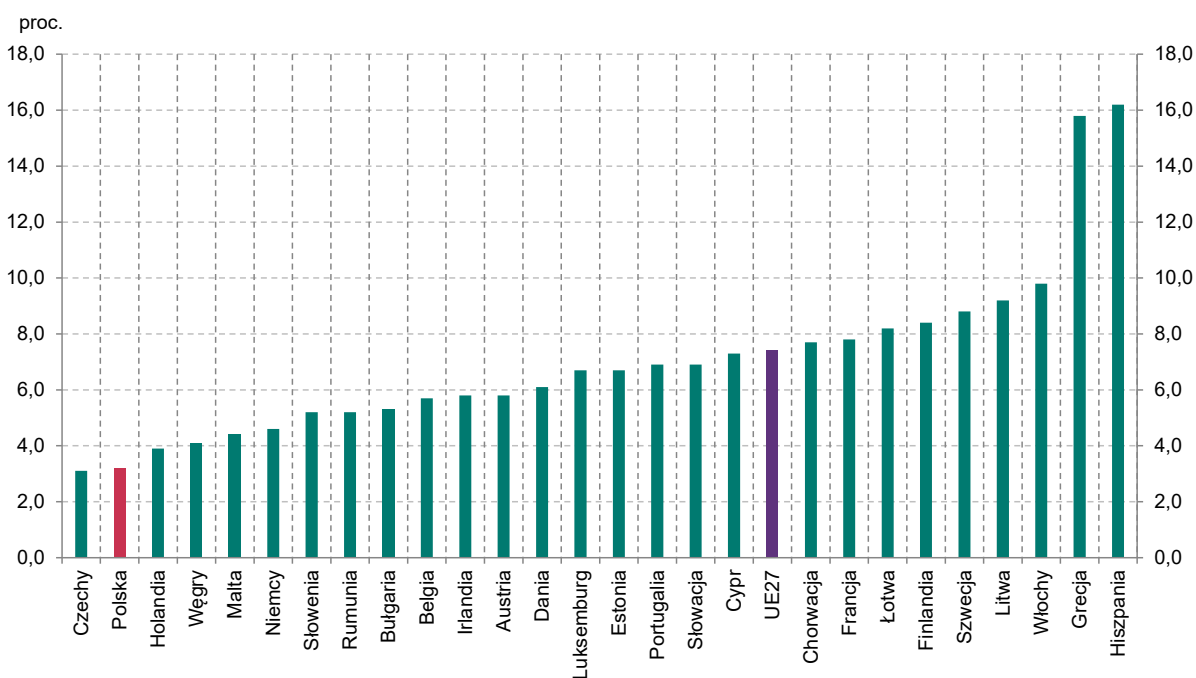

Wykres 1. Zmiana realnego PKB w 2020 r. w krajach Unii Europejskiej (w %)

Źródło: dane Eurostatu.

Wykres 2. Stopa bezrobocia w krajach Unii Europejskiej w grudniu 2020 r. (w %)

Źródło: dane Eurostatu. dane wyrównane sezonowo.

Ponadto polityka pieniężna NBP w 2020 r. – poprzez pozytywny wpływ na sytuację finansową kredytobiorców – oddziaływała także w kierunku zwiększenia zdolności do obsługi długu przez

kredytobiorców i ograniczenia wzrostu odpisów z tytułu utraty wartości portfela kredytowego banków, będących głównym kanałem wpływu pandemii na stabilność systemu bankowego.

Analizy NBP wskazują, że poluzowanie polityki pieniężnej w 2020 r. (w tym przede wszystkim obniżenie stóp procentowych NBP wraz z prowadzonym skupem obligacji w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku) przyczyniło się bezpośrednio do zmniejszenia skali spadku PKB o 0,3 pkt proc. i podwyższenia inflacji w 2020 r. o 0,3 pkt proc. Szacuje się, że poluzowanie to zwiększy skalę oczekiwanego wzrostu PKB o 1,1 pkt proc. oraz inflację CPI o 1,0 pkt proc. w 2021 r. (Tabela 5). Jednocześnie poluzowanie polityki pieniężnej istotnie wsparło działania antykryzysowe w zakresie polityki fiskalnej, co także umożliwiło istotne złagodzenie negatywnego wpływu pandemii na PKB.

Tabela 5. Szacunki wpływu poluzowania polityki pieniężnej NBP oraz polityki fiskalnej na PKB i inflację w 2020 i 2021 r.

	Wpływ obniżenia stóp procentowych w I i II kw. 2020 r.		Wpływ prowadzenia skupu aktywów w I-III kw. 2020 r.		Wpływ pakietu fiskalnego		Łączny wpływ polityki pieniężnej		Łączny wpływ polityki pieniężnej i pakietu fiskalnego	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Inflacja CPI (r/r, pkt proc.)	0,1	0,5	0,2	0,5	-0,2	1,2	0,3	1,0	0,1	2,2
PKB (r/r, pkt proc.)	0,2	0,6	0,1	0,5	1,9	1,6	0,3	1,1	2,2	2,7

Źródło: szacunki NBP.

Działania NBP w 2020 r. zostały pozytywnie ocenione przez międzynarodowe instytucje, w tym Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) oraz Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. MFW w *Raporcie z przeglądu gospodarki Polski w ramach artykułu IV Statutu MFW* wskazał, że „Wraz z wybuchem pandemii polityka pieniężna została szybko i adekwatnie poluzowana. Program skupu aktywów realizowany przez bank centralny efektywnie zapewnił płynność na rynku obligacji skarbowych i wzmocnił transmisję polityki pieniężnej”¹⁴. Jednocześnie Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju w raporcie *Przegląd Gospodarczy Polski 2020* wskazała, że „polityka pieniężna została odpowiednio poluzowana. Reakcja polityki pieniężnej na rozwijający się kryzys pandemiczny była stanowcza i szybka”¹⁵.

¹⁴ Tłumaczenie własne. W oryginale: „At the onset of the pandemic, monetary policies were quickly and appropriately eased. The central bank’s asset purchase program has been effective in providing liquidity to government securities markets and strengthening monetary policy transmission.” Źródło: Republic of Poland Staff Report for the 2020 Article IV Consultation (str. 27).

¹⁵ Tłumaczenie własne. W oryginale: „Monetary policy has been appropriately accommodative. Monetary policy has reacted forcefully and quickly to the emerging coronavirus crisis.” Źródło: *Przegląd Gospodarczy Polski 2020*, OECD (str. 26).

2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2020 r.

Wobec opisanych w rozdziale 2 uwarunkowań makroekonomicznych, w 2020 r. NBP poluzował politykę pieniężną wykorzystując instrumenty przewidziane w *Założeniach polityki pieniężnej*¹⁶. Skala i natura gospodarczego wstrząsu związanego z pandemią, a przez to skala i rodzaj niezbędnej reakcji NBP spowodowała, że oprócz instrumentów wykorzystywanych standardowo w poprzednich latach, konieczne było wykorzystanie także instrumentów niestosowanych lub stosowanych jedynie w wyjątkowych sytuacjach w ostatnich latach, tj. wykorzystanie bezwarunkowego skupu obligacji, dostrajających operacji typu repo, zmian rezerwy obowiązkowej, kredytu wekslowego oraz interwencji na rynku walutowym.

Płynność sektora bankowego w 2020 r.

W 2020 r. nastąpił istotny wzrost nadpłynności sektora bankowego, co było przede wszystkim skutkiem działań w zakresie polityki pieniężnej prowadzonych przez NBP. Poziom środków pozostających w dyspozycji sektora bankowego przekraczających poziom rezerwy obowiązkowej wyniósł w grudniu 2020 r. średnio 183 798 mln zł i był o 97 357 mln zł wyższy niż w analogicznym okresie 2019 r.¹⁷

Do wzrostu nadpłynności przyczynił się przede wszystkim prowadzony przez NBP od marca 2020 r. skup dłużnych papierów wartościowych na rynku wtórnym, dokonywany w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (przyczynił się on do wzrostu nadpłynności o 111 872 mln zł – porównując średni stan z grudnia 2020 r. z analogiczną pozycją z grudnia 2019 r.). W tym samym kierunku oddziaływało także obniżenie podstawowej stopy rezerwy obowiązkowej (z dniem 30 kwietnia 2020 r. zwiększyło to poziom środków w dyspozycji sektora bankowego o 41 306 mln zł)¹⁸.

Do wzrostu nadpłynności sektora bankowego w 2020 r. przyczyniły się również transakcje walutowe prowadzone przez NBP, w tym skup walut obcych od Ministerstwa Finansów. Przyrost ten został częściowo ograniczony w wyniku sprzedaży walut obcych przez NBP na potrzeby Komisji Europejskiej. Przewaga dokonywanego przez NBP skupu walut obcych nad ich sprzedażą spowodowała w 2020 r. wzrost poziomu środków w dyspozycji sektora bankowego o 26 868 mln zł (średnia wartość z grudnia 2020 r. do średniej z grudnia 2019 r.).

W kierunku ograniczenia nadpłynności sektora bankowego w 2020 r. oddziaływał natomiast znaczący przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu, który nastąpił przede wszystkim w początkowym okresie epidemii. Wskutek wzrostu wartości pieniądza gotówkowego w obiegu, poziom środków w dyspozycji

---

¹⁶ Założenia polityki pieniężnej na rok 2020 zostały przyjęte we wrześniu 2019 r. W kwietniu 2020 r. Rada przyjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020, zgodnie z którą rozszerzono zestaw instrumentów polityki pieniężnej o kredyt wekslowy.

¹⁷ Dane oraz obliczenia przedstawiono w rozdziale stosując konwencję, iż dany miesiąc lub rok odnoszą się do poszczególnych okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

¹⁸ Zmiana w poziomie rezerwy wymaganej pomiędzy grudniowym okresem utrzymywania rezerwy obowiązkowej w 2020 r. i analogicznym okresem w 2019 r. wyniosła 39 483 mln zł.

sektora bankowego obniżył się o 81 805 mln zł (średnia wartość z grudnia 2020 r. do średniej z grudnia 2019 r.).

Wskutek wzrostu nadpłynności sektora bankowego, w 2020 r. wzrosło również średnie saldo krótkoterminowych operacji polityki pieniężnej¹⁹. Saldo to ukształtowało się w grudniu 2020 r. na poziomie 155 777 mln zł i było o 69 447 mln zł (tj. o 80,44%) wyższe niż w grudniu 2019 r.²⁰ Pozostałe środki sektora bankowego powyżej rezerwy obowiązkowej utrzymywane były przez banki na rachunkach w NBP.

Stopy procentowe NBP

Podstawowym instrumentem polityki pieniężnej w 2020 r. były stopy procentowe NBP. Stopa referencyjna NBP, określając rentowność podstawowych operacji otwartego rynku, wpływała na poziom krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych.

Stopa lombardowa NBP wyznaczała oprocentowanie oferowanego przez NBP kredytu lombardowego, umożliwiającego pozyskiwanie środków z banku centralnego na termin overnight. Stopa depozytowa NBP determinowała oprocentowanie depozytu umożliwiającego lokowanie w NBP środków na termin overnight.

Stopa dyskontowa weksli określała oprocentowanie kredytu wekslowego oferowanego przez NBP. Rada wprowadziła ponownie²¹ tę stopę procentową z dniem 18 marca 2020 r.

W 2020 r. Rada trzykrotnie zmieniała poziom stóp procentowych NBP. Zmiany te weszły w życie kolejno w dniach: 18 marca 2020 r., 9 kwietnia 2020 r. oraz 29 maja 2020 r. W wyniku tych zmian stopa referencyjna została obniżona do 0,10% (z 1,50%), stopa lombardowa do 0,50% (z 2,50%), stopa dyskontowa weksli do 0,12% (z 1,10%), zaś stopa depozytowa do 0,00% (z 0,50%).

W rezultacie wprowadzonych zmian szerokość korytarza stóp procentowych NBP, określona poziomami stopy lombardowej NBP i depozytowej NBP, została zawężona z 200 pb do 50 pb. Jednocześnie korytarz ten został ukształtowany w sposób asymetryczny (+40/-10 pb względem stopy referencyjnej NBP).

¹⁹ W pozycji tej uwzględniono: podstawowe operacje otwartego rynku (emisja bonów pieniężnych NBP), operacje dostrajające (emisja bonów pieniężnych NBP, operacje repo), operacje depozytowo-kredytowe NBP.

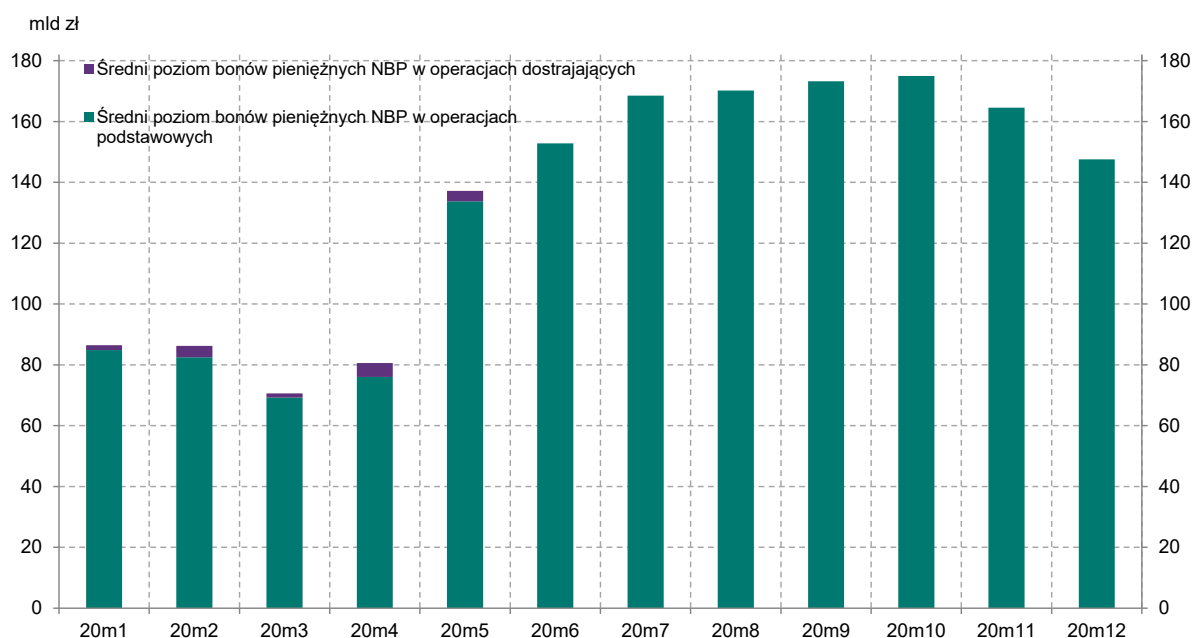
²⁰ Analogiczna pozycja wyznaczona jako średnia za 2020 r. wyniosła 137 814 mln zł i była o 56 296 mln zł, tj. o 69,06% wyższa niż w 2019 r.

²¹ Stopa dyskontowa weksli została wprowadzona przez Radę od dnia 1 stycznia 2010 r. Rada określała wysokość tej stopy do końca 2010 r. (jej poziom wynosił wówczas niezmiennie 4,00%). Od dnia 1 stycznia 2011 r., w związku z wycofaniem kredytu wekslowego z instrumentarium polityki pieniężnej NBP, stopa ta przestała być ustalana przez Radę.

Operacje otwartego rynku

Podobnie jak w latach poprzedzających, celem operacyjnym polityki pieniężnej było dążenie do kształtowania stawki POLONIA²² w pobliżu stopy referencyjnej NBP. Głównym instrumentem służącym realizacji tego zadania były operacje podstawowe, przy uzupełniającej roli operacji dostrajających. Wykorzystując te operacje NBP oferował bankom możliwość bilansowania ich pozycji płynnościowych w trakcie okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej, dążąc do ukształtowania warunków płynnościowych w sektorze bankowym właściwych z punktu widzenia realizacji celu operacyjnego.

Wykres 3. Średni poziom absorbujących operacji otwartego rynku NBP w poszczególnych okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej w 2020 r. (wartość nominalna bonów pieniężnych NBP)

Źródło: dane NBP.

Operacje podstawowe stosowane były w 2020 r. regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP, z reguły z 7-dniowym terminem zapadalności²³. Za pomocą tych operacji NBP absorbował większość nadwyżki środków pozostającej w dyspozycji sektora bankowego względem rezerwy obowiązkowej. Rentowności poszczególnych operacji były równe obowiązującemu w dniu ich przeprowadzania poziomowi stopy referencyjnej NBP. W 2020 r. NBP przeprowadził 52 operacje podstawowe w okresach utrzymywania rezerwy. W 2020 r. średni poziom bonów pieniężnych NBP

²² Stawka POLONIA (*Polish Overnight Index Average*) wyznaczana jest jako średnia (ważona wolumenem poszczególnych transakcji) oprocentowania niezabezpieczonych depozytów międzybankowych zawartych na termin O/N w danym dniu roboczym do godziny 16.30 pomiędzy Uczestnikami Fixingu Stawki Referencyjnej POLONIA.

²³ Wyjątek stanowiły operacje przeprowadzone w dniach 3 kwietnia, 24 kwietnia i 18 grudnia (6-dniowe), a także 9 kwietnia i 30 kwietnia (8-dniowe).

emitowanych w ramach operacji podstawowych wyniósł 133 464 mln zł i był wyższy w porównaniu z 2019 r. o 54 802 mln zł (Wykres 3).

W 2020 r. NBP przeprowadził ponadto 4 operacje dostrajające w ostatnich dniach roboczych okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej oraz dodatkowo 6-krotnie operacje dostrajające w trakcie okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej. W ramach wskazanych operacji wyemitowane zostały bony pieniężne NBP z terminami zapadalności 1-, 2-, 3- i 4-dniowymi. Średni poziom tego rodzaju operacji w 2020 r. wyniósł 1 236 mln zł i był niższy niż w 2019 r. o 496 mln zł.

W 2020 r. banki w większej skali niż w latach poprzednich dążyły do utrzymywania nadwyżek środków w NBP w formie środków na rachunku bieżącym w wysokości przekraczającej poziom rezerwy obowiązkowej oraz w postaci depozytu na koniec dnia²⁴ (tj. nadwyżek niezaabsorbowanych przy wykorzystaniu podstawowych bądź dostrajających operacji otwartego rynku NBP). Wynikało to w dużej mierze z niepewności dotyczącej rozwoju epidemii i jej wpływu na uwarunkowania prowadzenia działalności przez banki. Pewne znaczenie mogło mieć również ograniczenie różnicy między oprocentowaniem środków na rachunku bieżącym w wysokości przekraczającej poziom rezerwy obowiązkowej oraz w postaci depozytu na koniec dnia (od 9 kwietnia 2020 r. 0,00%) a środków lokowanych w bonach pieniężnych NBP w ramach operacji otwartego rynku (od końca maja 2020 r. 0,10%). Ponadto, redukcja od dnia 30 kwietnia 2020 r. poziomu rezerwy obowiązkowej (szczegóły przedstawiono w dalszej części rozdziału) mogła skłaniać banki do gromadzenia nadwyżek środków powyżej poziomu rezerwy wymaganej dla celów rozliczeniowych.

W związku z tendencją do utrzymywania przez banki nadwyżek środków, przy jednoczesnym kształtowaniu się stawki POLONIA w pobliżu stopy referencyjnej NBP, w czerwcu 2020 r. bank centralny zdecydował o zawieszeniu oferowania dostrajających operacji otwartego rynku przeprowadzanych w ostatnich dniach roboczych okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

W 2020 r. średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło 17 pb i było zbliżone do odnotowanego w 2019 r. (14 pb), pomimo podwyższonej zmienności tej stawki w pierwszych miesiącach 2020 r., związanej ze wzrostem niepewności na rynkach finansowych w tym okresie (Wykres 4)²⁵.

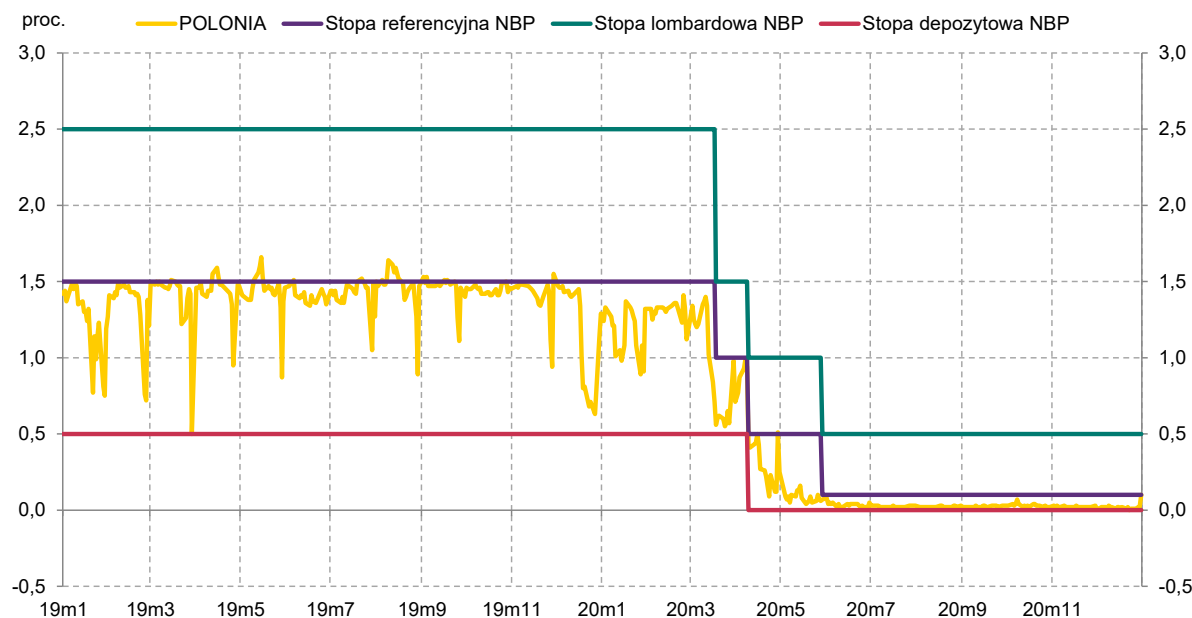
W pierwszych dwóch kwartałach 2020 r. średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło odpowiednio 31 pb oraz 22 pb. W pozostałych dwóch kwartałach 2020 r. zmienność stawki POLONIA obniżyła się, co można wiązać z mniejszą niepewnością na rynkach finansowych w tym okresie, a także mniejszą różnicą między oprocentowaniem środków na rachunku bieżącym w wysokości przekraczającej poziom rezerwy obowiązkowej oraz w postaci depozytu na koniec dnia (od 9 kwietnia 2020 r. 0,00%) a środków lokowanych w bonach pieniężnych NBP

²⁴ Środki utrzymywane przez banki na rachunku bieżącym powyżej poziomu rezerwy wymaganej nie podlegają oprocentowaniu. W przypadku depozytu na koniec dnia – z dniem 9 kwietnia 2020 r. oprocentowanie tego instrumentu zostało obniżone do 0,00%. Przed wejściem w życie ww. zmiany poziomu stopy depozytowej NBP wynosił 0,50%.

²⁵ Przytoczony wskaźnik obliczono jako średnie dzienne absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP (uśredniony moduł różnicy) przeliczone według bazy 365 dni.

w ramach operacji otwartego rynku. W II półroczu 2020 r. średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło 8 pb. W całym 2020 r. stawka POLONIA była zgodna z kierunkiem prowadzonej polityki pieniężnej.

Wykres 4. Stopy procentowe NBP oraz stawka POLONIA w latach 2019-2020

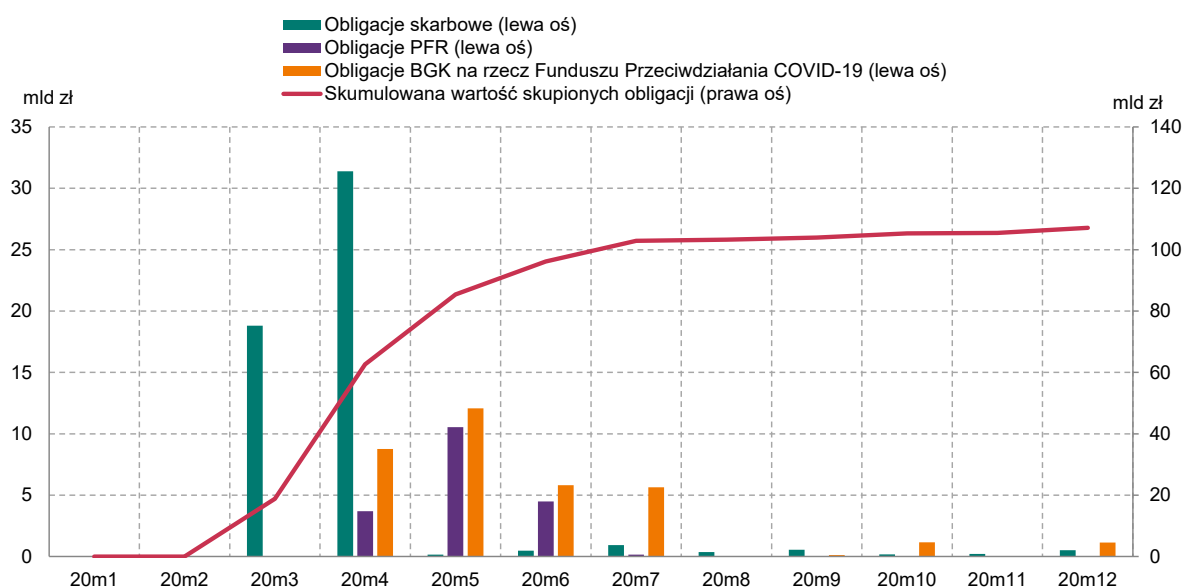
Źródło: dane NBP.

W ramach operacji otwartego rynku przeprowadzanych w 2020 r., 16 marca 2020 r. NBP przeprowadził dostrajającą operację typu repo, w wyniku której sektor bankowy został doraźnie zasilony w płynność w kwocie 7,3 mld zł na okres 4 dni. Przesłanką decyzji o jej przeprowadzaniu były sygnalizowane przez niektórych kontrahentów NBP potrzeby zasilenia w płynność z banku centralnego. Pomimo pozostawania banku centralnego w gotowości do ponawiania tego rodzaju operacji, sytuacja rynkowa nie wymagała zastosowania kolejnych operacji tego typu w dalszej części 2020 r.

W reakcji na wybuch pandemii NBP uruchomił także strukturalne operacje otwartego rynku polegające na skupie na rynku wtórnym dłużnych papierów wartościowych (od 19 marca 2020 r.). W ramach tych operacji początkowo NBP skupował obligacje skarbowe. W kwietniu 2020 r. skup rozszerzony został również na obligacje posiadające gwarancję Skarbu Państwa (obligacje emitowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz obligacje emitowane przez Polski Fundusz Rozwoju S.A.).

Celem prowadzonego przez NBP skupu dłużnych papierów wartościowych była zmiana długoterminowej struktury płynności w sektorze bankowym, zapewnienie płynności rynku wtórnego skupowanych papierów wartościowych oraz wzmocnienie oddziaływania obniżenia przez bank centralny stóp procentowych na gospodarkę, tj. wzmocnienie mechanizmu transmisji monetarnej.

Wykres 5. Wartość nominalna obligacji skupionych przez NBP w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku w poszczególnych okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej w 2020 r.

* Wartość nominalna obligacji obliczona według dat przeprowadzenia przetargów.

Źródło: dane NBP.

W okresie marzec – grudzień 2020 r. w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku, NBP skupił na rynku wtórnym dłużne papiery wartościowe o łącznej nominalnej wartości 107,1 mld zł, w tym obligacje skarbowe o wartości 53,6 mld zł oraz obligacje z gwarancją Skarbu Państwa o wartości 53,6 mld zł (Wykres 5). W rezultacie do końca grudnia 2020 r. z tytułu operacji strukturalnych sektor bankowy został zasilony w płynność w kwocie 112,9 mld zł²⁶.

Uruchomienie i prowadzenie przez NBP w 2020 r. strukturalnych operacji otwartego rynku wpłynęło stabilizująco na rynek obligacji objętych skupem, zwiększało płynność tego rynku oraz przyczyniło się do spadku rentowności obligacji, a w efekcie wzmocniło oddziaływanie obniżenia stóp procentowych NBP na gospodarkę.

Rezerwa obowiązkowa

W 2020 r. obowiązkowi utrzymania rezerwy obowiązkowej podlegały banki, oddziały instytucji kredytowych, oddziały banków zagranicznych działające w Polsce, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

Uśredniony mechanizm utrzymywania rezerwy obowiązkowej stwarzał podmiotom nią objętym swobodę decydowania o wysokości środków gromadzonych na rachunkach w banku centralnym w poszczególnych dniach okresu rezerwowego, pod warunkiem utrzymania średniego stanu środków

²⁶ Wartość obligacji skupowanych przez NBP na rynku wtórnym (po cenach bieżących), odzwierciedlona w kwocie zasilenia sektora bankowego (kwocie zakupu), różni się od wartości nominalnej tych obligacji.

na rachunkach w NBP na poziomie nie niższym od wartości rezerwy wymaganej. Mechanizm ten sprzyjał stabilizacji krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych.

W dniu 17 marca 2020 r. Rada, w celu ograniczenia ryzyka wpływu zaburzeń gospodarczych na podaż kredytu, zdecydowała o obniżeniu, od dnia 30 kwietnia 2020 r., podstawowej stopy rezerwy obowiązkowej²⁷ z 3,5% do 0,5% i zrównaniu oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej z poziomem stopy referencyjnej NBP²⁸. W efekcie nastąpiło istotne obniżenie wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej (z 47,8 mld zł do 6,5 mld zł) oraz ograniczenie liczby banków spółdzielczych oraz SKOK utrzymujących rezerwę (odpowiednio z 477 do 60 oraz z 12 do 2). Jednocześnie poziom oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej zaczął odpowiadać rentowności podstawowych operacji otwartego rynku.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wysokość rezerwy obowiązkowej ukształtowała się na poziomie 7 513 mln zł, w tym rezerwa obowiązkowa sektora bankowego wyniosła 7 486 mln zł, a rezerwa obowiązkowa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej 27 mln zł. Poziom rezerwy obowiązkowej ogółem na koniec 2020 r. był niższy w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. o 39 332 mln zł (tj. o 84%)²⁹.

W 2020 r. odnotowano 4 przypadki nieutrzymania przez banki rezerwy obowiązkowej na wymaganym poziomie.

W 2020 r. łącznie 6 banków korzystało ze zwolnienia z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej (3 banki komercyjne – z częściowego zwolnienia, a 1 bank komercyjny i 2 banki spółdzielcze – z całkowitego zwolnienia).

Operacje depozytowo-kredytowe

Oferowanie przez NBP kredytu lombardowego umożliwiało bankom w 2020 r. pozyskiwanie z banku centralnego w każdym dniu operacyjnym środków na termin overnight. Kredyt ten był zabezpieczony aktywami akceptowanymi przez bank centralny (m.in. skarbowymi papierami wartościowymi, papierami wartościowymi wyemitowanymi przez NBP, obligacjami komunalnymi, listami zastawnymi oraz obligacjami korporacyjnymi o wysokiej jakości kredytowej). Oprocentowanie tego instrumentu wyznaczało koszt pozyskania pieniądza w banku centralnym.

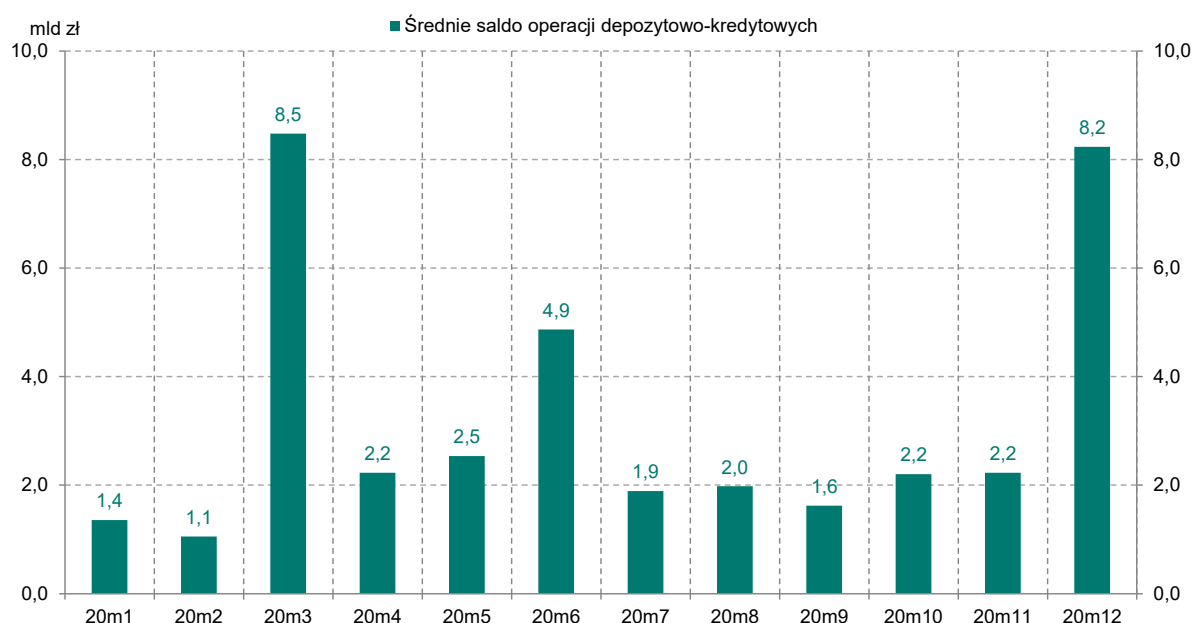
²⁷ Podstawowa stopa rezerwy obowiązkowej odnosi się do środków złotych i środków w walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz środków uzyskanych z tytułu emisji papierów wartościowych. Stopa rezerwy obowiązkowej od środków uzyskanych z tytułu transakcji repo i sell-buy-back oraz środków pozyskanych co najmniej na 2 lata, w 2020 r. wynosiła niezmiennie 0,00%.

²⁸ Do dnia 29 kwietnia 2020 r. oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej wynosiło 0,50%, a od początku majowego okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej było uzależnione od poziomu stopy referencyjnej NBP – w okresie od dnia 30 kwietnia 2020 r. do dnia 28 maja 2020 r. było równe 0,50%, natomiast od dnia 29 maja 2020 r. wynosiło 0,10%.

²⁹ Należy zauważyć, iż przywołane dni, tj. 31 grudnia 2019 r. oraz 31 grudnia 2020 r. były pierwszymi dniami styczniowego okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej odpowiednio w 2020 r. i 2021 r.

W 2020 r., podobnie jak w latach poprzednich, banki sporadycznie korzystały z kredytu lombardowego (Wykres 6). Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku – liczona za dni wykorzystania – wyniosła 20,4mln zł i była o 168,4% wyższa od analogicznej wartości odnotowanej w 2019 r. (7,6 mln zł). Zaobserwowany wzrost nastąpił wskutek wykorzystywania tego instrumentu przez większą liczbę banków niż w roku poprzednim. Średnie dzienne wykorzystanie kredytu lombardowego ukształtowało się na poziomie 0,06 mln zł, przy 0,02 mln zł w 2019 r.

Wykres 6. Średnie saldo operacji depozytowo-kredytowych w poszczególnych okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej w 2020 r.

Źródło: dane NBP.

Depozyt na koniec dnia umożliwiał bankom w 2020 r. lokowanie w każdym dniu operacyjnym nadwyżek środków w banku centralnym na termin overnight. Oprocentowanie tego instrumentu określało dolne ograniczenie dla stawki rynkowej wyznaczanej dla tego terminu.

W 2020 r. banki złożyły lokaty w NBP ogółem w kwocie 1 168 725,8 mln zł (liczone za dni ich utrzymywania). Średni dzienny poziom depozytu na koniec dnia w analizowanym okresie wyniósł 3 193,2 mln zł (wobec 1 124,6 mln zł w 2019 r.).

Kredyt wekslowy

Począwszy od dnia 10 kwietnia 2020 r. NBP oferował bankom kredyt wekslowy przeznaczony na refinansowanie kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorcom.

Oferując kredyt wekslowy, NBP przyjmował od banków do dyskonta weksle wystawiane przez przedsiębiorców w związku z udzielonymi im kredytami. Oprocentowanie kredytu wekslowego wyznaczała stopa dyskontowa weksli, ustalana przez Radę.

W 2020 r. został udzielony kredyt wekslowy w kwocie 52,9 mln zł.

Swapy walutowe

Wykorzystując transakcje walutowe typu swap, NBP może dokonywać kupna (lub sprzedaży) złotego za walutę obcą na rynku kasowym, przy jednoczesnej jego odsprzedaży (lub odkupie) w ramach transakcji terminowej w określonej dacie.

W 2020 r. NBP nie przeprowadzał tego rodzaju operacji.

Interwencje walutowe

W grudniu 2020 r. NBP dokonał zakupu pewnej ilości walut obcych za złote.

3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego³⁰

Stabilnie funkcjonujący system finansowy jest niezbędnym warunkiem zrównoważonego rozwoju gospodarczego w długim okresie oraz realizacji podstawowego celu NBP – utrzymania stabilnego poziomu cen. Powierzone Narodowemu Bankowi Polskiemu ustawowe zadania z tego obszaru obejmują: działania na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego, kształtowanie warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego oraz działania na rzecz stabilności systemu finansowego.

Szczególne znaczenie dla zachowania stabilności systemu finansowego w Polsce ma utrzymanie bezpieczeństwa sektora bankowego, którego aktywa stanowią prawie trzy czwarte aktywów krajowych instytucji finansowych.

3.1. Nadzór makroostrożnościowy

W 2020 r. Narodowy Bank Polski realizował zadania wynikające z ustawy o Narodowym Banku Polskim, dotyczące obsługi Komitetu Stabilności Finansowej jako organu nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M), w tym wsparcia analitycznego i prawnego. W 2020 r. odbyło się sześć posiedzeń Komitetu.

W ramach prac na rzecz KSF-M w 2020 r. Narodowy Bank Polski:

- Przygotowywał i udostępniał analizy, opracowania oraz opinie dotyczące identyfikacji i oceny ryzyka systemowego w wymiarze krajowym i międzynarodowym, w tym cykliczne raporty NBP: *Raport o stabilności systemu finansowego* (dwa razy w roku), *Raport o stanie równowagi polskiej gospodarki* (raz w roku) oraz *Raport o nadzorze systemowym nad systemem płatniczym* (raz w roku).
- Przygotowywał analizy możliwych działań na rzecz ograniczania ryzyka systemowego wykorzystywane przez Komitet do formułowania stanowisk i rekomendacji. Rekomendacje Komitetu mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z pandemią COVID-19 dotyczyły:
  - zniesienia bufora ryzyka systemowego; brak obowiązku utrzymywania tego bufora umożliwił uwolnienie ok. 30 mld zł kapitału w systemie bankowym, co z kolei ograniczyło ryzyko zmniejszenia dopływu kredytu do gospodarki³¹;
  - utrzymania na poziomie 0% antycyklicznego bufora kapitałowego;

³⁰ Zadania z tego obszaru są realizowane na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6, 6a i 6b ustawy o Narodowym Banku Polskim.

³¹ Rekomendacja została zawarta w uchwale Nr 35/2020 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 16 marca 2020 r. w sprawie bufora ryzyka systemowego. Realizując tę rekomendację, Minister Finansów wydał 18 marca 2020 r. rozporządzenie uchylające rozporządzenie w sprawie bufora ryzyka systemowego. Na jego mocy banki zostały zwolnione z obowiązku utrzymywania bufora ryzyka systemowego.

- obniżenia wagi ryzyka w odniesieniu do kredytów bankowych zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach komercyjnych³².

Ponadto Narodowy Bank Polski:

- kontynuował realizację wydanej w 2018 r. rekomendacji KSF-M dotyczącej zapewnienia dostępności danych i informacji o rynku nieruchomości³³,
- w związku z wprowadzeniem ustawowego obowiązku brał udział w przygotowaniu kwartalnej opinii Komitetu w sprawie wysokości wpłat na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców³⁴,
- współpracował w imieniu Komitetu z organami i instytucjami Unii Europejskiej, a także z organami makroostrożnościowymi innych państw członkowskich; w szczególności w imieniu KSF-M podejmował działania mające na celu realizację zaleceń Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS), w tym związanych z wpływem sytuacji pandemicznej na europejski system finansowy.

Przedstawiciel NBP przewodniczył pracom grupy roboczej o stałym charakterze, będącej zapleczem analitycznym Komitetu. W 2020 r. grupa robocza, opierając się głównie na materiałach NBP, przygotowała m.in.: analizy dotyczące możliwych źródeł ryzyka systemowego (pandemia COVID-19, sytuacja na rynku finansowania nieruchomości), projekty opinii dotyczących identyfikacji innych instytucji o znaczeniu systemowym³⁵ oraz analizy dostosowania stawek referencyjnych na krajowym rynku pieniężnym do wymogów rozporządzenia BMR³⁶.

W 2020 r. Komitet powołał grupę roboczą ds. analizy sytuacji w sektorze banków spółdzielczych oraz sektorze spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, działającą pod przewodnictwem NBP. Zadaniem grupy jest wypracowanie projektu rekomendacji Komitetu, która ma dotyczyć możliwych działań wspierających stabilne funkcjonowanie tych sektorów.

Prezes NBP jako Przewodniczący KSF-M przekazał Sejmowi RP³⁷ informację o działalności Komitetu w zakresie nadzoru makroostrożnościowego w 2019 r.

---

³² Uchwała Nr 38/2020 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości komercyjnej.

³³ Na mocy uchwały Nr 23/2018 z dnia 11 czerwca 2018 r. KSF-M skierował do NBP rekomendację dotyczącą zapewnienia dostępności danych i informacji o rynku nieruchomości. Rekomendacja ta była konsekwencją wydanego w 2016 r. przez Europejską Radę Ryzyka Systemowego zalecenia w sprawie uzupełniania informacji dotyczących sektora nieruchomości (ERRS/2016/14) skierowanego do krajowych organów nadzoru makroostrożnościowego wszystkich 28 krajów UE.

³⁴ Art. 16a ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. z 2015 poz. 1925).

³⁵ O-SII (ang. *other systemically important institution*) to podmiot, który nie jest globalną instytucją systemowo ważną, ale może – ze względu na swoją wielkość, powiązania lub model biznesowy – stwarzać zagrożenie dla stabilności systemu finansowego danego kraju. KSF-M wydaje w tej sprawie opinię, o którą corocznie występuje Komisja Nadzoru Finansowego.

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz. Urz. UE L171 z 2016 r.).

³⁷ Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym.

NBP informował opinię publiczną i uczestników systemu finansowego o bieżących pracach Komitetu za pośrednictwem strony internetowej poświęconej nadzorowi makroostrożnościowemu³⁸.

3.2. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego

W 2020 r. NBP brał udział w pracach Komitetu Stabilności Finansowej w formule zarządzania kryzysowego (KSF-K). W 2020 r. odbyło się 12 posiedzeń KSF-K. Omawiano podczas nich sytuację ekonomiczno-finansową banków komercyjnych i spółdzielczych oraz działania służące zachowaniu stabilności w systemie finansowym. Zadaniem NBP jest w szczególności przedstawianie opinii dla KSF-K na temat wpływu na płynność sektora bankowego instytucji, której obecna lub prognozowana sytuacja finansowa może stanowić zagrożenie dla jej dalszego funkcjonowania³⁹.

NBP opiniował również projekty krajowych i unijnych regulacji prawnych dotyczących instytucji i rynków finansowych, jak również infrastruktury finansowej. Opinie te były wykorzystane do przygotowania stanowisk Polski dla instytucji UE.

Współpraca NBP z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego obejmowała także:

- członkostwo delegowanego przez Prezesa NBP członka Zarządu NBP w Komisji Nadzoru Finansowego⁴⁰ oraz członkostwo dwóch przedstawicieli delegowanych przez Prezesa NBP w Radzie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego⁴¹,
- współdziałanie z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego oraz Bankowym Funduszem Gwarancyjnym – na podstawie ustawowych upoważnień dotyczących zasad przekazywania informacji⁴².

3.3. Działalność analityczna i badawcza w zakresie systemu finansowego

W 2020 r. przedmiotem analiz i badań NBP były liczne zagadnienia dotyczące stabilności i rozwoju polskiego systemu finansowego. Ze względu na ustawowe zadanie regulowania płynności banków i ich refinansowania NBP analizował również sytuację pojedynczych banków. Wyniki kluczowych prac były udostępniane KSF i UKNF, a część została opublikowana w formie cyklicznych opracowań. Były to:

- *Raport o stabilności systemu finansowego* (czerwiec, grudzień 2020 r.). Raporty koncentrowały się na analizie wpływu pandemii COVID-19 na stabilność systemu finansowego, w tym na ocenie odporności tego systemu na szoki z nią związane. Wykazano, że polski system finansowy był

³⁸ www.nbp.pl/nadzormakroostroznościowy

³⁹ Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

⁴⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 2059).

⁴¹ Na podstawie art. 7 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 842).

⁴² Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz art. 328 ust. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

w chwili wybuchu pandemii w dobrej kondycji, nie zanotowano istotnych nierównowag. Działania mające na celu zwalczenie pandemii przyczyniły się jednak do powstania nowych, istotnych rodzajów ryzyka w systemie finansowym oraz nasilenia już istniejących. W szczególności dotyczyło to ryzyka kredytowego i wzrostu skali odpisów na straty kredytowe. Były to główne przyczyny istotnego spadku wyniku finansowego w sektorze bankowym w 2020 r. Pomimo tego polski sektor bankowy pozostał stabilny, co było skutkiem wysokiego poziomu i dobrej jakości kapitału zakumulowanego we wcześniejszych latach oraz działań instytucji publicznych wspierających gospodarkę i system bankowy. Rosnąca liczba kwestionowanych przez kredytobiorców umów o mieszkaniowe kredyty walutowe wpłynęła na wzrost ryzyka prawnego tego portfela, przyczyniając się do wzrostu kosztów rezerw i odpisów. W dłuższym okresie wyzwaniem będzie niska dochodowość banków, która może się wiązać z ograniczeniem zdolności sektora bankowego do budowy bazy kapitałowej i ograniczeniem rozwoju finansowania gospodarki.

- *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2019 r.* (listopad 2020 r.). W opracowaniu przedstawiono tendencje i bariery rozwoju instytucji finansowych oraz rynków finansowych w Polsce. Na koniec 2019 r. aktywa instytucji tworzących polski system finansowy wyniosły 2,8 bln zł i były o 4,6% wyższe niż w 2018 r. Wpłynął na to głównie wzrost wartości aktywów sektora bankowego oraz przedsiębiorstw faktoringowych i leasingowych. Sektor bankowy w Polsce, podobnie jak w innych krajach regionu, był największą częścią systemu finansowego. W 2019 r. obniżyła się – w stosunku do końca 2018 r. – zarówno relacja aktywów banków do PKB (do 87%, ze względu na szybszy wzrost PKB), jak i relacja aktywów całego krajowego systemu finansowego do PKB (do 124,5%). Poziom rozwoju poszczególnych segmentów systemu finansowego pozostał zróżnicowany (lepiej rozwinięte były instytucje finansowe, w tym sektor bankowy, a słabiej – rynki finansowe).
- *Sytuacja na rynku kredytowym*⁴³. W odpowiedzi na wybuch pandemii COVID-19 i spodziewany wzrost ryzyka kredytowego związanego ze spowolnieniem wzrostu gospodarczego w I połowie 2020 r. banki znacznie zaostrzyły politykę kredytową. Jednocześnie istotnie spadł popyt na kredyty we wszystkich segmentach rynku. Mimo wprowadzenia korekt niektórych kryteriów i warunków udzielania kredytów w kolejnych miesiącach roku polityka kredytowa banków pozostała zachowawcza. Odnotowano natomiast niewielki wzrost popytu na kredyty ze strony gospodarstw domowych.
- *Poziom antycyklicznego bufora kapitałowego w Polsce*⁴⁴. Luka kredytowa (tj. odchylenie od długoterminowego trendu relacji zadłużenia prywatnego sektora niefinansowego do produktu krajowego brutto) była ujemna, nie wystąpiły zatem przesłanki do utworzenia antycyklicznego bufora kapitałowego.
- *Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2019 r.* (wrzesień 2020 r.). W opracowaniu omówiono m.in. wyniki pierwszej analizy zasobu nieruchomości komunalnych oraz skutków polityki społeczno-mieszkaniowej w miastach wojewódzkich⁴⁵.

⁴³ Materiał jest opracowywany kwartalnie na podstawie ankiet kierowanych do przewodniczących komitetów kredytowych w bankach komercyjnych.

⁴⁴ Materiał jest opracowywany kwartalnie.

⁴⁵ Do jej opracowania wykorzystano wyniki ankiety przeprowadzonej przez oddziały okręgowe NBP oraz dane dostępne w Wojewódzkich Urzędach Statystycznych i urzędach miejskich.

Kontynuowano cykliczne (kwartalne) analizy sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych. Pandemia COVID-19 wpłynęła na niewielkie, krótkookresowe obniżenie cen transakcyjnych na mieszkaniowym rynku pierwotnym, podczas gdy ceny na rynku wtórnym pozostały stabilne (II kwartał 2020 r.). W II połowie 2020 r. odnotowano wzrost cen nieruchomości.

NBP prowadził także badania mające na celu pogłębienie wiedzy o procesach finansowych oraz współzależnościach systemu finansowego i gospodarki, wykorzystywane do operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej. Projekty badawcze dotyczyły m.in. rozwoju metod prognozowania dynamiki i jakości kredytów dla sektora niefinansowego, wymiaru strukturalnego cyklu kredytowego w Polsce, wykorzystania metod symulacyjnych do kalibrowania instrumentów makroostrożnościowych dla Polski, monitorowania rozwoju innowacji technologicznych w systemie finansowym, inicjatyw sektora prywatnego w obszarze aktywów cyfrowych, w szczególności tokenów płatniczych, oraz rozwoju cyfrowych usług finansowych podczas pandemii COVID-19.

3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej

W 2020 r. Narodowy Bank Polski współpracował z instytucjami UE odpowiedzialnymi za ocenę ryzyka systemowego i przeciwdziałanie jego narastaniu. Prezes NBP jest członkiem Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS). Przedstawiciele NBP brali udział w pracach ERRS, w tym dotyczących: monitorowania zakresu i skutków programów gwarancyjnych i innych środków fiskalnych wprowadzonych w UE wskutek pandemii COVID-19, systemowych ograniczeń wypłat dywidend przez instytucje finansowe, funkcjonowania kontrahentów centralnych (*central counterparty*, CCP), w tym materializacji ryzyka płynności wynikającego z depozytów zabezpieczających CCP⁴⁶, makroostrożnościowej analizy instytucji naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, testów warunków skrajnych dla sektora bankowego oraz ryzyka wynikającego z wyjścia Wielkiej Brytanii z UE.

Ponadto w 2020 r. przedstawiciele NBP brali udział w posiedzeniach Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (Board of Supervisors, European Banking Authority, EBA), Regionalnej Grupy Konsultacyjnej dla Europy przy Radzie Stabilności Finansowej (Regional Consultative Group for Europe, Financial Stability Board, FSB), Europejskiej Bankowej Inicjatywy Koordynacyjnej (Vienna Initiative) oraz regionalnych inicjatyw banków centralnych⁴⁷.

Przedstawiciele NBP uczestniczyli także w pracach kolegiów do spraw przymusowej restrukturyzacji (*resolution college*) utworzonych dla transgranicznych europejskich grup bankowych, których częścią są banki działające w Polsce.

⁴⁶ CCP w celu ograniczenia ryzyka kredytowego kontrahenta wymagają od swoich uczestników przekazania depozytów zabezpieczających, których wartość zależy m.in. od zmiennych cen rozliczanych instrumentów. Ryzyko płynności powstaje, gdy zmienność cen jest istotnie wyższa od oczekiwanej, a uczestnik nie dysponuje wystarczającą ilością płynnych środków, które musi wpłacić w krótkim czasie na poczet tych depozytów.

⁴⁷ Working Group on Monetary Policy and Financial Stability; Governors' Club of the Central Asia, Black Sea Region and Balkan Countries.

3.5. Działania operacyjne NBP na rzecz utrzymania stabilności finansowej

W związku z pandemią COVID-19 i jej skutkami gospodarczymi, w tym zagrożeniami dla stabilności systemu finansowego, Narodowy Bank Polski podjął działania mające na celu – bezpośrednio lub pośrednio – utrzymanie stabilności finansowej. Działania banku centralnego były nakierowane na ograniczenie ryzyka działalności bankowej.

- Ograniczenie ryzyka płynności banków. NBP przywrócił operacje zasilające *repo*, obniżył stopę rezerwy obowiązkowej o 300 punktów bazowych, z 3,5% do 0,5%, oraz skupował od banków na rynku wtórnym – w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku – obligacje skarbowe oraz dłużne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa.
- Ograniczenie ryzyka kredytowego banków. NBP obniżył stopy procentowe – stopa referencyjna została zmniejszona łącznie do poziomu 0,10% (tj. o 140 punktów bazowych). Obniżono w ten sposób bieżące oprocentowanie kredytów, a w konsekwencji zmniejszono koszt obsługi zadłużenia przez kredytobiorców.
- Ograniczenie ryzyka finansowania banków. NBP umożliwił bankom, które nie dysponują nadwyżkami płynności, pozyskanie środków w formie kredytu wekslowego na cele związane z kredytowaniem przedsiębiorców. Celem było zwiększenie możliwości kreacji kredytu obrotowego przez te banki oraz umożliwienie im pozyskania finansowania o terminie zapadalności dłuższym niż dostępny na rynku (na koniec 2020 r. z kredytu wekslowego korzystał jeden bank komercyjny).

W 2020 r. nie było konieczności udzielenia bankom wsparcia płynnościowego w postaci kredytu refinansowego na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6a oraz art. 42 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

Na koniec 2020 r. z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej (w wymiarze pełnym lub częściowo) zwolnione były 4 banki realizujące programy postępowania naprawczego lub plany naprawy, w tym 1 bank spółdzielczy.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- przeciwdziałanie zagrożeniom dla stabilności systemu finansowego, w szczególności sektora bankowego, związanym z pandemią COVID-19 i działania ograniczające te zagrożenia,
- wsparcie działań KSF-M i KSF-K, w tym przez wykorzystanie w szerokim zakresie analiz i opracowań NBP w procesie podejmowania decyzji przez KSF-M.

4. Działalność emisyjna⁴⁸

Narodowemu Bankowi Polskiemu przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Banknoty i monety emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym na terytorium kraju. Dzięki wprowadzaniu na rynek banknotów i monet w pełnej strukturze nominałowej NBP zapewnia płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu.

4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu

Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) według stanu na 31 grudnia 2020 r. wyniosła 321,8 mld zł. Oznacza to wzrost o 83,0 mld zł, tj. o 34,8%, w stosunku do stanu na 31 grudnia 2019 r.⁴⁹

Odnotowana dynamika wzrostu była rekordowa, porównywalna z łącznym wzrostem w czterech poprzednich latach. Wzrost wartości gotówki w obiegu wynikał ze zwiększenia zapotrzebowania rynku na pieniądz w postaci fizycznej. Było to skutkiem zwiększenia znaczenia tezauryzacyjnej i przezornościowej funkcji gotówki w okresie pandemii COVID-19.

W 2020 r. producenci znaków pieniężnych dostarczyli do NBP 407,5 mln sztuk banknotów i 1102,0 mln sztuk monet. Oznacza to, że w porównaniu z dostawami w 2019 r. (314,1 mln sztuk banknotów i 1044,2 mln sztuk monet) liczba dostarczonych banknotów była wyższa o 29,7%, a liczba monet o 5,5%.

4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich

Narodowy Bank Polski emituje monety i banknoty o charakterze kolekcjonerskim, upamiętniając ważne rocznice historyczne i sławnych Polaków.

Zgodnie z *Planem emisji wartości kolekcjonerskich i monet okolicznościowych* Narodowy Bank Polski wyemitował w 2020 r. 4,87 tys. sztuk złotych monet kolekcjonerskich, 224 tys. sztuk srebrnych monet kolekcjonerskich oraz 60 tys. sztuk banknotów kolekcjonerskich (w 2019 r. 14,62 tys. sztuk złotych monet, 367,5 tys. sztuk srebrnych monet oraz 55 tys. sztuk banknotów kolekcjonerskich).

Łącznie w 2020 r. zostało wyemitowanych 26 rodzajów monet kolekcjonerskich oraz banknot kolekcjonerski.

Wśród wyemitowanych wartości kolekcjonerskich na uwagę zasługują m.in.:

- 10. rocznica tragedii smoleńskiej — moneta złota o nominale 100 zł oraz srebrna o nominale 10 zł,

⁴⁸ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 4 i art. 31–37 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

⁴⁹ Strukturę pieniądza gotówkowego w obiegu na koniec 2019 i 2020 r. przedstawiono w rozdziale 15.

- 100. rocznica urodzin Świętego Jana Pawła II – moneta złota o nominale 500 zł i dwie monety srebrne o nominale 10 zł,
- 700-lecie konsekracji kościoła Mariackiego w Krakowie – moneta srebrna o nominale 50 zł ze szklanym elementem przedstawiającym witraż znajdujący się w tym kościele,
- Wielcy polscy ekonomiści – kolejne monety z serii, upamiętniające Stanisława Głębińskiego, Stanisława Grabskiego oraz Leopolda Caro.

W 2020 r. wyemitowano także banknot kolekcjonerski *Bitwa Warszawska 1920* – pierwszy polski banknot zaprojektowany w formacie pionowym.

W 2020 r. Narodowy Bank Polski kontynuował emisję złotych monet inwestycyjnych *Bielik – 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości* oraz monet o wartości nominalnej 5 zł z wizerunkiem okolicznościowym, w standardzie obiegowym, z serii zatytułowanej *Odkryj Polskę*.

W 2020 r. srebrna moneta o nominale 20 zł *Historia monety polskiej – szóstak Jana Sobieskiego*, wyemitowana w 2019 r. zdobyła w konkursie Coin Constellation 2020 trzecią nagrodę w kategorii Moneta klasyczna.

4.3. Funkcjonowanie obiegu gotówkowego

W 2020 r. przeprowadzono m.in. następujące działania związane z funkcjonowaniem obiegu gotówkowego:

- Zaopatrywano banki w znaki pieniężne. W 2020 r. banki oraz podmioty mające ustawowe upoważnienie do pobierania z NBP i odprowadzania do NBP polskiej waluty odprowadziły 139,8 mld zł (w 2019 r. 184,2 mld zł), a pobrały 222,8 mld zł (w 2019 r. 203,5 mld zł), z czego 89,3 mld zł w systemie depozytowym (w 2019 r. 95,5 mld zł) oraz 133,5 mld zł w systemie podstawowym (w 2019 r. 108,0 mld zł)⁵⁰. W 2020 r. odnotowano wzrost wartości pobrań gotówki z NBP oraz istotny spadek odprowadzeń do NBP. Różnica pomiędzy wartością pobrań i odprowadzeń w 2020 r. wyniosła 83,0 mld zł (w 2019 r. 19,3 mld zł). Było to związane ze wzrostem zapotrzebowania na pieniądź gotówkowy w związku z pandemią COVID-19.
- Wprowadzono do obiegu monety o wartości nominalnej od 10 gr do 1 zł, do których produkcji wykorzystano zmieniony materiał. Zmiana umożliwiła uzyskanie oszczędności w procesie emisji znaków pieniężnych – 27 mln zł w 2020 r.

---

⁵⁰ W systemie podstawowym polska waluta jest pobierana ze skarbców oddziałów okręgowych NBP po przekazaniu NBP środków na ten cel. W systemie depozytowym waluta polska, będąca własnością NBP, jest przechowywana w skarbcach jednostek organizacyjnych banków i pobierana po przekazaniu NBP środków na ten cel.

4.4. Działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego

W 2020 r. NBP kontynuował prace mające na celu usprawnienie obrotu gotówkowego, w tym uproszczenie i zmniejszenie pracochłonności przeliczania i sortowania gotówki⁵¹. Zmiany dotyczyły w szczególności:

- wprowadzenia w NBP oznaczania opakowań banknotów i monet kodami kreskowymi oraz przygotowywania uczestników rynku obrotu gotówkowego do pilotażowego wdrożenia u nich takich oznaczeń,
- umożliwienia zbiorczego odprowadzania do NBP banknotów, bez konieczności wydzielania przez banki banknotów nienadających się do maszynowego sortowania,
- wprowadzenia nowych rozwiązań technicznych w zakresie niszczenia banknotów wycofywanych z obiegu z powodu uszkodzenia lub zużycia (dzięki zmianom 99,9% wycofywanych banknotów jest niszczone automatycznie po weryfikacji za pomocą specjalnych, wysokowydajnych sorterów do banknotów, a ręcznie jedynie niewielka liczba najbardziej uszkodzonych banknotów).

W 2020 r. rozpoczęto prace nad Narodową Strategią Bezpieczeństwa Obrotu Gotówkowego. Do udziału w opracowaniu dokumentu Narodowy Bank Polski zaprosił banki, podmioty zajmujące się profesjonalną obsługą gotówki oraz instytucje i urzędy, których działalność wiąże się z zapewnieniem obywatelom bezpiecznego dostępu do pieniądza gotówkowego.

4.5. Fałszerstwa polskich znaków pieniężnych

Utrzymujący się od lat niski poziom fałszerstw wynika z bardzo dobrej jakości zabezpieczeń polskich znaków pieniężnych oraz z wysokiego poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zabezpieczeń znaków pieniężnych, wynikającej m.in. z działań edukacyjnych Narodowego Banku Polskiego.

W 2020 r. liczba ujawnionych fałszyfikatów polskich znaków pieniężnych zmalała w porównaniu z 2019 r. Odnotowano spadek liczby fałszyfikatów banknotów (z 6467 do 4697) i liczby fałszyfikatów monet (z 718 do 429).

Ogólna liczba fałszyfikatów banknotów i monet przypadająca na milion znaków pieniężnych w obiegu zmalała i wyniosła 1,37 sztuki (1,91 w 2019 r., 1,83 w 2018 r.). Na dzień 31 grudnia 2020 r. w obiegu znajdowało się 2812,78 mln szt. banknotów powszechnego obiegu oraz 936,31 mln sztuk monet 2-złotowych⁵² i 5-złotowych.

⁵¹ Zarządzenie nr 19/2016 Prezesa NBP w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP z 2020 r. poz. 28).

⁵² Bez monet wykonanych ze stopu Nordic Gold.

Dane na temat liczby fałszerstw znaków pieniężnych ujawnionych w latach 2017–2020 przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Liczba ujawnionych fałszyfikatów polskich znaków pieniężnych w latach 2017–2020

Falsyfikaty	2017	2018	2019	2020
Banknoty	5 156	5 601	6 467	4 697
Monety	1 273	825	718	429
Ogółem	6 429	6 426	7 185	5 126

Źródło: dane NBP.

Na zlecenie NBP w latach 2019–2020 przeprowadzono badania opinii publicznej dotyczące jakości banknotów powszechnego obiegu w Polsce. Według ankietowanych banknoty powszechnego obiegu emitowane przez Narodowy Bank Polski mają wysoką jakość, przy czym najwyższą ocenę (85% pozytywnych odpowiedzi) otrzymały banknoty o nominale 200 zł.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- utrzymanie niezakłóconego zaopatrywania banków w znaki pieniężne w warunkach bezprecedensowego wzrostu zapotrzebowania na banknoty powszechnego obiegu, spowodowanego pandemią COVID-19,
- rozpoczęcie prac nad Narodową Strategią Bezpieczeństwa Obrotu Gotówkowego.

5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi⁵³

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim bank centralny gromadzi rezerwy dewizowe i zarządza nimi, a także podejmuje czynności mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju. W warunkach płynnego kursu walutowego rezerwy dewizowe służą przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju, przez co przyczyniają się do obniżenia kosztu finansowania na rynkach globalnych i zmienności kursu złotego, a także do ograniczenia ryzyka gwałtownego odpływu kapitału. Incydentalnie mogą być wykorzystane do wsparcia stabilności rynków finansowych lub sektora bankowego w przypadku znacznych zaburzeń ich funkcjonowania.

5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych

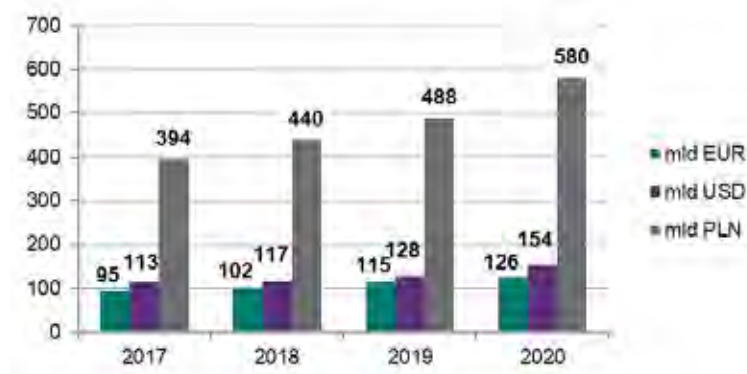
W 2020 r. oficjalne aktywa rezerwowe⁵⁴ NBP wzrosły:

- w przeliczeniu na euro o 11,1 mld (9,7%), do 125,6 mld euro,
- w przeliczeniu na dolary o 25,8 mld (20,1%), do 154,2 mld dolarów,
- w przeliczeniu na złote o 92,1 mld (18,9%), do 579,7 mld zł.

Do wzrostu oficjalnych aktywów rezerwowych w największym stopniu przyczyniły się: dodatnie saldo przepływów zewnętrznych, dochód uzyskany z inwestowania rezerw i zmiana ceny złota.

Na koniec 2020 r. zasób złota NBP wynosił 228,7 ton.

Wykres 7. Oficjalne aktywa rezerwowe w latach 2017–2020 (stan na koniec danego roku)

Źródło: dane NBP.

⁵³ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 oraz art. 52 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

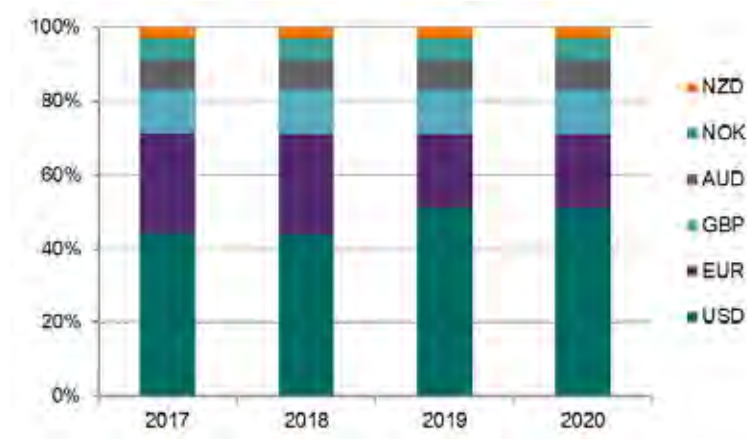
⁵⁴ Zgodnie z definicją Międzynarodowego Funduszu Walutowego do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się łatwo rozporządzalne, płynne aktywa zagraniczne posiadane przez bank centralny. Kategoria ta obejmuje złoto monetarne, specjalne prawa ciągnięcia (SDR), pozycję rezerwową w MFW oraz aktywa w walutach obcych, głównie w formie papierów wartościowych, lokat i gotówki.

5.2. Strategia zarządzania rezerwami dewizowymi⁵⁵

Priorytetem w zarządzaniu rezerwami dewizowymi jest zapewnienie bezpieczeństwa inwestowanych środków oraz ich niezbędnej płynności. Narodowy Bank Polski, spełniając te kryteria, podejmuje jednocześnie działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw w horyzoncie długookresowym.

Biorąc pod uwagę analizy globalnych perspektyw makroekonomicznych, prognozy rozwoju sytuacji na światowych rynkach finansowych oraz wyniki analizy optymalizacyjnej i symulacyjnej, Zarząd NBP podjął decyzję o utrzymaniu w 2020 r. zarówno dotychczasowej struktury walutowej benchmarku strategicznego (51% USD, 20% EUR, 12% GBP, 8% AUD, 6% NOK i 3% NZD), jak i *modified duration*⁵⁶ benchmarku strategicznego (2,1).

Wykres 8. Struktura walutowa rezerw w latach 2017–2020 (stan na koniec danego roku)

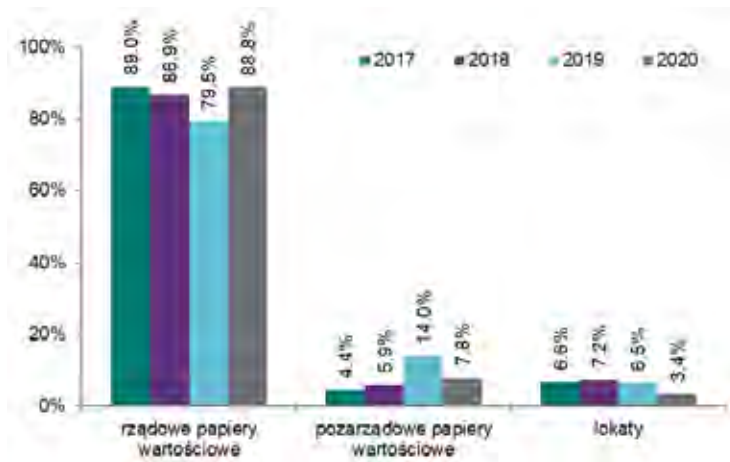
Źródło: dane NBP.

W 2020 r., w warunkach globalnej recesji stanowiącej efekt pandemii COVID-19, NBP zwiększył udział rządowych papierów wartościowych, charakteryzujących się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności (Wykres 9). Inwestował również w pozarządowe papiery wartościowe, w tym emitowane przez agencje rządowe oraz przedsiębiorstwa niefinansowe, a część środków utrzymywał w krótkoterminowych lokatach w bankach o wysokiej wiarygodności kredytowej. Przy zarządzaniu pozycją *modified duration* portfeli inwestycyjnych wykorzystywane były transakcje *futures*.

⁵⁵ Bez uwzględnienia środków walutowych na rachunkach MF w NBP.

⁵⁶ *Modified duration* stanowi miarę ryzyka stopy procentowej, określającą wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Wykres 9. Udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach dewizowych NBP z wyłączeniem złota (stan na koniec danego roku)

Źródło: dane NBP.

Pod koniec 2020 r. Zarząd NBP dokonał przeglądu strategii zarządzania rezerwami dewizowymi. W wyniku tego przeglądu, w dążeniu do podwyższenia dochodowości rezerw w długim okresie, założono m.in. dalsze, stopniowe rozszerzanie zakresu instrumentarium inwestycyjnego, przy uwzględnieniu aktualnych uwarunkowań rynkowych.

5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi

Jednym z ważniejszych elementów zarządzania rezerwami dewizowymi jest zarządzanie ryzykiem towarzyszącym dokonywanym inwestycjom. Jego podstawę stanowi system limitów i ograniczeń inwestycyjnych.

Tabela 7. Ograniczenia inwestycyjne obowiązujące w zarządzaniu ryzykiem finansowym w NBP

Ryzyko	Metody ograniczania
Kredytowe	Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i obligacji korporacyjnych w rezerwach Kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej Limity dla kontrahentów transakcji lokacyjnych i wymiany walutowej Ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych Minimalny wymagany rating papierów wartościowych Limity dla emitentów papierów wartościowych Zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych
Kursowe	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Stopy procentowej	Poziom <i>modified duration</i> Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej

Ryzyko	Metody ograniczania
Płynności	Inwestowanie na rynkach finansowych charakteryzujących się wysoką płynnością Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych Kryteria wyboru papierów wartościowych

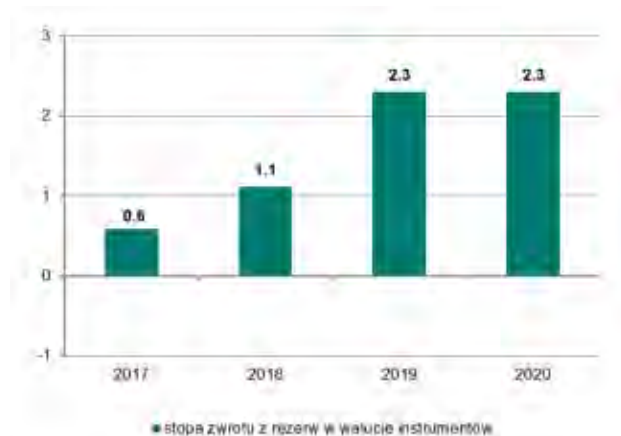
Źródło: dane NBP.

5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych⁵⁷

Wysokość stopy zwrotu z inwestowania rezerw walutowych zależy przede wszystkim od uwarunkowań rynkowych: zmian kursów walutowych, poziomu rentowności oraz zmian cen instrumentów inwestycyjnych.

W 2020 r. stopa zwrotu z inwestowania rezerw walutowych liczona w walucie instrumentów⁵⁸ wyniosła 2,3%. Wysoki w ujęciu historycznym poziom dochodowości rezerw wiązał się ze spadkiem rentowności (czyli wzrostem cen) papierów rządowych na wszystkich rynkach (Wykres 10, Wykres 11).

Wykres 10. Stopa zwrotu z rezerw walutowych NBP bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych w latach 2017–2020 (w %)

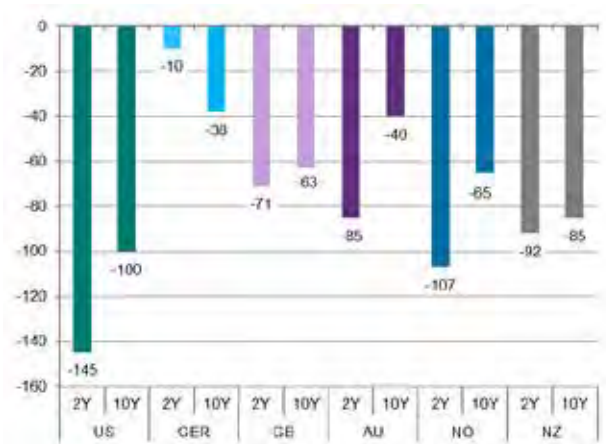

Źródło: dane NBP.

⁵⁷ Rezerwy walutowe odpowiadają rezerwom dewizowym z wyłączeniem złota.

⁵⁸ Stopa zwrotu z rezerw walutowych w walucie poszczególnych portfeli inwestycyjnych jest wyliczana na podstawie dziennych zmian wartości rynkowej instrumentów (bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych).

Wykres 11. Zmiany rentowności 2-letnich i 10-letnich papierów rządowych na głównych rynkach w 2020 r. (w punktach bazowych)

Źródło: dane NBP.

W 2020 r. stopa zwrotu z rezerw wyliczona w złotych⁵⁹ wyniosła 5,2% (Wykres 12), do czego przyczyniła się aprecjacja większości walut rezerwowych względem złotego⁶⁰ (Wykres 13). Najsilniejsze umocnienie walut rezerwowych wobec złotego miało miejsce w I kwartale 2020 r., w warunkach gwałtownego wzrostu awersji do ryzyka, związanego z rozprzestrzenianiem się pandemii COVID-19.

Wykres 12. Stopa zwrotu z rezerw walutowych z uwzględnieniem wpływu zmian kursów walutowych w latach 2017–2020 (w %)

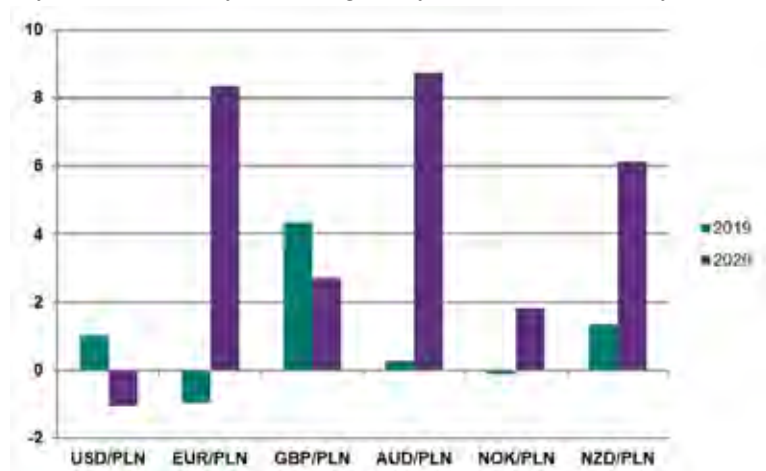

Źródło: dane NBP.

⁵⁹ Stopa zwrotu z rezerw walutowych w złotych dodatkowo uwzględnia wpływ zmian kursów walut rezerwowych w relacji do złotego.

⁶⁰ Wzrost kursów: AUD/PLN o 8,7%, EUR/PLN o 8,4%, NZD/PLN o 6,1%, GBP/PLN o 2,7% i NOK/PLN o 1,9%, spadek kursu USD/PLN o 1,0% (kursy średnie NBP).

Wykres 13. Zmiany kursów głównych walut rezerwowych w relacji do złotego w 2019 i 2020 r. (w %)

Źródło: dane NBP.

5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej

W 2020 r. dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, wyniósł 6,9 mld zł (7,6 mld zł w 2019 r.). Złożył się na to głównie dodatni wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od dłużnych papierów wartościowych i lokat, w wysokości 2,7 mld zł, oraz dodatni wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji, których przedmiotem były dłużne papiery wartościowe – 4,0 mld zł.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych w 2020 r. wyniósł 6,3 mld zł, natomiast koszty niezrealizowane z wyceny kursowej zasobów walut obcych – 0,0 mld zł⁶¹.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- zmiany struktury inwestycyjnej rezerw, przyczyniające się do ograniczenia ryzyka finansowego w warunkach pandemii COVID-19 i podwyższenia dochodowości,
- przegląd strategii zarządzania rezerwami dewizowymi, zakładający dalsze rozszerzanie zakresu instrumentarium inwestycyjnego w celu zwiększenia dochodowości rezerw w długim horyzoncie.

⁶¹ Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP dodatnie różnice z wyceny kursowej (przychody niezrealizowane) nie wpływają na wynik finansowy NBP, lecz są ujmowane w pasywach bilansu NBP. Koszty z tytułu niezrealizowanych ujemnych różnic z wyceny kursowej pomniejszają natomiast wynik finansowy NBP, podobnie jak koszty z tytułu zrealizowanych różnic kursowych.

6. Działalność dewizowa⁶²

Działalność dewizowa polega na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz kontroli: działalności kantorowej, w tym w zakresie wypełnienia obowiązków nałożonych ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, korzystania z udzielonych indywidualnych zezwoleń dewizowych oraz wykonania przez rezydentów i przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej. Celem tej działalności jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego.

6.1. Rejestr działalności kantorowej

W 2020 r. dokonano 751 wpisów do rejestru działalności kantorowej (w 2019 r. – 827), z tego 139 dotyczyło nowych przedsiębiorców rozpoczynających działalność (w 2019 r. – 150). Pozostałe wpisy polegały na wykreśleniu zarejestrowanych przedsiębiorców oraz zmianie danych w rejestrze.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w Polsce działały 4 752 kantory (w 2019 r. – 4 844).

6.2. Decyzje w sprawach dewizowych

W 2020 r. wydano ogółem 27 decyzji dewizowych, z tego 17 zezwoleń i 10 innych decyzji (w 2019 r. – 35 decyzji dewizowych).

Zezwolenia zostały udzielone na odstąpienie od ograniczeń w zakresie dokonywania obrotu dewizowego z nierezydentami z krajów nienależących do UE, OECD oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego (European Economic Area). Decyzje dotyczyły podwyższenia kwoty przekazu za granicę, przedłużenia terminu ważności zezwolenia lub umorzenia postępowania ze względu na jego bezprzedmiotowość.

6.3. Kontrola obrotu dewizowego

Kontrolą prowadzoną przez Prezesa NBP w 2020 r. zostali objęci rezydenci podlegający obowiązkowi przekazywania do NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej oraz podmioty gospodarcze prowadzące działalność kantorową.

---

⁶² Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 3 i art. 52 ust. 2 ustawy o Narodowym Banku Polskim, art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2020 r. poz. 971, z późn. zm.) oraz przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1708).

W 2020 r. przeprowadzono ogółem 644 kontrole (w 2019 r. – 1366), w tym:

- 309 kontroli wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2019 r. – 568),
- 334 kontrole działalności kantorowej (w 2019 r. – 797),
- jedną kontrolę realizacji indywidualnego zezwolenia dewizowego (w 2019 r. – 1).

Nieprawidłowości stwierdzono w toku 314 kontroli, czyli w 49% wszystkich przeprowadzonych kontroli (w 2019 r. – 41%), w tym podczas:

- 150 kontroli wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2019 r. – 246),
- 163 kontroli działalności kantorowej (w 2019 r. – 319),
- jednej kontroli realizacji indywidualnych zezwoleń dewizowych (w 2019 r. – 0).

Po stwierdzeniu nieprawidłowości do kierowników kontrolowanych jednostek wystosowano zalecenia pokontrolne. W 3 przypadkach rażącego naruszenia warunków wykonywania działalności kantorowej wydano decyzję o zakazie prowadzenia takiej działalności i wykreśleniu z rejestru działalności kantorowej. Wydano również 36 decyzji o nałożeniu kary administracyjnej (w tym 31 decyzji o karze pieniężnej i 5 decyzji o karze publikacji) w związku ze stwierdzeniem niedopełnienia przez podmioty prowadzące działalność kantorową obowiązków wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. NBP zawiadomił właściwe organy finansowe o 331 przypadkach naruszenia prawa. Po przeprowadzeniu stosownych postępowań urzędy skarbowe i urzędy celno-skarbowe poinformowały NBP o ukaraniu 71 podmiotów, o 158 przypadkach złożenia tzw. czynnego żalu oraz o 24 przypadkach wyrażenia zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności. Wyniki wszystkich kontroli w zakresie wypełniania przez przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zostały przekazane Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej.

Podjęte przez NBP działania kontrolne zapewniają:

- zgodność obrotu wartościami dewizowymi w kantorach z zasadami prowadzenia działalności regulowanej,
- prawidłowe wypełnianie obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- zgodność przekazywanych przez sprawozdawców danych do bilansu płatniczego z dokumentami źródłowymi.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- przeprowadzenie 644 kontroli dewizowych,
- wydanie 27 decyzji dewizowych i 36 decyzji o nałożeniu kary administracyjnej.

7. Działania na rzecz systemu płatniczego⁶³

Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego obejmują działania operacyjne, w tym prowadzenie systemów płatności i przeprowadzanie rozrachunków międzybankowych, działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego, w tym organizowanie rozliczeń pieniężnych i przygotowywanie odpowiednich regulacji prawnych oraz nadzór systemowy nad systemem płatniczym.

Celem Narodowego Banku Polskiego jest zapewnienie sprawnego działania systemu płatniczego, umożliwiającego szybki i bezpieczny transfer środków pieniężnych pomiędzy osobami fizycznymi, podmiotami gospodarczymi, instytucjami publicznymi lub innymi podmiotami, które są stronami płatności.

7.1. Realizacja zadań operacyjnych

7.1.1. Obsługa rachunków w systemie SORBNET2

System SORBNET2 jest systemem płatności typu RTGS. Służy głównie do prowadzenia rachunków bieżących i dokonywania rozrachunku międzybankowego płatności w złotych. W systemie RTGS zlecenia płatnicze są realizowane zgodnie z zasadą rozrachunku brutto (przetwarzanie zleceń pojedynczo, bez ich wzajemnego kompensowania) oraz zasadą rozrachunku w czasie rzeczywistym (przetwarzanie zleceń na bieżąco w ciągu dnia, a nie w wyznaczonych godzinach).

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w systemie SORBNET2 prowadzono rachunki bieżące w złotych dla 45 banków (w 2019 r. – 44), rachunek bieżący KSKOK oraz rachunki KIR SA, KDPW SA i KDPW_CCP SA. W 2020 r. został otwarty jeden rachunek bieżący w złotych⁶⁴.

W 2020 r. w systemie SORBNET2 zrealizowano 4,3 mln zleceń (w 2019 r. – 4,4 mln) na kwotę 96,7 bln zł (w 2019 r. – 79,3 bln zł). Oznacza to spadek liczby zrealizowanych zleceń o 91,6 tys. (2,1%) oraz wzrost ich wartości o 17,5 bln zł (22,0%) w stosunku do 2019 r. Średnia wartość pojedynczego zlecenia w 2020 r. wyniosła 22,4 mln zł (w 2019 r. – 18,0 mln zł) i zwiększyła się o 24,6% w stosunku do poprzedniego roku.

7.1.2. Obsługa rachunków w euro w systemie TARGET2-NBP

System TARGET2-NBP stanowi polski komponent systemu TARGET2 – paneuropejskiego systemu RTGS służącego do przeprowadzania rozrachunku płatności w euro. Według stanu na 31 grudnia

---

⁶³ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1, 6 i 6a ustawy o Narodowym Banku Polskim, a także ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2019 r. poz. 212).

⁶⁴ W dniu 14 grudnia 2020 r. został otwarty rachunek bieżący dla Wielkopolskiego Banku Spółdzielczego.

2020 r. w systemie TARGET2-NBP prowadzono rachunki w euro dla 20 podmiotów: NBP, KIR SA, KDPW SA i KDPW_CCP SA oraz dla 16 banków (bez zmian wobec stanu na koniec 2019 r.).

W 2020 r. w systemie TARGET2-NBP zrealizowano 1,8 mln operacji na łączną kwotę 1,6 bln euro. W porównaniu z 2019 r. liczba zrealizowanych operacji wzrosła o 131,9 tys. (tj. o 7,9%), a ich wartość spadła o 119,1 mld euro (tj. o 6,9%). Średnia wartość pojedynczego zlecenia wyniosła 0,9 mln euro i spadła o 13,7% w porównaniu z 2019 r.

7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego

7.2.1. Działania regulacyjne, standaryzacyjne i badawcze

W ramach działań regulacyjnych i badawczych odnoszących się do systemu płatniczego w 2020 r.:

- NBP uczestniczył w pracach legislacyjnych, które dotyczyły przepisów regulujących sposób postępowania z numerami rozliczeniowymi i unikatowymi identyfikatorami rachunków płatniczych w przypadku zastosowania instrumentów przymusowej restrukturyzacji wobec dostawców usług płatniczych zagrożonych niewypłacalnością⁶⁵.
- Prezes NBP zwrócił się do Ministra Finansów o podjęcie działań zmierzających do pełniejszego uregulowania prawnego statusu akceptacji gotówki, przekazując projekt zmian w ustawie o usługach płatniczych. Proponowane rozwiązania mają na celu zapewnienie akceptacji płatności gotówkowych w punktach handlowo-usługowych.
- Opublikowano kolejną edycję opracowania pt. *System płatniczy w Polsce*, w którym opisano polski system płatniczy od strony instytucjonalnej, funkcjonalnej i prawnej.
- Na stronie internetowej NBP zaprezentowano raport podsumowujący projekt badawczy zrealizowany w latach 2019–2020, który dotyczył kosztów instrumentów płatniczych na polskim rynku (w podziale na koszty stałe i zmienne).
- Opublikowano raport pt. *PayTech – innowacyjne rozwiązania płatnicze na rynku polskim*, zawierający przegląd rynku usług płatniczych w Polsce z punktu widzenia rozwoju technologicznego.

Ponadto w związku z pandemią COVID-19 i przypadkami odmowy akceptacji gotówki w punktach handlowo-usługowych NBP zaapelował do przedsiębiorców o powszechne akceptowanie banknotów i monet będących prawnym środkiem płatniczym na terytorium RP⁶⁶.

⁶⁵ Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie identyfikatorów i numerów rozliczeniowych nadawanych niektórym dostawcom usług płatniczych oraz unikatowych identyfikatorów nadawanych rachunkom płatniczym prowadzonym przez tych dostawców (Dz. U. z 2017 r., poz. 1360).

⁶⁶ Komunikat z dnia 10 kwietnia 2020 r.: NBP apeluje o powszechne akceptowanie płatności gotówkowych.

7.2.2. Rozwój krajowych wysokokwotowych systemów płatności

W 2020 r. podjęto następujące działania służące rozwojowi krajowych wysokokwotowych systemów płatności:

- W ramach systemu SORBNET2 wprowadzono zmiany funkcjonalne i technologiczne, usprawniające działanie systemu.
- Rozpoczęto prace analityczne w związku z planowanym uruchomieniem w 2025 r. nowego systemu RTGS w złotych, zgodnego ze standardem ISO 20022.
- Kontynuowano prace związane z udziałem NBP w konsolidacji systemu TARGET2 z platformą TARGET2-Securities (T2S) koordynowanej przez EBC. Celem konsolidacji jest uruchomienie w 2022 r. nowego systemu RTGS w euro⁶⁷. W pracach biorą udział wszystkie banki centralne uczestniczące w systemie TARGET2, a także uczestnicy krajowych komponentów systemu TARGET2. W 2020 r. NBP wybrał dostawcę usług sieciowych dla nowego systemu (Towarzystwo SWIFT), opracowano specyfikację wymagań gestora systemu NBP-PHA2 i prowadzono prace nad zmianami w systemach informatycznych NBP.

7.2.3. Działania w zakresie schematu SEPA

W 2020 r. NBP kontynuował świadczenie zainteresowanym bankom usługi pośrednictwa w dostępie do paneuropejskiego systemu płatności STEP2-T, prowadzonego przez EBA Clearing, umożliwiając im rozliczanie transgranicznych poleceń przelewu w euro w schemacie SEPA Credit Transfer (SCT)⁶⁸.

W 2020 r. ogłoszono planowane zmiany w funkcjonowaniu systemu STEP2-T, polegające na przejściu z dotychczasowego sesyjnego rozliczania na ciągły rozrachunek brutto (Continuous Gross Settlement). NBP rozpoczął dostosowania do tych zmian (m.in. podpisanie nowej umowy z EBA Clearing, prace analityczne, uzgodnienia dotyczące współpracy między NBP i KIR SA po przejściu na nowy model rozrachunku). Przejście NBP na nowy model rozrachunku w systemie STEP2-T zaplanowano na 2022 r.

7.2.4. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego

Rada ds. Systemu Płatniczego, organ opiniodawczo-doradczy przy Zarządzie NBP, zajmuje się bieżącą analizą i oceną polskiego systemu płatniczego oraz działa na rzecz rozwoju tego systemu.

---

⁶⁷ W lipcu 2020 r. Rada Prezesów EBC podjęła decyzję o przesunięciu terminu realizacji konsolidacji o rok – uruchomienie nowego systemu planowane jest na listopad 2022 r.

⁶⁸ Na koniec 2020 r. z tego pośrednictwa korzystało 18 banków.

W 2020 r. Rada omawiała w szczególności następujące zagadnienia:

- działalność Krajowej Izby Rozliczeniowej SA (KIR SA) w zakresie planowanych przez Izbę zmian, tj.: uruchomienia usługi płatności natychmiastowych w euro (Euro Express Elixir), rozwoju narzędzi do uwierzytelnienia elektronicznego i zdalnego podpisu (mojeID i mSzafir), wprowadzenia usługi udostępniania na życzenie klienta eParagonu w transakcjach bezgotówkowych w banku wydającym instrument płatniczy,
- zmiany wynikające z realizacji programu zwalczania nadużyć podatkowych wprowadzone w KIR SA i w sektorze bankowym,
- plany KIR SA i ZBP dotyczące uruchomienia sektorowego centrum usług wspierających przeciwdziałanie praniu pieniędzy,
- zmiany w systemie Euro Elixir wynikające z planów wdrożenia w systemie STEP2-T mechanizmu ciągłego rozrachunku brutto (Continuous Gross Settlement),
- działalność Grupy Kapitałowej KDPW SA w zakresie dostosowania do zmian w regulacjach europejskich (CSDR, SRD II, SFTR) oraz ocenę zasadności dołączenia KDPW SA do paneuropejskiej platformy rozrachunkowej TARGET2-Securities (T2S) z rozrachunkiem w złotych i euro,
- wyniki realizacji programu Polska Bezgotówkowa,
- innowacyjne rozwiązania płatnicze na rynku polskim (PayTech),
- założenia strategii Eurosystemu dotyczącej płatności detalicznych,
- wybrane aspekty prawne dostępu niebankowych dostawców usług płatniczych do systemów płatności.

7.3. Nadzór nad systemem płatniczym

Sprawowanie przez NBP nadzoru systemowego nad systemem płatniczym ma na celu minimalizowanie ryzyka związanego z ewentualnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu systemów i schematów tworzących infrastrukturę systemu płatniczego, tj. systemów płatności, schematów płatniczych, systemów rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych, oraz ze świadczeniem przez krajowe instytucje płatnicze usługi *acquiringu*. Sprawowany przez NBP nadzór systemowy przyczynia się do zapewnienia stabilności systemu finansowego.

W 2020 r. NBP podjął następujące działania nadzorcze w ramach systemu płatniczego:

- Systemy płatności. Prezes NBP wydał 3 zezwolenia na wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania systemów płatności. Kontynuowano ocenę systemu płatności Elixir, którego operatorem jest KIR SA, a także rozpoczęto ocenę systemu płatności BlueCash prowadzonego przez Blue Media SA.
- Schematy płatnicze. Prezes NBP wydał jedno zezwolenie na wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania schematu płatniczego, a także jedną decyzję stwierdzającą wygaśnięcie zezwolenia na prowadzenie schematu płatniczego. Ponadto zakończono ocenę zasad funkcjonowania schematów płatniczych (systemów kart płatniczych) Visa Europe i Mastercard

pod kątem ich zgodności z przepisami unijnymi dotyczącymi rozdzielności podmiotów obsługujących transakcje⁶⁹.

- Systemy rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych. Prezes NBP na wniosek KNF wydał 5 opinii dotyczących zmian regulaminów określających zasady funkcjonowania systemów rozliczeń i systemów rozrachunku papierów wartościowych, prowadzonych, odpowiednio, przez KDPW_CCP SA i KDPW SA. Przedstawiciele NBP brali również udział w pracach dwóch komitetów ds. CCP (CCP Supervisory Committee oraz CCP Policy Committee), ustanowionych przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (European Securities and Markets Authority – ESMA).
- Usługa pośrednictwa w autoryzacji płatności bezgotówkowych (*acquiring*). Prowadzono 2 postępowania w sprawie wydania opinii Prezesa NBP dla KNF, dotyczącej planowanego świadczenia tej usługi.

Ponadto w 2020 r.:

- Prowadzono ocenę zgodności funkcjonowania systemu SORBNET2 z wymogami wynikającymi z dokumentu pt. *Wymagania nadzorcze w zakresie odporności cybernetycznej dla infrastruktur rynku finansowego (Cyber resilience oversight expectations for financial market infrastructures, CROE)*, opracowanego w ramach ESBC.
- Zakończono badania ankietowe dotyczące odporności cybernetycznej polskiego systemu płatniczego (badano systemy: Euro Elixir, SORBNET2, Elixir, SKARBNET4, systemy rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych prowadzone przez KDPW_CCP SA i KDPW SA).
- W związku z pandemią COVID-19 dwukrotnie przeprowadzono badanie ankietowe nadzorowanej przez Prezesa NBP infrastruktury systemu płatniczego w celu sprawdzenia wpływu pandemii na bieżące funkcjonowanie systemów płatności i schematów płatniczych, zwłaszcza na ich bezpieczeństwo i sprawność.

7.4. NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych

W 2020 r. NBP miał akcje i udziały w następujących podmiotach krajowych⁷⁰:

- Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych SA z siedzibą w Warszawie, który prowadzi centralny depozyt papierów wartościowych oraz dokonuje rozrachunku transakcji tymi

---

⁶⁹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/72 z dnia 4 października 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 w sprawie opłat *interchange* w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych ustanawiających wymogi, które muszą spełniać systemy kart płatniczych i podmioty obsługujące transakcje w celu zapewnienia stosowania wymogów niezależności pod względem rachunkowości, organizacji i procedury podejmowania decyzji (Dz. Urz. UE L 13 z 18.01.2018 r.), wydane jako akt wykonawczy do rozporządzenia w sprawie opłat *interchange* w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę.

⁷⁰ Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP może być udziałowcem albo akcjonariuszem innych osób prawnych, które prowadzą działalność usługową na rzecz instytucji finansowych lub Skarbu Państwa lub mają dla NBP duże znaczenie z punktu widzenia stabilności krajowego systemu finansowego.

papierami; KDPW SA posiada 100% akcji spółki KDPW_CCP SA, prowadzącej systemy rozliczeń transakcji, których przedmiotem są instrumenty finansowe;

- Krajowej Izbie Rozliczeniowej SA z siedzibą w Warszawie, będącej główną instytucją na krajowym rynku rozliczania płatności detalicznych;
- spółce Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy, która jest producentem i integratorem rozwiązań informatycznych przeznaczonych przede wszystkim dla instytucji sektora finansowego, w szczególności bankowych i ubezpieczeniowych, oraz dla administracji publicznej.

Tabela 8. Zestawienie posiadanych przez NBP akcji i udziałów w spółkach polskiego prawa handlowego według stanu na 31 grudnia 2020 r.

Nazwa podmiotu	Kapitał zakładowy (w zł)	Liczba posiadanych przez NBP akcji/udziałów	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA	21 000 000	7 000	33,33
Krajowa Izba Rozliczeniowa SA	5 445 000	3 750	34,44
Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o.	10 000 000	1 000	100,00

Źródło: dane NBP.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- wystąpienie do Ministra Finansów z wnioskiem o podjęcie inicjatywy legislacyjnej mającej na celu pełniejsze uregulowanie prawnego statusu akceptacji gotówki,
- rozpoczęcie prac analitycznych związanych z planowanym uruchomieniem w 2025 r. nowego systemu RTGS w złotych, zgodnego ze standardem ISO 20022,
- rozpoczęcie dostosowań do przejścia na nowy model rozrachunku w systemie STEP2-T,
- monitorowanie infrastruktury systemu płatniczego pod kątem wpływu pandemii COVID-19 na funkcjonowanie systemów płatności i schematów płatniczych.

8. Obsługa Skarbu Państwa⁷¹

Zadania realizowane przez Narodowy Bank Polski w ramach obsługi Skarbu Państwa obejmują: obsługę bankową rachunków budżetu państwa, obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obrót skarbowymi papierami wartościowymi oraz działania na rzecz zarządzania długiem publicznym, w szczególności długiem Skarbu Państwa.

8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

W 2020 r. NBP prowadził rachunki bankowe wymienione w art. 196 ustawy o finansach publicznych, przede wszystkim centralny rachunek bieżący budżetu państwa, a także rachunki bieżące i pomocnicze państwowych jednostek budżetowych oraz urzędów obsługujących organy podatkowe, w tym tzw. rachunki wspólne do gromadzenia określonych rodzajów podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetu państwa. Ponadto na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP prowadził rachunki innych osób prawnych.

NBP prowadzi rachunki w złotych i walutach obcych, w tym rachunki służące do obsługi środków pochodzących z budżetu UE. Prowadzi także rachunki lokat terminowych w złotych i walutach obcych. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. NBP obsługiwał 2953 klientów (w 2019 r. 2956), dla których oddziały okręgowe prowadziły 25 719 rachunków, w tym 12 166 rachunków VAT (w 2019 r. odpowiednio 23 127 i 8594), z czego 4387 rachunków było obsługiwanych w ramach zastępczej obsługi kasowej (5172 w 2019 r.)⁷².

8.1.1. Obsługa rachunków bankowych

Narodowy Bank Polski przeprowadzał rozliczenia pieniężne na rachunkach bankowych budżetu państwa w formie bezgotówkowej (przede wszystkim za pośrednictwem bankowości elektronicznej NBP i międzysystemowego interfejsu B2B), a także w formie gotówkowej. W obsłudze rachunków bankowych strategicznych dla budżetu państwa (np. centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa, rachunku do płatności składowych ZUS, rachunków do płatności podatkowych) wykorzystywano interfejs B2B, który zapewnia rozwiązania dostosowane do potrzeb posiadacza rachunku (w tym mikrorachunki i indywidualne raporty), a także wysokie bezpieczeństwo przekazywanych danych.

Liczba operacji przetworzonych w systemie informatycznym NBP służącym do prowadzenia rachunków bankowych budżetu państwa w poprzednich latach systematycznie wzrastała. W 2020 r. liczba ta spadła — do 130,9 mln operacji (w 2019 r. — 136,4 mln). Spadek dotyczył zarówno

---

⁷¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 4, art. 49, art. 51 i art. 52 ustawy o Narodowym Banku Polskim, ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305) i ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1896, z późn. zm.).

⁷² Zastępcza obsługa kasowa jest prowadzona dla posiadaczy rachunków mających siedzibę poza miastem, w którym znajduje się oddział okręgowy NBP.

liczby wykonanych transakcji bezgotówkowych, jak i transakcji gotówkowych i wynikał ze zmniejszenia obrotu gospodarczego w związku z pandemią COVID-19.

W 2020 r. Narodowy Bank Polski uczestniczył w obsłudze europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia, mającego na celu zmniejszenie zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE) i wprowadzonego w związku z pandemią COVID-19⁷³. W ramach tego instrumentu państwom członkowskim udzielono pożyczek na cele bezpośrednio związane z ochroną zatrudnienia (po spełnieniu wskazanych kryteriów). W ramach obsługi tych pożyczek w Europejskim Banku Centralnym otworzono rachunek dla NBP (jako rachunek przeznaczony dla krajowego banku centralnego, wykorzystywany do administrowania środkami). Jednocześnie w NBP został otwarty rachunek dla Ministra Finansów (jako rachunek specjalny do zarządzania środkami przez dane państwo).

Ponadto w 2020 r.:

- Kontynuowano unowocześnianie systemów informatycznych wspomagających bankową obsługę budżetu państwa, wprowadzając nowe rozwiązania, dostosowane do potrzeb posiadaczy rachunków.
- Realizowano zastępczą obsługę kasową w nowej formie (po wyeliminowaniu z końcem 2019 r. czeków gotówkowych wykorzystywanych przez posiadaczy rachunków w NBP). Rozwijano też inne, wprowadzone w ostatnim czasie usługi, tj. karty płatnicze, zlecenia wypłaty gotówki w zastępczej obsłudze kasowej oraz wypłaty z bankomatu za pomocą telefonu komórkowego.
- W związku ze zmianami w zakresie poboru i redystrybucji podatków PIT, CIT i VAT wdrożonymi od 1 stycznia 2020 r. przez Ministerstwo Finansów prowadzono obsługę tzw. rachunku wspólnego do gromadzenia podatkowych i niepodatkowych należności budżetu państwa w nowym kanale B2B, z wykorzystaniem mikrorachunków, w tym indywidualnych mikrorachunków podatkowych⁷⁴.
- Wprowadzono zmiany w obsłudze rachunków VAT państwowych jednostek budżetowych⁷⁵, czego efektem jest wzrost liczby prowadzonych rachunków VAT.

⁷³ Rozporządzenie Rady (UE) 2020/672 z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE) (Dz.Urz. UE 159 z 20 maja 2020 r.). Akronim SURE pochodzi od: *Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency* (wsparcie na rzecz zmniejszenia ryzyka bezrobocia w związku ze stanem nadzwyczajnym).

⁷⁴ Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1520).

⁷⁵ Por. rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i trybu dokonywania operacji na rachunkach bankowych prowadzonych dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych oraz zakresu i terminów udostępniania informacji o stanach środków na tych rachunkach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1088).

8.2. Obsługa zagranicznych zobowiązań i należności budżetu państwa

Na podstawie umowy agencyjnej z 18 listopada 2016 r. zawartej z Ministrem Rozwoju i Finansów Narodowy Bank Polski prowadził w 2020 r. obsługę zagranicznych zobowiązań i należności budżetu państwa z tytułu:

- 51 pożyczek udzielonych Rządowi RP przez międzynarodowe instytucje finansowe,
- 76 gwarantowanych przez Rząd RP pożyczek i kredytów zagranicznych udzielonych podmiotom krajowym,
- udziałów Polski w 9 międzynarodowych instytucjach finansowych oraz zagranicznych należności udziałowych od jednej instytucji finansowej.

Pełniąc funkcję depozytariusza Grupy Banku Światowego, NBP obsługiwał 16 dokumentów (Promissory Note) wystawionych przez Rząd RP w związku z członkostwem Polski w instytucjach tej grupy finansowej.

8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi

8.3.1. Przetargi papierów wartościowych

Jako agent emisji skarbowych papierów wartościowych NBP jest zobowiązany do organizowania przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych. W 2020 r. zostało przeprowadzonych:

- 5 przetargów sprzedaży bonów skarbowych – łącznie podaż wyniosła 25,0 mld zł, popyt – 33,5 mld zł, sprzedano 17,7 mld zł;
- 7 przetargów sprzedaży obligacji skarbowych; łącznie podaż wyniosła 39,0 mld zł, popyt – 55,7 mld zł, sprzedaż – 41,2 mld zł, w tym sprzedaż dodatkowa 4,05 mld zł; większość obligacji oferowanych przez MF to obligacje o stałym oprocentowaniu, a ich sprzedaż stanowiła 49,9% ogółu sprzedaży;
- 14 przetargów zamiany, na których MF odkupiło obligacje o wartości 60,7 mld zł, a sprzedało o wartości 60,5 mld zł, w tym wartość zakupu gotówkowego wyniosła 41,4 mln zł; większość obligacji sprzedanych na przetargach to obligacje o stałym oprocentowaniu – 64,9%.

W 2020 r. nie odbył się żaden przetarg odkupu obligacji, natomiast odbyło się 12 przetargów sprzedaży obligacji Banku Gospodarstwa Krajowego poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa, emitowanych na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Sprzedawane były trzy rodzaje obligacji o oprocentowaniu stałym. Łączna podaż minimalna wyniosła 12,0 mld zł, popyt – 76 mld zł, sprzedaż – 60,5 mld zł, w tym sprzedaż dodatkowa 4,0 mld zł.

8.3.2. System Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)

W 2020 r., podobnie jak w poprzednich latach, NBP realizował zadania związane z systemem Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)⁷⁶. Na podstawie umowy zawartej z Ministrem Finansów Narodowy Bank Polski:

- udostępniał Ministerstwu Finansów dane wykorzystywane do sporządzania oceny aktywności banków pełniących funkcję DSPW,
- pełnił funkcję organizatora fixingu skarbowych papierów wartościowych⁷⁷.

8.4. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym

W 2020 r. NBP współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym. Celem współpracy jest wymiana informacji wykorzystywanych do koordynowania polityki zarządzania długiem publicznym (prowadzonej przez MF) z polityką pieniężną i polityką kursową realizowanymi przez NBP.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- udział w obsłudze europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia SURE,
- obsługa tzw. rachunku wspólnego do gromadzenia podatkowych i niepodatkowych należności budżetu państwa z wykorzystaniem mikrorachunków,
- zorganizowanie łącznie 38 przetargów sprzedaży, zamiany i odkupu skarbowych papierów wartościowych.

⁷⁶ System Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW) powstał w 2003 r. w celu zapewnienia bezpieczeństwa finansowania pożyczkowych potrzeb budżetu państwa, poprawy płynności, przejrzystości i efektywności rynku SPW. O status DSPW, który uprawnia m.in. do nabywania SPW na przetargach organizowanych przez Ministerstwo Finansów, mogą się ubiegać banki krajowe oraz podmioty zagraniczne, spełniające wymogi określone w Regulaminie pełnienia funkcji DSPW. Więcej informacji na temat funkcjonowania systemu DSPW można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Finansów.

⁷⁷ Jako organizator fixingu SPW Narodowy Bank Polski określa jego zasady w porozumieniu z Ministrem Finansów (emitentem) i BondSpot SA (pełnomocnikiem) oraz sprawuje ogólny nadzór nad funkcjonowaniem fixingu SPW (§2 ust. 3 Regulaminu fixingu skarbowych papierów wartościowych).

9. Działalność analityczno-badawcza⁷⁸

Działania banków centralnych zmierzające do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej wymagają szczegółowej wiedzy na temat procesów zachodzących w gospodarce i jej otoczeniu. Realizując te działania, NBP analizuje bieżącą i oczekiwaną sytuację gospodarczą w Polsce i na świecie. Korzysta przy tym z szerokiego zakresu danych oraz narzędzi analitycznych i prognostycznych. Bank prowadzi także badania naukowe, umożliwiające ocenę zmian zachodzących w gospodarce i weryfikację stosowanych narzędzi analitycznych. Wyniki analiz i badań są wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji przez Zarząd NBP oraz Radę Polityki Pieniężnej.

Poniżej przedstawiono najważniejsze prace i działania analityczno-badawcze prowadzone w 2020 r. dotyczące stabilności makroekonomicznej⁷⁹, w tym stabilności cen – w podziale na główne grupy tematyczne.

9.1. Analizy i badania dotyczące polityki pieniężnej

- Monitorowano i analizowano politykę pieniężną głównych banków centralnych.
- Prowadzono kompleksowe analizy mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Wyniki badań opublikowano w serii wydawniczej *Materiały i Studia NBP* oraz *NBP Working Papers*.
- Analizowano makroekonomiczne skutki luzowania polityki pieniężnej w Polsce, w tym wpływ strukturalnych operacji otwartego rynku na polską gospodarkę i rynki finansowe.
- Badano wpływ następujących czynników ekonomicznych na politykę pieniężną w Polsce: procesów demograficznych i migracyjnych, zachowań rynkowych przedsiębiorstw i równowagi na rynku pracy.
- Prowadzono prace badawcze dotyczące wpływu heterogeniczności banków na przebieg cyklu koniunkturalnego.
- Prowadzono badania nad rolą komunikacji banku centralnego w kształtowaniu oczekiwań makroekonomicznych sektora prywatnego.

9.2. Analizy i badania procesów cenotwórczych, cen i inflacji

- Analizowano kształtowanie się oczekiwań inflacyjnych wśród konsumentów, przedsiębiorstw, analityków sektora finansowego i ekspertów spoza sektora finansowego.
- Prowadzono prace analityczne i badawcze dotyczące kształtowania się wskaźników inflacji oraz procesów cenotwórczych, w tym zjawisko lepkości cen⁸⁰ w polskiej gospodarce, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu wybuchu pandemii COVID-19 na te procesy.

⁷⁸ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

⁷⁹ Działania analityczno-badawcze z zakresu stabilności i rozwoju systemu finansowego oraz systemu płatniczego przedstawiono w rozdziałach 3 i 7 *Sprawozdania*.

⁸⁰ Lepkość cen to proces przywracania naruszonej równowagi rynkowej przez zmiany podaży danego dobra (dostosowania ilościowe), przy zachowaniu dotychczasowego poziomu cen albo jego bardzo nieznacznych zmianach.

- Przygotowano analizy o charakterze popularno-naukowym na temat rozwoju rynku detalicznego i zakupów internetowych w Polsce, z uwzględnieniem zmian preferencji konsumentów na skutek pandemii COVID-19.

9.3. Prognozowanie makroekonomiczne i rozwój modeli prognostycznych

- Przygotowywano regularne projekcje inflacji i PKB oraz szacunki i prognozy krótkookresowe PKB i jego komponentów, wykorzystywane do oceny stabilności makroekonomicznej i stabilności sektora finansowego.
- Przeprowadzono cztery rundy Ankiety Makroekonomicznej NBP.
- Kontynuowano prace prognostyczne na podstawie modelu DSGE SoePL, z dostosowaniem standardowych procedur prognostycznych do sytuacji zaistniałej na skutek pandemii COVID-19.
- Rozbudowano model NECMOD o oddziaływanie na główne kategorie makroekonomiczne skupu aktywów przez bank centralny – w celu oceny skutków poluzowania polityki pieniężnej przeprowadzonego w 2020 r.

9.4. Analizy i badania sytuacji fiskalnej

- Prowadzono analizy i prognozy dotyczące: sytuacji budżetu państwa oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych, restrykcyjności polityki fiskalnej i jej oddziaływania na gospodarkę, wykorzystania funduszy z budżetu Unii Europejskiej i ich wpływu na główne agregaty makroekonomiczne, z uwzględnieniem działań antykryzysowych finansowanych ze środków UE.
- Analizowano działania fiskalne podjęte w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii COVID-19 i ich wpływ na wynik sektora finansów publicznych, potrzeby pożyczkowe państwa i tempo wzrostu PKB.

9.5. Analizy gospodarki światowej i wpływu zagranicy na polską gospodarkę

- Cyklicznie analizowano handel zagraniczny polskiej gospodarki oraz jej konkurencyjność cenowo-kosztową, a także stopień zewnętrznego zrównoważenia polskiej gospodarki.
- Analizowano sieć powiązań handlowych w ramach globalnych łańcuchów wartości dodanej pomiędzy Polską a wybranymi partnerami handlowymi.
- Analizowano koniunkturę i politykę gospodarczą wybranych krajów, w tym głównych gospodarek świata i państw Europy Środkowo-Wschodniej.
- Na bieżąco monitorowano i analizowano sytuację gospodarczą w czasie pandemii na świecie i w Polsce, wykorzystując szeroki zbiór zmiennych, obejmujący szeregi czasowe o różnej częstotliwości. Rozwijano wskaźniki i narzędzia umożliwiające analizowanie i prognozowanie koniunktury w warunkach szybkich zmian sytuacji gospodarczej i zaburzeń wywołanych przez pandemię COVID-19.
- Oceniano średnio- i długookresowe perspektywy sytuacji gospodarczej krajów, w których NBP inwestuje rezerwy walutowe.

- Zakończono badania nad wpływem niekonwencjonalnej polityki prowadzonej za granicą na polską gospodarkę.

9.6. Analizy i badania sektora realnego gospodarki

9.6.1. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych

- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej sektora gospodarstw domowych dotyczące źródeł pozyskiwania dochodów, wydatków konsumpcyjnych i oszczędności, koniunktury konsumenckiej oraz zmian stanu aktywów i zobowiązań.
- Badano skalę i przyczyny nierówności dochodowych w Polsce na tle innych krajów europejskich.

9.6.2. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej rynku pracy

- Monitorowano sytuację na rynku pracy oraz rozwijano narzędzia jej prognozowania w sektorze przedsiębiorstw.
- Badano wpływ automatyzacji produkcji i globalnego rozwoju gospodarki cyfrowej na polską gospodarkę, w tym jej przygotowanie na napływ technologii cyfrowych.
- Analizowano wpływ imigracji zarobkowej (głównie z Ukrainy) na rynek pracy i wzrost gospodarczy w Polsce (z uwzględnieniem zmian na skutek pandemii).
- Oszacowano liczbę osób bezpośrednio zagrożonych utratą pracy i dezaktywizacją zawodową w związku z pandemią COVID-19, a także związane z tym niewykorzystanie potencjalnych zasobów pracy.
- Oszacowano liczbę osób objętych rozwiązaniami tarczy antykryzysowej.

9.6.3. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej i finansowej przedsiębiorstw

- Przeprowadzono kwartalne badania pn. Szybki Monitoring NBP, obejmujące m.in. decyzje produkcyjne, zatrudnieniowe, inwestycyjne, finansowe i cenowe firm oraz ich wpływ na system bankowy. Wypracowano i wdrożono narzędzia diagnozujące wpływ pandemii COVID-19 na sektor przedsiębiorstw – w tym kanały rozprzestrzeniania się, skutki oraz działania naprawcze, a także instrumenty o charakterze ostrzegawczym.
- Kontynuowano prace nad narzędziami skracającymi cykl analityczny danych ankietowych i zwiększającymi elastyczność tej ścieżki pozyskiwania informacji.
- Przeprowadzono ocenę wpływu pandemii COVID-19 na produkt potencjalny w polskiej gospodarce.
- Analizowano znaczenie sektorów (w tym dotkniętych pandemią) dla poziomu aktywności w całej gospodarce z wykorzystaniem modeli sieciowych.
- Prowadzono prace nad stworzeniem sektorowego modelu równowagi ogólnej.

9.7. Publikacje naukowe pracowników NBP

Upowszechnianie wyników badań pracowników NBP umożliwia naukową weryfikację ich jakości i poprawności metodycznej – dzięki poddaniu ich ocenie krajowych i zagranicznych ekspertów oraz procesowi recenzyjnemu, któremu te publikacje podlegają.

W 2020 r. w uznanych periodykach, krajowych i międzynarodowych, ukazało się 38 publikacji naukowych pracowników NBP, w tym 6 publikacji po polsku i 32 publikacje po angielsku. W czasopiśmie z tzw. listy filadelfijskiej znalazło się 8 publikacji (załącznik 2).

9.8. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP

W 2020 r. NBP zorganizował 2 międzynarodowe konferencje naukowe, w których wzięli udział przedstawiciele banków centralnych i przedstawiciele świata nauki o znacznym dorobku naukowym:

- 28–29 maja 2020 r.: *Annual Research Conference (ARC) – Labour market and its implications for the monetary policy*. Była to piąta doroczna konferencja zorganizowana przez NBP wspólnie z Narodowym Bankiem Ukrainy. Jej tematem było oddziaływanie polityki monetarnej na rynek pracy oraz wpływ procesów zachodzących na tym rynku na kanały transmisji polityki pieniężnej.
- 24–25 września 2020 r.: *Adjustments in and to an uncertain world*. Wspólna konferencja NBP i Banku Litwy (we współpracy z Central Bank Research Association oraz Centre for Economic Policy Research) została zorganizowana po raz trzeci. Tematem obrad był wpływ niepewności na wybrane obszary aktywności ekonomicznej oraz politykę gospodarczą.

Ponadto zorganizowano 2 otwarte seminaria naukowe. Ich tematem były zagadnienia dotyczące polityki pieniężnej, rynku pracy oraz innych aspektów polityki ekonomicznej (por. załącznik 2).

9.9. Współpraca ze środowiskiem naukowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi

W 2020 r. w ramach współpracy ze środowiskiem bankowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi:

- Przeprowadzono projekty badawcze z Narodowym Bankiem Ukrainy i Narodowym Bankiem Republiki Kirgiskiej (program współpracy technicznej NBP).
- Przedstawiciele Narodowego Banku Polskiego uczestniczyli w pracach grup roboczych ESBC, gremiów unijnych oraz innych instytucji krajowych i międzynarodowych nad zagadnieniami i projektami związanymi z głównymi obszarami prac analityczno-badawczych NBP.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- prowadzenie analiz sytuacji gospodarczej w Polsce i jej otoczeniu na potrzeby Zarządu NBP i Rady Polityki Pieniężnej, w tym opracowywanie projektów dokumentów Rady Polityki Pieniężnej,
- doskonalenie narzędzi prognostycznych oraz przeprowadzenie licznych prac modelowych i analityczno-badawczych, w tym dotyczących wpływu pandemii COVID-19 na sytuację gospodarczą,
- opublikowanie 38 opracowań naukowych pracowników NBP, w tym 8 w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej,
- zorganizowanie 2 międzynarodowych konferencji naukowych i 2 otwartych seminariów naukowych.

10. Działalność statystyczna⁸¹

Narodowy Bank Polski jest jedną z głównych instytucji w Polsce prowadzących badania statystyczne. Dotyczą one przede wszystkim działalności sektora finansowego oraz szeroko rozumianych relacji z zagranicą. Uzyskane dane i informacje są wykorzystywane do prowadzenia polityki pieniężnej, monitorowania ryzyka w sektorze finansowym, badań stabilności finansowej i analiz makroostrożnościowych.

NBP regularnie publikuje dane w szerokim zakresie, a także przekazuje informacje sprawozdawcze instytucjom międzynarodowym, przede wszystkim EBC, Eurostatowi i BIS. Dzięki zgodności metodyki opracowywania danych z obowiązującymi standardami możliwe jest dokonywanie porównań międzynarodowych i obserwowanie pozycji Polski na tle innych krajów europejskich. NBP stale rozszerza zakres zbieranych danych oraz rozwija metody ich pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania.

10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki

Podstawowe zadania NBP w obszarze statystyki obejmują pozyskiwanie danych sprawozdawczych, przede wszystkim od podmiotów sektora finansowego oraz – w węższym zakresie – od podmiotów niefinansowych. Równoległe są prowadzone prace nad metodyką opracowywania danych, jej harmonizacją ze zmieniającymi się standardami międzynarodowymi, jak również doskonaleniem rozwiązań informatycznych służących do pozyskiwania i prezentacji danych. NBP otrzymuje również dane statystyczne z innych instytucji, w tym z GUS, UKNF, Ministerstwa Finansów i KDPW.

W 2020 r. NBP kontynuował regularne opracowywanie zestawień, materiałów analitycznych i publikacji, przeznaczonych zarówno dla odbiorców w Banku, jak i odbiorców zewnętrznych. Do najważniejszych z nich należą:

- kwartalne opracowania o bilansie płatniczym oraz roczne opracowanie *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*,
- kwartalne dane dotyczące zadłużenia zagranicznego kraju oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- miesięczne dane bilansu płatniczego,
- miesięczny bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych, zawierający podstawowe agregaty monetarne (podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji),
- miesięczne dane dotyczące średniego oprocentowania depozytów i kredytów w bankach,
- miesięczne dane finansowe sektora bankowego (należności, zobowiązania, rachunek zysków i strat),

---

⁸¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 7, art. 17 ust. 4 pkt 13, art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 443, z późn. zm.).

- kwartalne dane na temat adekwatności kapitałowej sektora bankowego,
- kwartalne dane dotyczące rynku krajowych funduszy inwestycyjnych,
- kwartalne i roczne rachunki finansowe według sektorów instytucjonalnych,
- roczne dane o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce i polskich inwestycjach bezpośrednich za granicą.

Informacje statystyczne były udostępniane m.in. podmiotom krajowym: Sejmowi RP, Radzie Ministrów, GUS, BFG, UKNF, ZBP i instytucjom naukowym. Przekazywano je również EBC oraz instytucjom międzynarodowym: Eurostatowi, BIS, MFW, BŚ i OECD.

W 2020 r. w NBP unowocześniono narzędzia służące do prezentowania i wizualizacji informacji statystycznych oraz rozwijano infrastrukturę umożliwiającą monitorowanie źródeł statystycznych i wspieranie pracy analityków. W prowadzonych analizach i pozyskiwaniu informacji uwzględniano wpływ pandemii COVID-19. Podejmowano także badania nad nowymi metodami analizy ryzyka w działalności bankowej i nad cyklicznością akcji kredytowej krajowego sektora bankowego.

10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych i innych instytucjach międzynarodowych

W 2020 r. NBP kontynuował współpracę w obszarze statystyki z instytucjami międzynarodowymi, przede wszystkim z EBC, Komisją Europejską (Eurostatem), Komitetem ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB), Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (EBA) oraz Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego (ERRS).

Współpraca ta ma także wymiar instytucjonalny przez udział przedstawicieli NBP w odpowiednich komitetach określających standardy statystyczne.

10.2.1. Statystyka monetarna i finansowa

W 2020 r. NBP przekazywał EBC zharmonizowane miesięczne i kwartalne dane z zakresu zagregowanego bilansu monetarnych instytucji finansowych (MIF), miesięczne dane dotyczące statystyki stóp procentowych, miesięczne i kwartalne dane o aktywach i zobowiązaniach funduszy inwestycyjnych, roczne dane na temat statystyki instytucji ubezpieczeniowych, a także dane na potrzeby rejestru RIAD⁸².

Ponadto w 2020 r. NBP:

- Kontynuował prace nad założeniami budowy Krajowego Rejestru Kredytowego. Rejestr będzie zawierał indywidualne informacje o kredytach oraz innych ekspozycjach kredytowych i zostanie wykorzystany przez NBP do analiz zjawisk kredytowych na potrzeby prowadzenia polityki

---

⁸² Rejestr Danych Instytucji i Podmiotów Powiązanych (Register of Institutions and Affiliates Data, RIAD).

pieniężnej, zapewnienia stabilności finansowej i sprawowania nadzoru makroostrożnościowego. Dane z rejestru będą także wspierać prace pozostałych instytucji sieci bezpieczeństwa finansowego.

- Wprowadził zmiany w systemach informatycznych usprawniające przetwarzanie danych z funduszy inwestycyjnych oferujących pracownicze plany kapitałowe.
- Rozpoczął przekazywanie EBC kwartalnych danych dotyczących funduszy emerytalno-rentowych, zgodnie z docelową metodyką (tzw. *long-term approach*)⁸³.
- Uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Statystyki Monetarnej i Finansowej (Working Group on Monetary and Financial Statistics), dotyczących: nowelizacji europejskich przepisów w zakresie statystyki monetarnej⁸⁴ i statystyki płatności⁸⁵, jakości danych pozyskiwanych od instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalno-rentowych, strategii pozyskiwania danych od sektora instytucji typu *captive* i udzielających pożyczek oraz utworzenia zintegrowanego systemu sprawozdawczego banków (*Integrated Reporting Framework*).
- Brał udział w pracach działających w EBC: Grupy Roboczej ds. Danych Analitycznych o Kredytach (Working Group on Analytical Credit Datasets – WG AnaCredit) oraz Grupy Eksperckiej NEWS1. Prace te objęły: przygotowanie danych o ekspozycjach kredytowych do udostępnienia upoważnionym użytkownikom i zapewnienie porównywalności sprawozdawczości AnaCredit ze statystyką bilansową (BSI), statystyką stóp procentowych i sprawozdawczością dla celów ostrożnościowych (FINREP).
- Uczestniczył w pracach Grupy Roboczej RIAD Hub Network: kontynuował zasilanie RIAD danymi referencyjnymi emitentów papierów wartościowych i brał udział w pracach nad rozszerzeniem systemu RIAD o dane na temat kredytobiorców z ekspozycją zagraniczną. Uczestniczył ponadto w pracach nad ujednoczeniem zarządzania informacjami o funduszach inwestycyjnych – w kontekście planowanej nowelizacji rozporządzenia w sprawie statystyki tego obszaru.

10.2.2. Statystyka ostrożnościowa

W 2020 r. w obszarze statystyki ostrożnościowej NBP:

- Wdrożył taksonomie XBRL przygotowane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) dla wszystkich sprawozdań ostrożnościowych określonych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014. Zmiany te miały charakter głównie techniczny i były podyktowane koniecznością dostosowania krajowego procesu sprawozdawczego do zmian planowanych na poziomie europejskim, tj. projektu EUCLID⁸⁶ realizowanego przez EBA, wchodzącego w życie w 2021 r.

⁸³ Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2018/231 z dnia 26 stycznia 2018 r. w sprawie wymogów sprawozdawczości statystycznej w odniesieniu do funduszy emerytalno-rentowych (EBC/2018/2).

⁸⁴ Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/379 z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie pozycji bilansowych instytucji kredytowych i sektora monetarnych instytucji finansowych (EBC/2021/2).

⁸⁵ Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (EU) 2020/2011 z dnia 1 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1409/2013 w sprawie statystyki płatności (EBC/2013/43) (EBC/2020/59).

⁸⁶ EUCLID (European Centralised Infrastructure of Data) to system prowadzony przez EBA, do którego są przekazywane wybrane sprawozdania banków.

- Wdrożył w ramach systemu informacji sprawozdawczej (SIS) nowe wymogi sprawozdawcze wynikające z nowelizacji rozporządzenia Komisji (UE) nr 680/2014, obejmujące: wskaźnik płynności krótkoterminowej (LCR2), dodatkowe wskaźniki monitorowania płynności (*additional liquidity monitoring metrics, ALMM*), plany finansowania (*funding plans, FP*), wymogi w zakresie funduszy własnych (COREP), sprawozdawczość dotyczącą informacji finansowej (FINREP skonsolidowany) oraz informacje o stosowaniu wewnętrznych metod do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem lub wymogów w zakresie funduszy własnych, z wyjątkiem ryzyka operacyjnego (*supervisory benchmarking, BM*).
- Realizował w ramach systemu informacji sprawozdawczej (SIS) nowy obowiązek sprawozdawczy EBA⁸⁷, dotyczący ekspozycji kredytowych objętych moratoriami i ekspozycji podlegających programom gwarancji publicznych wprowadzony w odpowiedzi na kryzys związany z pandemią COVID-19.
- Kontynuował przekazywanie EBC raportów z zakresu sprawozdawczości finansowej oraz adekwatności kapitałowej (*consolidated banking data, CBD*).

NBP uczestniczył także w pracach grup roboczych EBC i EBA, zajmujących się zagadnieniami: statystyki nadzorczej, jakości danych, księgowości, raportowania i audytu oraz regulacji i polityki.

10.2.3. Statystyka bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

W 2020 r. NBP:

- Kontynuował badania procesów migracyjnych. W 2020 r. badaniami objęto wszystkie województwa, co umożliwiło uzyskanie informacji na temat wpływu imigracji na lokalne rynki pracy, sektory zatrudniające imigrantów i procesy makroekonomiczne. Zbadano także wpływ pandemii COVID-19 na sytuację imigrantów. Jednocześnie rozpoczęto kolejne zaplanowane badania ankietowe.
- Dostosował modele prognostyczne wykorzystywane do bieżącej kompilacji danych bilansu płatniczego w związku z koniecznością uwzględnienia wpływu pandemii COVID-19 na działalność gospodarczą.
- Przygotował zmiany w sprawozdawczości na potrzeby bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej wynikające z planowanej na 2021 r. dematerializacji akcji⁸⁸.
- Kontynuował przekazywanie EBC zharmonizowanych danych miesięcznych i kwartalnych z zakresu bilansu płatniczego, międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, oficjalnych aktywów rezerwowych, płynnych aktywów i pasywów w walutach obcych oraz zadłużenia zagranicznego, jak również przekazywanie Eurostatowi rocznych danych o międzynarodowym handlu usługami i zagranicznych inwestycjach bezpośrednich.

⁸⁷ Wytyczne z dnia 2 czerwca 2020 r. dotyczące sprawozdawczości i ujawniania informacji o ekspozycjach objętych działaniami stosowanymi w odpowiedzi na kryzys spowodowany przez pandemię COVID-19 (EBA/GL/2020/07).

⁸⁸ Na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 poz. 1798).

- Uczestniczył w pracach międzynarodowych grup roboczych zajmujących się zagadnieniami: statystyki relacji z zagranicą (w ramach EBC), statystyki bilansu płatniczego oraz statystyki inwestycji bezpośrednich (w ramach Eurostatu) i statystyki inwestycji zagranicznych (w ramach OECD).
- Uczestniczył w pracach nad aktualizacją podręczników do statystyki międzynarodowej w zakresie rachunków narodowych (*System of National Accounts*) oraz bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej (*Balance of Payments and International Investment Position Manual*).

10.2.4. Pozostałe obszary statystyki

- Statystyka rachunków finansowych. NBP przekazywał kwartalne i roczne rachunki finansowe odpowiednio EBC i Eurostatowi, brał udział w pracach grupy roboczej EBC poświęconej tej tematyce⁸⁹ oraz uczestniczył w pracach instytucji unijnych nad zapewnieniem jakości danych wykorzystywanych w procedurze nierównowag makroekonomicznych w UE.
- Statystyka sektora instytucji rządowych i samorządowych. W 2020 r. NBP przekazywał EBC dane roczne z zakresu statystyki tego sektora. Brał także udział w pracach zespołów roboczych na szczeblu krajowym i w ramach EBC dotyczących tego obszaru statystycznego⁹⁰.
- Statystyka sektora realnego. NBP kontynuował współpracę z grupą roboczą BACH (Bank for the Accounts of Companies Harmonized)⁹¹. W 2020 r. przeprowadzono analizę wpływu pandemii COVID-19 na sytuację finansową przedsiębiorstw niefinansowych w krajach europejskich⁹² i zbadano sytuację finansową przedsiębiorstw przed światowym kryzysem w 2008 r. oraz przed pandemią (wyniki badania zawarto w publikacji: *European non-financial corporations (a comparison for pre-crisis periods). Porównanie sytuacji finansowej europejskich przedsiębiorstw w latach poprzedzających kryzys 2008 i 2020*).
- Statystyka inwestycji w papiery wartościowe. NBP rozwijał narzędzia zarządzania jakością danych na temat charakterystyk papierów wartościowych oraz uczestniczył w pracach Grupy Roboczej ds. Papierów Wartościowych w EBC (Working Group on Securities Statistics).
- Rozwój narzędzi statystycznych. NBP uczestniczył w pracach EBC dotyczących tego zagadnienia, w tym w ramach sieci ekspertów ds. systemów uczących się (Network of Experts on Machine Learning).

⁸⁹ Grupa Robocza ds. Rachunków Finansowych i Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (Working Group on Financial Accounts and Government Finance Statistics).

⁹⁰ Zespół ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych powołany przez Prezesa GUS; Grupa Robocza ds. Rachunków Finansowych i Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (Working Group on Financial Accounts and Government Finance Statistics).

⁹¹ Grupa robocza BACH działa w ramach Komitetu ECCBSO (European Committee of Central Balance Sheet Data Offices).

⁹² Materiał niepublikowany.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- kontynuacja prac nad założeniami budowy Krajowego Rejestru Kredytowego,
- wdrożenie zmian w statystyce ostrożnościowej zgodnych z wymogami projektu EUCLID realizowanego przez EBA oraz znowelizowanego rozporządzenia Komisji (UE) nr 680/2014,
- wdrożenie wytycznych EBA dotyczących nowych obowiązków sprawozdawczych wprowadzonych w związku z pandemią COVID-19,
- rozszerzenie badań procesów migracyjnych na wszystkie województwa.

11. Działalność edukacyjna i informacyjna

Działalność edukacyjna NBP wiąże się z zadaniami wymienionymi w art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim; zgodnie z nim bank centralny prowadzi działalność wydawniczą i promocyjną. W jej ramach realizowane są przedsięwzięcia mające na celu informowanie o działalności NBP oraz podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zasad funkcjonowania banku centralnego, systemu bankowego i gospodarki rynkowej.

11.1. Działalność edukacyjna

11.1.1. Program edukacji ekonomicznej

W ramach działalności edukacyjnej NBP realizuje projekty mające na celu upowszechnianie zasad funkcjonowania rynku finansowego, kształtowanie postaw sprzyjających jego stabilności i rozwojowi, podnoszenie poziomu znajomości zagadnień ekonomicznych, w tym wiedzy o roli i misji banku centralnego, a także promocję przedsiębiorczości, przeciwdziałanie wykluczeniu finansowemu oraz popularyzowanie wiedzy o dziedzictwie ekonomicznym, historii pieniądza i nowych nurtach w ekonomii.

W 2020 r.:

- NBP zorganizował kolejne konkursy na prace o tematyce ekonomicznej: Konkurs o Nagrodę Prezesa NBP za najlepszą pracę doktorską i habilitacyjną z zakresu nauk ekonomicznych⁹³, Konkurs o Nagrodę Prezesa NBP za najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk ekonomicznych⁹⁴ oraz Konkurs na pracę pisemną dla młodzieży⁹⁵.
- Realizowano projekty dofinansowane przez NBP w ramach konkursów grantowych: dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych (w ramach konkursu *Polski ZŁOTY ma sto lat* dofinansowanie w 2020 r. otrzymało 15 projektów⁹⁶) oraz dla uczelni (15 projektów⁹⁷ wybranych w ramach konkursu *Uczelnie szkołom – o finansach z NBP*).
- NBP przeprowadził 4 bezpłatne webinaria dla nauczycieli w zakresie cyfrowego warsztatu i dostosowania metod nauczania ekonomii i przedsiębiorczości do współczesnego rynku pracy. Łącznie wzięło w nich udział 256 nauczycieli.

⁹³ Na konkurs zgłoszono 37 prac doktorskich oraz 19 habilitacyjnych.

⁹⁴ Na konkurs zgłoszono 37 prac.

⁹⁵ Temat pracy dla uczniów 7. i 8. klas szkół podstawowych brzmiał: „Wpływ edukacji ekonomicznej na stabilność systemu finansowego”, a dla szkół ponadpodstawowych: „Rola banków centralnych w zmniejszaniu skutków kryzysów gospodarczych”. Na konkurs zgłoszono 235 prac.

⁹⁶ Łącznie w ramach konkursu realizowano 98 projektów.

⁹⁷ Beneficjentami projektów zgłoszonych na konkurs są uczniowie 7. i 8. klas szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych.

- Na zlecenie NBP przeprowadzono badanie kompetencji finansowych Polaków w ramach cyklicznego międzynarodowego projektu OECD/INFE (International Survey of Adult Financial Literacy) oraz kolejną edycję badania świadomości i wiedzy ekonomicznej Polaków.

Projekty edukacyjne dofinansowane przez NBP w 2020 r. były skierowane do różnych grup społecznych, w tym do środowisk szkolnych⁹⁸, akademickich, seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem finansowym. Decyzje o dofinansowaniu poprzedzono kilkuetapową weryfikacją. Projekty o wysokości dofinansowania powyżej 30 tys. zł opiniowała Rada ds. Edukacji Ekonomicznej, będąca organem opiniodawczo-doradczym przy Zarządzie NBP⁹⁹. Projekty, których wysokość dofinansowania nie przekraczała 30 tys. zł, opiniowała powołana w NBP Komisja ds. Wspierania Społecznych Inicjatyw Edukacyjnych. Elementem oceny projektów są wnioski i rekomendacje tych gremiów. Projekty zgłoszone w ramach konkursów grantowych zostały ocenione przez odrębne komisje konkursowe.

Łącznie dofinansowano 132 projekty (34 projekty zaopiniowane przez Radę, 68 projektów zaopiniowanych przez Komisję oraz 30 projektów w ramach konkursów grantowych ogłoszonych w 2019 r.).

Wszystkie projekty edukacyjne zrealizowane w 2020 r. zostały poddane ewaluacji. Działania ewaluacyjne przeprowadzają: pracownicy NBP, Rada ds. Edukacji Ekonomicznej oraz Komisja ds. Wspierania Społecznych Inicjatyw Edukacyjnych, a także wyłonione w przetargu zewnętrzne agencje badawcze.

11.1.2. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

Działalność placówki edukacyjno-ekspozycyjnej Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka ma na celu przybliżanie dziejów pieniądza oraz jego roli w społeczno-gospodarczej historii Polski i świata. Placówka oferuje nowoczesne interaktywne wystawy, około 10 tys. eksponatów oraz programy edukacyjne skierowane głównie do młodzieży szkolnej i akademickiej. Zwiedzanie ekspozycji i korzystanie z działalności edukacyjnej Centrum Pieniądza NBP jest bezpłatne.

W 2020 r. działalność Centrum Pieniądza NBP była ograniczona ze względu na pandemię COVID-19. Mimo to ekspozycję zwiedzało średnio około 90 osób dziennie. W 2020 r. placówkę odwiedziło ponad 31 tys. osób (w 2019 r. — 76 tys.), przy czym przeważali zwiedzający indywidualnie (ponad 77%).

W 2020 r. w ramach działalności Centrum Pieniądza NBP:

- Kontynuowano cykle wykładów: o historii gospodarczej Polski (we współpracy z czasopismem *Mówią Wieki*), o numizmatyce (we współpracy z Polskim Towarzystwem Numizmatycznym) oraz o ekonomii.

---

⁹⁸ Działaniami objęto ponad 170 tys. uczniów i blisko 4,5 tys. nauczycieli.

⁹⁹ W jej skład wchodzi przedstawiciele środowisk społecznych i zawodowych związanych z działalnością edukacyjną, naukową, komunikacją społeczną i polityką finansową.

- Opublikowano komiks dla młodzieży *Na tropach złotego. Opowieść o polskim pieniądzu na przestrzeni wieków* i wyprodukowano filmy edukacyjne dla tej grupy poświęcone historii pieniądza na ziemiach polskich.
- Poszerzono ofertę placówki m.in. o materiały w wersji elektronicznej dostępne na stronie internetowej Centrum Pieniądza NBP, audioprzewodniki w języku rosyjskim oraz nowe eksponaty¹⁰⁰.

11.2. Działalność informacyjna i promocyjna

11.2.1. Kampanie i inne działania informacyjno-promocyjne

W 2020 r. Narodowy Bank Polski przeprowadził kampanie i akcje informacyjne dotyczące:

- upowszechnienia działań NBP mających na celu ograniczanie gospodarczych skutków pandemii COVID-19,
- promocji nowej placówki edukacyjnej NBP – Krakowskiego Salonu Ekonomicznego w Oddziale Okręgowym NBP w Krakowie (kampanię przeprowadzono w mediach regionalnych i ogólnopolskich),
- promocji działań edukacyjnych NBP (za pośrednictwem multimediiów, profili mediów społecznościowych i stron internetowych, w tym aplikacji Moje NBP),
- emisji wartości kolekcjonerskich, w tym serii monet poświęconych wielkim polskim ekonomistom i historii złotego.

11.2.2. Prezentacja działań NBP w Internecie

W 2020 r.:

- Prowadzono stronę internetową NBP i inne serwisy internetowe Banku. Wszystkie informacyjne strony internetowe NBP miały łącznie niemal 112 mln odsłon (wzrost o 2,8% w porównaniu z 2019 r.).
- Prowadzono kanały NBP w Internecie (w tym NBPtrv na YouTube). Zamieszczono w nich 139 materiałów wideo (w 2019 r. – 93, w 2018 r. – 143), które miały prawie 10 tys. subskrypcji (w 2019 r. – 4,7 tys.). Łączna liczba wyświetleń od początku istnienia kanału przekroczyła 4,3 mln.
- Profile NBP prowadzone w serwisach Facebook, Twitter i LinkedIn odnotowały znaczne wzrosty liczby obserwujących i liczby wyświetleń.

¹⁰⁰ Srebrny kielich z kompletem pięciu monet z powstania listopadowego z 1831 r., dwa zabytkowe klucze datowane na XIV–XV w., cylindryczna sekretera datowana na około 1860 r. oraz kolekcja 170 rzadkich przedmiotów z okresu międzywojennego.

11.2.3. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi

W 2020 r. w ramach kontaktów z mediami i analitykami rynkowymi NBP:

- informował o opracowywanych w Banku raportach i analizach, w tym dotyczących polityki pieniężnej, systemu finansowego (w szczególności nadzoru makroostrożnościowego), systemu płatniczego i sytuacji makroekonomicznej,
- prezentował bieżącą działalność banku centralnego, m.in. realizację polityki pieniężnej, emisję znaków pieniężnych (w tym monet i banknotów kolekcjonerskich) oraz działania edukacyjne,
- publikował komunikaty po jednodniowych posiedzeniach RPP oraz w związku z ogłaszaniem cyklicznych *Raportów o inflacji*,
- prowadził korespondencję z dziennikarzami, udzielając odpowiedzi na pytania dotyczące działalności NBP,
- przeprowadził po raz osiemnasty Konkurs o Nagrodę im. Władysława Grabskiego.

11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna

Działalność wydawnicza NBP obejmuje publikowanie dokumentów związanych z zadaniami banku centralnego, opracowań naukowych i statystyczno-analitycznych oraz służących upowszechnianiu wiedzy z zakresu ekonomii i finansów.

W 2020 r. wydano kilkadziesiąt publikacji. Były to m.in.: *Raport Roczny, Plan działalności NBP, Sprawozdanie z działalności NBP, Założenia polityki pieniężnej, Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej, Bilans Płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej, Raport o inflacji, Rozwój systemu finansowego w Polsce, Raport o stabilności systemu finansowego w Polsce, Raport o płynności sektora bankowego i instrumentach polityki pieniężnej, Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce, Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski, Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego, Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce i polskie inwestycje bezpośrednie za granicą, Raport o obrocie gotówkowym w Polsce, Sytuacja na lokalnych rynkach nieruchomości mieszkaniowych w Polsce, Biuletyn Informacyjny (miesięcznik statystyczny), czasopismo naukowe *Bank i Kredyt, Materiały i Studia* (zeszyty polskojęzyczne), *NBP Working Papers* (zeszyty anglojęzyczne)¹⁰¹, *Przegląd Spraw Europejskich*, kwartalne streszczenia *Biuletynu Ekonomicznego EBC* w języku polskim. Odrębną grupę wydawnictw stanowiły publikacje edukacyjne, objaśniające pojęcia oraz współczesne i historyczne procesy ekonomiczne, w tym: *Bankoteka* (magazyn edukacyjny Centrum Pieniądza NBP, wydawany kwartalnie w języku polskim, angielskimi i rosyjskim) oraz zainaugurowana w 2020 r. seria broszur edukacyjnych dla uczniów i nauczycieli.*

W siedzibie NBP działa Centralna Biblioteka NBP, będąca biblioteką naukową. Ma ona jeden z największych w Polsce zbiorów z zakresu nauk ekonomicznych, zwłaszcza bankowości, finansów i zarządzania. W 2020 r. Centralną Bibliotekę NBP odwiedziło ponad 4 tys. czytelników (o ok. 3 tys.

---

¹⁰¹ Szczegółowy wykaz publikacji w ramach serii *Materiały i Studia* oraz *NBP Working Papers* wydanych w 2020 r. zawiera załącznik 2.

mniej niż w 2019 r. z uwagi na pandemię COVID-19). Księgozbiór Centralnej Biblioteki NBP liczy ponad 153,3 tys. woluminów (w 2020 r. zbiory powiększyły się o ponad 1,5 tys. pozycji).

11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów

W 2020 r. rozpatrzono ogółem 2995 spraw skierowanych do NBP (w 2019 r. – 3261), w tym 2830 listów (w 2019 r. – 3032) oraz 165 skarg i wniosków (w 2019 r. – 229), w tym 70 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Spośród wszystkich spraw 2860 załatwiono w NBP, a pozostałe 135 przekazano zgodnie z kompetencjami do banków lub innych instytucji.

Podobnie jak w poprzednich latach, sprawy rozpatrzone w NBP dotyczyły m.in.: próśb o informacje historyczne na temat banków i instytucji finansowych, wskazania następców prawnych zlikwidowanych banków, działalności sektora bankowego, interpretacji przepisów, jak również kwestii emisyjno-skarbcowych i kolekcjonerskich, spraw kadrowych i socjalno-bytowych, nawiązania współpracy i patronatu NBP, informacji statystycznych, informacji o polityce pieniężnej NBP oraz informacji o kredytach walutowych.

Ponadto sprawy kierowane do NBP w 2020 r. dotyczyły bieżących działań banku centralnego, w tym nakierowanych na ograniczenie negatywnych skutków pandemii COVID-19.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- dofinansowanie 132 projektów z zakresu edukacji ekonomicznej realizowanych w całym kraju,
- poszerzenie oferty Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka o nowe materiały dostępne w wersji elektronicznej,
- przeprowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących m.in. upowszechnienia działań NBP mających na celu przeciwdziałanie gospodarczym skutkom pandemii COVID-19 oraz otwarcia Krakowskiego Salonu Ekonomicznego.

12. Działalność legislacyjna¹⁰²

12.1. Działalność legislacyjna organów NBP

W 2020 r. organy NBP wydały 155 aktów prawnych, z tego Prezes NBP — 35, Rada Polityki Pieniężnej — 14, a Zarząd NBP — 106.

W 2020 r. w Monitorze Polskim ogłoszono 30 aktów prawnych wydanych przez organy NBP¹⁰³, a w Dzienniku Urzędowym NBP — 31 aktów prawnych.

12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych z zakresu polityki gospodarczej oraz mających znaczenie dla systemu bankowego. NBP miał przy tym na celu zapewnienie stabilności systemu finansowego oraz bezpieczeństwa i rozwoju systemu bankowego.

W 2020 r. NBP otrzymał:

- 1190 dokumentów nadesłanych w ramach prac Stałego Komitetu Rady Ministrów (KRM), w tym 208 projektów ustaw, do których sporządzono 21 opinii (stanowisk NBP),
- 103 projekty aktów prawnych nadesłane w ramach rządowych uzgodnień międzyresortowych, w tym 27 projektów ustaw i 76 projektów rozporządzeń, do których sporządzono 67 opinii (stanowisk NBP),
- 72 projekty ustaw nadesłane z Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu i Kancelarii Prezydenta (do każdego przedstawiono stanowisko NBP),
- 26 projektów aktów prawnych nadesłanych w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich (KSE).

W ramach prac legislacyjnych w 2020 r.:

- NBP uczestniczył w pracach Komitetu do Spraw Europejskich,
- pracownicy NBP wzięli udział w 6 konferencjach uzgodnieniowych, a także w 16 posiedzeniach komisji oraz podkomisji sejmowych i senackich.

Ponadto Narodowy Bank Polski współtworzył rozwiązania dotyczące głównych obszarów funkcjonowania państwa — w szczególności przez udział w pracach następujących gremiów:

---

¹⁰² Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7, art. 12, art. 16 ust. 3, art. 17 ust. 3 pkt 2 i art. 17 ust. 4 oraz art. 21 pkt 3 i 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz na podstawie przepisów innych ustaw, zgodnie z zawartymi w nich upoważnieniami dla organów NBP do wydawania aktów prawnych.

¹⁰³ W tym jedno zarządzenie Prezesa NBP z dnia 30 grudnia 2019 r.

- Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- Komisji Nadzoru Finansowego,
- Komitetu Stabilności Finansowej,
- Komitetu Standardów Rachunkowości,
- Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych,
- Rady Rozwoju Rynku Finansowego,
- Rady Dialogu Społecznego.

12.2.1. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego

Do najważniejszych projektów aktów prawnych dotyczących sektora bankowego zaopiniowanych przez NBP w 2020 r. należały:

- projekty uchwalonych ustaw:
  - ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z dnia 23 czerwca 2020 r. poz. 1086).
- projekty ustaw:
  - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw,
  - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz niektórych innych ustaw,
  - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 859),
  - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (projekt z dnia 22 czerwca 2020 r.),
  - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (projekt z dnia 8 lipca 2020 r.).

12.2.2. Pozostałe projekty ustaw

W 2020 r. Narodowy Bank Polski brał udział w opiniowaniu projektów aktów prawnych nie dotyczących bezpośrednio sektora bankowego.

Najważniejsze z zaopiniowanych projektów uchwalonych ustaw dotyczyły wprowadzenia szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem i przeciwdziałaniem pandemii COVID-19. Projekty te odnosiły się również do innych działań związanych z pandemią: realizacji programów

operacyjnych, instrumentów wsparcia, działań osłonowych, udzielania pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców, wsparcia dla rynku ubezpieczeń należności handlowych oraz doręczeń elektronicznych.

12.3. Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii Europejskiego Banku Centralnego do projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej

W 2020 r. NBP uczestniczył w opiniowaniu 35 projektów aktów prawnych (unijnych oraz państw członkowskich UE), do których EBC wydał opinie¹⁰⁴. Opinie EBC do unijnych aktów prawnych dotyczyły m.in.:

- zmian ram ostrożnościowych Unii w odpowiedzi na pandemię COVID-19,
- zmian ram sekurytyzacji w Unii w odpowiedzi na pandemię COVID-19,
- ustanowienia europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia w związku z sytuacją nadzwyczajną (SURE) spowodowaną pandemią COVID-19,
- wyłączenia dotyczącego niektórych walutowych wskaźników referencyjnych państw trzecich i wyznaczenia zastępczych wskaźników referencyjnych dla niektórych wycofywanych wskaźników referencyjnych.

Przedmiotem konsultacji były także liczne projekty aktów prawnych państw członkowskich UE regulujące m.in. nadzór finansowy, wzmocnienie stabilności finansowej, implementację narzędzi makroostrożnościowych, postępowanie naprawcze oraz restrukturyzację i uporządkowaną likwidację w odniesieniu do kontrahentów centralnych, nadzór nad systemami płatności i przeciwdziałanie praniu pieniędzy.

Najważniejsze działania NBP w 2020 r.:

- udział w pracach organów państwa nad projektami aktów prawnych mających znaczenie dla systemu bankowego i gospodarki, w tym w związku z pandemią COVID-19,
- udział w opiniowaniu wspólnotowych projektów aktów prawnych oraz projektów legislacyjnych państw członkowskich UE, dotyczących m.in. kwestii finansowych i bankowych, w tym związanych z nadzorem finansowym, wzmocnieniem stabilności finansowej oraz instrumentami finansowymi.

---

¹⁰⁴ Zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statutu ESBC i EBC do zadań EBC należy opiniowanie krajowych i unijnych projektów aktów prawnych dotyczących działalności emisyjnej, środków płatniczych, statusu i funkcjonowania narodowych banków centralnych, statystyki pieniężnej, systemów płatniczych oraz instytucji finansowych.

13. Współpraca międzynarodowa¹⁰⁵

13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów UE, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej ERRS, komitetów i grup roboczych ESBC oraz ERRS, komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej.

Ważnym obszarem prac były działania mające na celu nowelizację unijnych aktów prawnych dotyczących funkcjonowania sektora bankowego i rynków kapitałowych w odpowiedzi na pandemię COVID-19. Dotyczyły one m.in.: wymogów kapitałowych (CRR oraz CRR II), rynków instrumentów finansowych (MiFID II) i ustanowienia ogólnych ram sekurytyzacji.

Prace objęły także:

- Usprawnienie zarządzania kryzysowego (w tym uzgodnienie ukierunkowanego podejścia do harmonizacji hierarchii wierzycieli) w celu ograniczenia ryzyka w sektorze bankowym w Unii Europejskiej.
- Uzgodnienie reformy Europejskiego Mechanizmu Stabilności (European Stability Mechanism, ESM)¹⁰⁶ w ramach zakończenia budowy unii bankowej. W wyniku prac ustanowiono wspólny mechanizm ochronny (tzw. *common backstop*) dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (Single Resolution Fund, SRF). Polska uczestniczyła w pracach nad reformą wraz z państwami, które są sygnatariuszami traktatu o ESM.
- Udział NBP w pracach nad zmianami przepisów dotyczących indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne oraz nad pakietem aktów prawnych składających się na strategię UE w zakresie finansów cyfrowych.
- Działania NBP na szczeblu krajowym i unijnym, związane z negocjowaniem umów regulujących stosunki pomiędzy UE a Zjednoczonym Królestwem oraz z przygotowaniem do zakończenia okresu przejściowego wynikającego z umowy o wystąpieniu z UE.

13.1.1. Współpraca w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych

NBP brał udział w pracach ESBC w zakresie wynikającym ze statusu banku centralnego państwa członkowskiego UE pozostającego poza strefą euro. Przedstawiciele NBP uczestniczyli w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC (jednego z organów decyzyjnych EBC) oraz w pracach komitetów ESBC.

¹⁰⁵ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 5, art. 11 ust. 2 i 3, art. 23 ust. 7 ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz na podstawie przepisów Statutu ESBC i EBC.

¹⁰⁶ Umowa zmieniająca traktat o ESM została podpisana w styczniu 2021 r.

Przedmiotem obrad Rady Ogólnej EBC były przede wszystkim: sytuacja makroekonomiczna państw członkowskich UE oraz sytuacja na rynkach finansowych w kontekście pandemii COVID-19, uwarunkowania polityki pieniężnej państw pozostających poza strefą euro oraz monitorowanie działalności banków centralnych w związku z tzw. zakazem finansowania monetarnego sektora publicznego ze środków banku centralnego i zakazem uprzywilejowanego dostępu, a także rozwój firm technologicznych Big Tech w UE, zwłaszcza w odniesieniu do płatności detalicznych.

W trakcie spotkań komitetów ESBC oraz grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC omawiano zagadnienia dotyczące m.in.:

- sytuacji w UE w związku z pandemią COVID-19 (sytuacji makroekonomicznej, ryzyka dla systemu finansowego wynikającego z sytuacji na rynku nieruchomości komercyjnych, reakcji banków na kryzys, niskich stóp procentowych),
- ryzyka w sektorze niebankowym,
- identyfikacji czynników ograniczających wykorzystywanie przez banki buforów kapitałowych, które zostały uwolnione w ramach działań ostrożnościowych,
- prac nad metodyką testów warunków skrajnych,
- konsolidacji systemu TARGET2 z platformą rozrachunku papierów wartościowych T2S,
- wdrożenia pakietu PISA (*payment instruments, schemes and arrangements*) obejmującego ujednoczone ramy nadzorcze dotyczące schematów płatniczych,
- ujednoczenia reżimów licencjonowania/notyfikacji operatorów systemów płatności działających na terenie UE,
- uruchomienia bazy danych o pojedynczych kredytach bankowych w strefie euro (AnaCredit).

W 2020 r. pracownicy NBP wzięli udział w 34 wyjazdach do banków centralnych i EBC oraz w 20 wyjazdach do innych instytucji europejskich (w 2019 r. – odpowiednio 314 i 98).

13.1.2. Udział w pracach innych organów unijnych

W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach następujących gremiów UE:

- Komitetu Rady UE do Spraw Ekonomicznych i Finansowych (Economic and Financial Committee, EFC),
- grup roboczych Rady UE i Komisji Europejskiej.

13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi

13.2.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

W 2020 r. eksperci NBP uczestniczyli w posiedzeniach komitetów tematycznych i grup roboczych OECD.

W lutym 2020 r. przedstawiciele NBP oraz członkowie RPP spotkali się z członkami misji Sekretariatu OECD przygotowującej XVI przegląd gospodarczy Polski. Omówiono m.in. bieżącą sytuację gospodarczą, politykę pieniężną i stabilność sektora finansowego w Polsce.

We wrześniu 2020 r. odbyło się posiedzenie Komitetu Przeglądów Gospodarek i Rozwoju OECD, na którym podsumowano wyniki przeglądu. Dokument został opublikowany w grudniu 2020 r.

13.2.2. Współpraca z Grupą Banku Światowego (GBŚ)

W ramach współpracy z GBŚ przedstawiciele NBP uczestniczyli w:

- Wiosennych i Dorocznych Spotkaniach Rad Gubernatorów Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- czterech spotkaniach Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (International Development Association, IDA¹⁰⁷) dotyczących wdrożenia postanowień 19. Uzupełnienia IDA, mającego na celu udzielenie wsparcia najuboższym państwom świata w związku z pandemią COVID-19.

W wyniku działań NBP na arenie międzynarodowej 1 listopada 2020 r. przedstawiciel Polski po raz pierwszy objął – na dwa lata – stanowisko dyrektora wykonawczego, reprezentującego w ramach GBŚ grupę dziewięciu państw członkowskich¹⁰⁸. Jest to potwierdzenie wysokiej pozycji Polski i polskiego banku centralnego na forum międzynarodowym. Narodowy Bank Polski wspiera pracę dyrektora wykonawczego, we współpracy z administracją publiczną.

Ponadto w styczniu 2020 r. NBP zorganizował prezentację raportu Banku Światowego pt. *January 2020. Global Economic Prospects*.

13.2.3. Współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW)

W 2020 r. współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym polegała na udziale NBP w spotkaniach z przedstawicielami MFW w ramach art. IV Umowy MFW oraz merytorycznym wsparciu polskich przedstawicieli w Funduszu¹⁰⁹.

W 2020 r. NBP kontynuował działania dotyczące czasowego zwiększenia zasobów finansowych MFW:

- jako członek Nowych Porozumień Pożyczkowych (New Arrangements to Borrow, NAB) pozostawał w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do kwoty odpowiadającej 1,29 mld SDR,
- był stroną umowy pożyczki dwustronnej na rzecz MFW o wartości do 6,27 mld euro.

¹⁰⁷ IDA to jeden z podmiotów GBŚ, który specjalizuje się w udzielaniu pomocy rozwojowej najuboższym państwom świata.

¹⁰⁸ Są to: Polska, Azerbejdżan, Kazachstan, Kirgistan, Serbia, Szwajcaria, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan.

¹⁰⁹ Minister Finansów pełni funkcję Gubernatora RP w MFW, przedstawiciel NBP jest Zastępcą Gubernatora.

W czerwcu 2020 r. Zarząd NBP (po konsultacji z Ministrem Finansów jako Gubernatorem Polski w MFW) wyraził zgodę na udział NBP w zwiększonym NAB¹¹⁰ oraz na zawarcie kolejnej umowy pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW. Szczegóły ustaleń są następujące:

- NAB obowiązuje od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2025 r., przy czym udział NBP zwiększył się z 1,29 mld SDR do 2,57 mld SDR,
- umowa pożyczki dwustronnej weszła w życie 1 stycznia 2021 r. i będzie obowiązywać do końca 2023 r., z możliwością przedłużenia o rok za zgodą NBP,
- wraz z wejściem w życie zwiększonego NAB kwota pożyczki w ramach nowej umowy została automatycznie zmniejszona z 6,27 mld euro do 2,7 mld euro,
- środki udostępnione MFW przez NBP w ramach NAB oraz na podstawie umowy pożyczki dwustronnej zachowują status rezerw walutowych.

Do tej pory MFW nie korzystał ze środków z pożyczki dwustronnej, natomiast w ramach NAB na koniec 2020 r. Fundusz wykorzystał kwotę odpowiadającą 61,4 mln SDR¹¹¹.

W 2020 r. NBP utrzymał zaangażowanie we wsparcie finansowe najuboższych państw w ramach Programu Redukcji Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego (Poverty Reduction Growth – Heavily Indebted Poor Countries, PRG-HIPC Trust)¹¹².

13.2.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR)

W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w XXIX Dorocznym Spotkaniu Rady Gubernatorów EBOR, podczas którego m.in. wybrano nowego prezesa EBOR. Brali też udział w konsultowaniu dokumentów i projektów inwestycyjnych rozpatrywanych na posiedzeniach Rady Dyrektorów EBOR¹¹³.

13.2.5. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych (BIS), Międzynarodowym Bankiem Współpracy Gospodarczej (MBWG) i Azjatyckim Bankiem Inwestycji Infrastrukturalnych (AIIB)

W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w:

- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych; Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy BIS zdecydowało w czerwcu 2020 r. o niewypłaceniu dywidendy za rok finansowy 2019/2020;

---

¹¹⁰ 16 stycznia 2020 r. Rada Wykonawcza MFW podjęła decyzję o podwojeniu całkowitej wielkości NAB z dotychczasowych 182,4 mld SDR do 364,7 mld SDR. Do wejścia w życie ww. decyzji wymagana była zgoda uczestników NAB reprezentujących 85% całkowitej wartości zobowiązań NAB. Decyzja weszła w życie 1 stycznia 2021 r.

¹¹¹ W latach 2011–2020 NBP udzielił MFW pożyczek w ramach NAB na łączną kwotę 451,2 mln SDR oraz otrzymał spłatę pożyczki w łącznej wysokości 389,8 mln SDR.

¹¹² W czerwcu 2020 r. NBP i MFW podpisały umowę w sprawie nieprocentowanego depozytu o równowartości 7,1 mln SDR, wydłużając termin obowiązywania dotychczasowej umowy o 10 lat, tj. do 12 czerwca 2030 r.

¹¹³ Prezes NBP pełni funkcję Gubernatora RP w EBOR.

- posiedzeniu Rady MBWG oraz w spotkaniach roboczych związanych z bieżącą działalnością tego banku;
- Dorocznym Spotkaniu Rady Gubernatorów AIIB, w trakcie którego m.in. wybrano prezesa AIIB na drugą kadencję; przedstawiciele NBP opiniowali ponadto dokumenty rozpatrywane przez Radę Dyrektorów AIIB.

13.2.6. Inne działania na forum międzynarodowym

W 2020 r. w ramach programu współpracy technicznej Narodowego Banku Polskiego z bankami centralnymi państw przechodzących transformację gospodarczą zrealizowano łącznie 60 przedsięwzięć, w tym:

- 6 wizyt studyjnych,
- 4 wyjazdy eksperckie,
- 4 webinaria poświęcone edukacji ekonomicznej, ekonometrii bayesowskiej, analizie danych panelowych oraz zamówieniom publicznym,
- 1 staż poświęcony polityce pieniężnej i projektowaniu inflacji,
- 45 misji eksperckich w ramach międzynarodowych projektów pomocowych.

NBP udzielił także 20 konsultacji w zakresie obiegu gotówkowego, zarządzania ryzykiem finansowym, systemu płatniczego, zasad udzielania zamówień publicznych oraz zarządzania zasobami ludzkimi.

W czerwcu 2020 r. NBP wygrał konkurs na realizację projektu współpracy bliźniaczej (*twinning project*) na rzecz Narodowego Banku Ukrainy. Projekt jest realizowany w konsorcjum z Bankiem Litwy i we współpracy z bankami centralnymi Grecji, Królestwa Niderlandów, Portugalii, Szwecji i Węgier. NBP kontynuował także realizację dwuletniego twinningu dla Narodowego Banku Gruzji oraz uczestniczył w programie pomocowym Komisji Europejskiej na rzecz banków centralnych krajów Bałkanów Zachodnich.

Ponadto Narodowy Bank Polski był reprezentowany podczas prestiżowych międzynarodowych wydarzeń o tematyce ekonomicznej, m.in. dorocznego symposium ekonomicznego Rezerwy Federalnej Kansas City, dorocznej konferencji ekonomicznej Międzynarodowego Funduszu Walutowego, posiedzenia Klubu Gubernatorów Państw Azji Środkowej, Regionu Morza Czarnego i Bałkanów oraz dorocznego forum bankowości centralnej Europejskiego Banku Centralnego.

Aktywność międzynarodowa NBP obejmowała również wizyty zagraniczne pracowników – wyjazdy na konferencje międzynarodowe (w 2020 r. – 12, w 2019 r. – 120) oraz do instytucji międzynarodowych (w 2020 r. – 4, w 2019 r. – 70).

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- udział w pracach gremiów UE związanych z: dokończeniem budowy unii bankowej, pogłębieniem unii rynków kapitałowych oraz przeciwdziałaniem pandemii COVID-19,
- działania NBP na rzecz objęcia (po raz pierwszy) przez przedstawiciela Polski stanowiska dyrektora wykonawczego w Grupie Banku Światowego oraz wsparcie merytoryczne realizowania zadań na tym stanowisku,
- kontynuowanie udziału Polski w czasowym zwiększeniu zasobów finansowych MFW w ramach NAB i pożyczki dwustronnej,
- aktywność pomocowa NBP na arenie międzynarodowej, w tym realizacja – w wyniku wygranego konkursu – projektu twinningowego dla Narodowego Banku Ukrainy.

14. Działalność wewnętrzna

14.1. Zarządzanie kadrami

14.1.1. Zatrudnienie w NBP

W 2020 r. przeciętne zatrudnienie w NBP wyniosło 3355 etatów i było o 43 etaty wyższe niż w 2019 r. Wzrost ten był spowodowany m.in. poszerzeniem zadań w zakresie sprawozdawczości w obszarze systemu płatniczego oraz rozwojem i modernizacją systemów informatycznych NBP.

Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. były wyższe o 6,7%, natomiast łącznie z kosztami rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników – o 5,5%.

Zmiany przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2017–2020 przedstawia Tabela 9.

Tabela 9. Zmiana przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2020–2019
Ogółem	3 281	3 280	3 312	3 355	43
Centrala	1 949	1 950	1 983	2 008	25
Oddziały okręgowe	1 332	1 330	1 329	1347	18

Źródło: dane NBP.

14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP

Celem działalności szkoleniowej NBP jest zapewnienie kompetentnej i rzetelnej kadry. W 2020 r. na jednego pracownika przypadało średnio 2,7 szkolenia (w 2019 r. – 2,6).

W 2020 r. działania szkoleniowe były nakierowane na rozwój specjalistycznych kompetencji pracowników. Wspomagano także adaptację nowo zatrudnionych osób. W reakcji na szczególne okoliczności związane z pandemią COVID-19 przeprowadzono szkolenia dotyczące: utrzymania wysokiej efektywności osobistej w sytuacjach kryzysowych, wykorzystywania narzędzi do pracy zdalnej oraz doskonalenia kadry kierowniczej w zarządzaniu zespołami rozproszonymi i organizacji pracy w warunkach niepewności.

Zorganizowano także praktyki dla 9 studentów z uczelni krajowych i zagranicznych przygotowujących prace dyplomowe z dziedziny finansów i bankowości.

14.2. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

W 2020 r. NBP kontynuował działania mające na celu ograniczenie możliwości wystąpienia zdarzeń powodujących zakłócenia w realizacji zadań, straty finansowe lub negatywnie wpływających na wizerunek NBP. Identyfikowano i monitorowano aktualne i przyszłe zagrożenia dla Banku, w tym wynikające z pandemii COVID-19.

Kontynuowano prowadzenie działań wspierających pracowników NBP w stosowaniu Zasad etyki pracowników Narodowego Banku Polskiego.

14.3. Działalność inwestycyjna

W 2020 r. nakłady inwestycyjne NBP wyniosły 83,4 mln zł (w 2019 r. – 78,0 mln zł). Główne obszary działalności inwestycyjnej w NBP obejmowały teleinformatykę i infrastrukturę budowlaną.

Dokonane w 2020 r. inwestycje teleinformatyczne polegały na wzmocnieniu cyberbezpieczeństwa, wymianie technologicznej i modernizacji infrastruktury serwerowej i sieciowej, unowocześnieniu używanych i wdrożeniu nowych systemów oraz aplikacji informatycznych, jak również dostosowaniu systemów transakcyjnych do zmian w otoczeniu prawnym. Ze względu na sytuację epidemiczną zakupy sprzętu komputerowego objęły w 2020 r. urządzenia mobilne do pracy zdalnej.

Inwestycje budowlane koncentrowały się na modernizacji infrastruktury regionalnej NBP, w tym na zakończeniu prac dotyczących zagospodarowania powierzchni sali operacyjnej oddziału okręgowego w Krakowie na cele konferencyjno-edukacyjne (Krakowski Salon Ekonomiczny).

14.4. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP

Najważniejsze działania o charakterze informatycznym przeprowadzone w NBP w 2020 r. objęły:

- opracowanie założeń budowy Krajowego Rejestru Kredytowego (KRK),
- zmiany w systemie księgowym NBP (ZSK) i systemie bankowości elektronicznej (NBE) związane z: centralizacją rachunków podatkowych MF, uruchomieniem usługi wypłaty gotówki na rzecz klientów NBP za pośrednictwem PKO BP i aktualizacją standardu SWIFT Release 2020, oraz udoskonalenie technologiczne tych systemów,
- opracowanie wstępnych założeń Nowego Systemu Oddziałowego (NSO),
- wprowadzenie systemu wspomagania planowania finansowego,
- wprowadzenie elektronicznego obiegu zamówień na transport samochodami służbowymi.

Ponadto unowocześniono inne systemy informatyczne z obszaru: wewnętrznych rozliczeń księgowych, systemu płatniczego, polityki pieniężnej i kursów walut.

Rozwój infrastruktury informatycznej pozwolił na zapewnienie większej mocy obliczeniowej, przepustowości i dostępności systemów NBP, jak również lepszej ochrony przed zaawansowanymi cyberzagrożeniami.

14.5. Audyt wewnętrzny

W 2020 r. przeprowadzono 29 zadań audytowych. Badania objęły w szczególności zagadnienia z zakresu informatyki, działalności emisyjno-skarbcowej, działalność edukacyjnej i bezpieczeństwa. Badano również zagadnienia z zakresu polityki pieniężnej, zarządzania rezerwami dewizowymi, systemu finansowego i płatniczego, a także działalność badawczą, rachunkowość i współpracę międzynarodową.

Badania audytowe objęły 15 departamentów Centrali i 5 oddziałów okręgowych NBP. W ich wyniku sformułowano 105 zaleceń i 83 rekomendacji, mających na celu zwiększenie efektywności działania i poprawę stosowanych rozwiązań organizacyjnych oraz wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości

14.6. Działalność oddziałów okręgowych NBP

Narodowy Bank Polski prowadzi działalność terenową za pośrednictwem 16 oddziałów okręgowych znajdujących się w każdym województwie.

W 2020 r. oddziały okręgowe:

- w ramach bankowej obsługi budżetu państwa kontynuowały promowanie nowych usług dla posiadaczy rachunków w NBP, tj. kart płatniczych, zleceń wypłaty gotówki w zastępczej obsłudze kasowej oraz wypłat z bankomatu za pomocą telefonu komórkowego,
- uczestniczyły w badaniach analitycznych z obszaru statystyczno-dewizowego, w badaniach przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw, rynku nieruchomości, migracji, oraz dodatkowych badaniach ankietowych dotyczących wpływu pandemii COVID-19 na sytuację przedsiębiorstw,
- uczestniczyły w organizacji szkoleń, konkursów, wystaw oraz wydarzeń w ramach działalności edukacyjnej, promocyjnej i informacyjnej NBP.

14.7. Zapewnienie bezpieczeństwa

W 2020 r. prowadzono prace nad utrzymaniem i zapewnieniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w NBP, w tym:

- rozwijano systemy i narzędzia wykorzystywane przez Operacyjne Centrum Bezpieczeństwa, co wpłynęło na poszerzenie możliwości działania NBP w sferze cyberbezpieczeństwa,
- upowszechniono stosowanie podpisu elektronicznego w NBP, w tym przez wyposażenie kluczowych pracowników w certyfikaty kwalifikowane,

- wdrożono rozwiązania organizacyjne i techniczne w systemie ochrony NBP, mające na celu obniżenie ryzyka rozprzestrzenienia się pandemii COVID-19.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- unowocześnienie stosowanych i wprowadzenie nowych systemów informatycznych, w tym na rzecz zwiększenia ich cyberbezpieczeństwa,
- promocja nowych usług dla posiadaczy rachunków w NBP, prowadzenie badań ankietowych przedsiębiorców, w tym w związku z COVID-19.

15. Przegląd sytuacji majątkowo-finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2020 r.

15.1. Wstęp

Niniejszy rozdział ma na celu syntetyczne przedstawienie informacji o sytuacji majątkowo-finansowej NBP za 2020 r. oraz danych porównawczych za 2019 r.¹¹⁴. Opisuje, z perspektywy finansowej, obszary działania banku centralnego — przede wszystkim zarządzanie rezerwami dewizowymi, prowadzenie polityki pieniężnej, działalność emisyjną oraz koszty działania i amortyzacji¹¹⁵.

W rozdziale zawarto w szczególności informacje dotyczące bilansu oraz rachunku zysków i strat w 2020 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. W zakresie bilansu prezentowane są m.in.: zmiana sumy bilansowej, zmiana struktury aktywów i pasywów, najważniejsze pozycje aktywów i pasywów w podziale na waluty obce i walutę krajową. W zakresie rachunku zysków i strat prezentowane są pozycje składające się na rachunek wyników (np. wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii, wynik z operacji finansowych, wynik z tytułu opłat i prowizji) oraz w podziale na główne obszary, które można wyodrębnić z rachunku zysków i strat (wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi, wynik z różnic kursowych, wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej, koszty działania i amortyzacji). Informacje te poprzedzono opisem wybranych obszarów działalności NBP z perspektywy finansowej.

W celu przedstawienia prezentowanych informacji w szerszym horyzoncie w rozdziale — oprócz danych finansowych za 2020 i 2019 r. — zaprezentowano także dane historyczne, tj. kształtowanie się sytuacji finansowo-majątkowej NBP w zestawieniu pięcioletnim (2016–2020).

Informacje zawarte w niniejszym rozdziale są komplementarne wobec *Sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2020 r.* dostępnego na stronie internetowej NBP wraz ze *Sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania*.¹¹⁶

Poniżej zaprezentowano zmiany bilansu NBP oraz rachunku zysków i strat NBP w ujęciu syntetycznym w latach 2016–2020 (Wykres 14, Wykres 15).

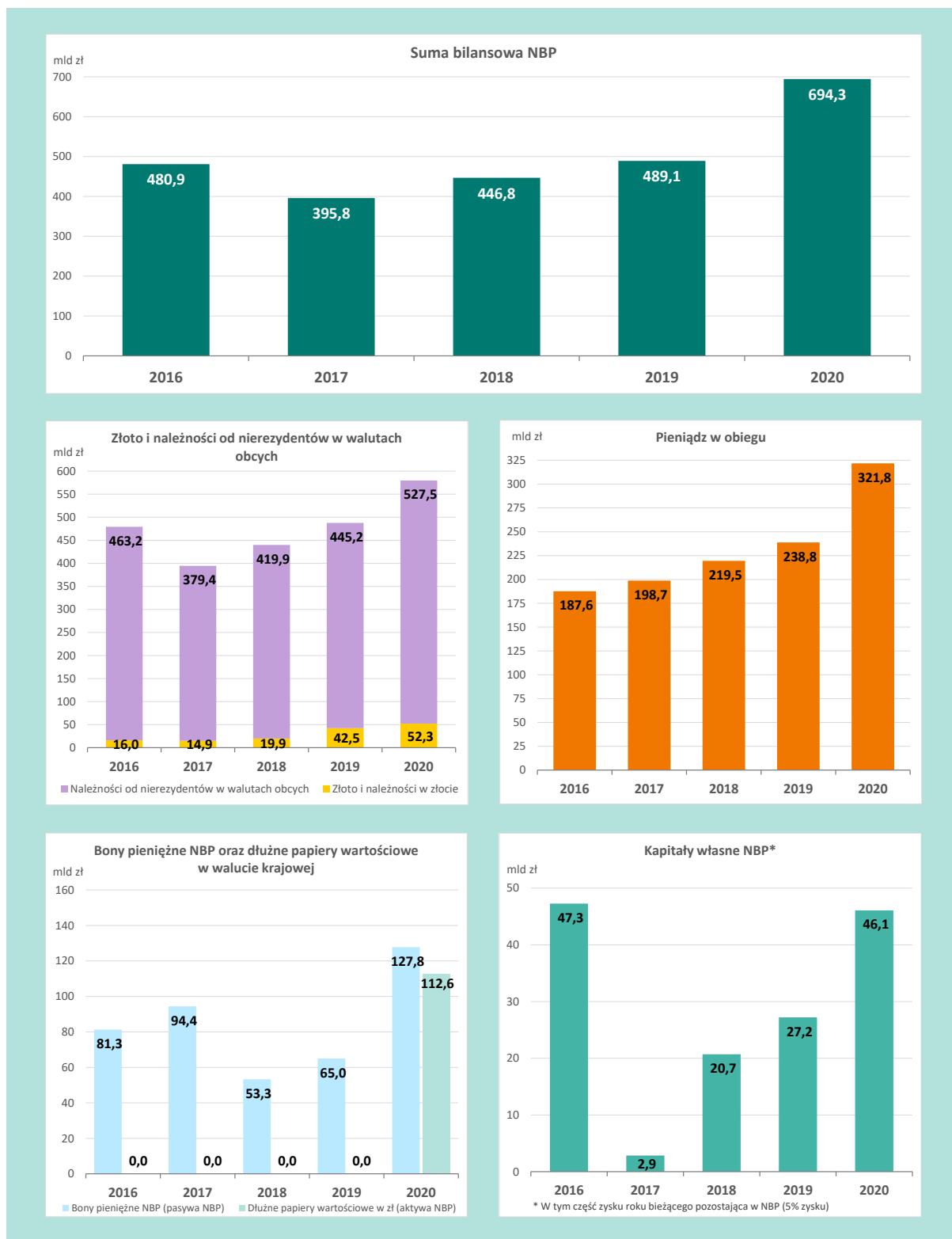
---

¹¹⁴ Wszystkie dane zawarte w niniejszym rozdziale są danymi NBP, w tym danymi z ksiąg rachunkowych NBP. Dane mogą się nie sumować ze względu na zaokrąglenia.

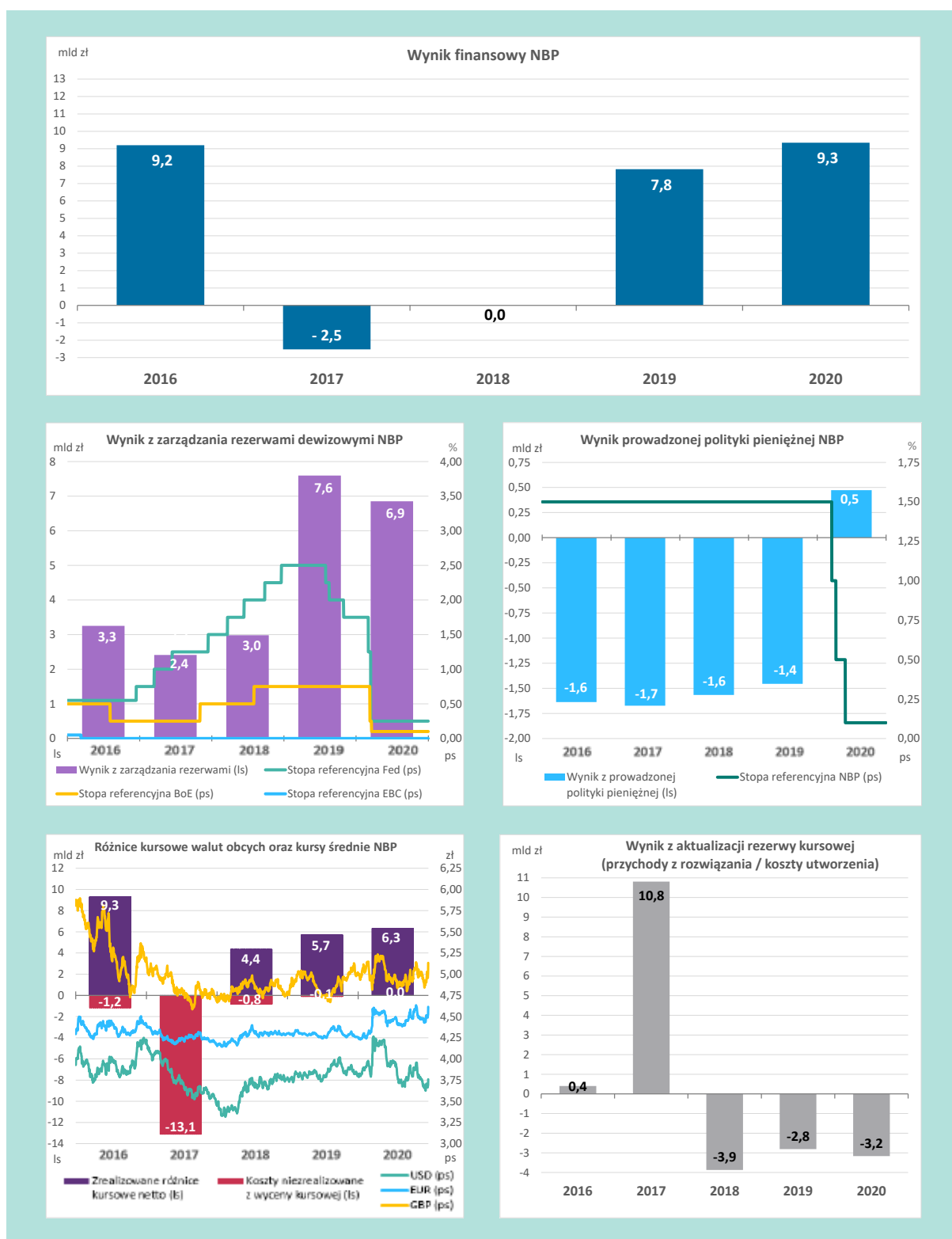
¹¹⁵ Przez koszty działania rozumie się koszty wynagrodzeń, administracyjne oraz emisji znaków pieniężnych.

¹¹⁶ W zakładce *Statystyka i sprawozdawczość*, w części *Rachunkowość*.

Wykres 14. Zmiany bilansu NBP w latach 2016–2020 (według danych na dzień bilansowy)

Wykres 15. Zmiany rachunku zysków i strat NBP w latach 2016–2020 (według danych za wskazany rok obrotowy)

15.1.1. Zarządzanie rezerwami dewizowymi (rezerwy walutowe i złoto)

NBP gromadzi rezerwy dewizowe i zarządza nimi na mocy ustawy o NBP. Rezerwy dewizowe mają największy udział w aktywach NBP. Są inwestowane w instrumenty powszechnie wykorzystywane przez banki centralne, przede wszystkim dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy, agencje rządowe i instytucje międzynarodowe oraz, w mniejszym stopniu, w lokaty terminowe i obligacje przedsiębiorstw niefinansowych. Dodatkowo niewielka część rezerw walutowych jest utrzymywana na rachunkach bieżących, głównie w zagranicznych bankach centralnych. Aby uzyskać dodatkowy dochód, NBP zawiera lokaty reverse repo (prezentowane w aktywach bilansu), zwykle łącznie z lokatami repo (prezentowanymi w pasywach bilansu). Rezerwy walutowe są inwestowane w instrumenty denominowane w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD.

Ponadto NBP posiada złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości (prezentowane w aktywach bilansu), które jest przechowywane w Banku Anglii (na rachunku bieżącym lub na rachunkach lokat terminowych) oraz w skarbcach NBP.

Wynik finansowy NBP jest determinowany w głównej mierze przez zarządzanie rezerwami dewizowymi. Przychody i koszty związane z instrumentami inwestycyjnymi rezerw dewizowych dotyczą głównie odsetek od dłużnych papierów wartościowych i lokat (prezentowanych w rachunku zysków i strat w wyniku z tytułu odsetek, dyskonta, premii), wyniku ze sprzedaży oraz wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych (tylko koszty z wyceny¹¹⁷) oraz wyniku z instrumentów finansowych pozabilansowych (prezentowanych w rachunku zysków i strat, w wyniku z operacji finansowych¹¹⁸).

Wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi jest w dużym stopniu uwarunkowany kształtowaniem się czynników pozostających poza kontrolą NBP. Do tych czynników należą przede wszystkim: wielkość napływu środków w walutach obcych z zagranicy i ich wymiany na walutę krajową w NBP (co wpływa na wzrost poziomu rezerw dewizowych) oraz kształtowanie się sytuacji na rynkach finansowych – kursów walutowych w relacji do złotego oraz stóp procentowych na rynkach zagranicznych. Na wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi oddziałuje również przyjęta struktura inwestycyjna rezerw dewizowych, czyli struktura walutowa i rodzaj wykorzystywanych instrumentów finansowych.

15.1.2. Polityka pieniężna

NBP realizuje politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjęty przez Radę Polityki Pieniężnej. Polityka pieniężna jest prowadzona w warunkach nadpłynności sektora bankowego. Do realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej NBP stosuje wybrane instrumenty, w szczególności

---

¹¹⁷ Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych są wyceniane według średniej ceny rynkowej lub na podstawie stawek krzywej rentowności (jeśli ceny rynkowe nie są dostępne). Zgodnie z zasadą ostrożności przychody z wyceny są ujmowane w pasywach bilansu NBP (jako element kapitału NBP), nie zwiększają zatem wyniku finansowego NBP.

¹¹⁸ Dotyczy wyceny instrumentów pochodnych wykorzystywanych w związku z zarządzaniem rezerwami walutowymi.

operacje otwartego rynku, polegające na emisji bonów pieniężnych NBP (prezentowanych w pasywach bilansu).

Stosowanym przez NBP instrumentem polityki pieniężnej jest też rezerwa obowiązkowa. Obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej (prezentowanej w pasywach bilansu) ogranicza skalę operacji otwartego rynku przeprowadzanych w celu absorpcji nadpłynności z sektora bankowego.

NBP udostępnia bankom krajowym operacje depozytowo-kredytowe i umożliwia lokowanie nadwyżki płynności w NBP w formie depozytu na koniec dnia (prezentowanego w pasywach bilansu) bądź uzupełnienie niedoboru płynności przy wykorzystaniu kredytu lombardowego (prezentowanego w aktywach bilansu). NBP może również, w określonych warunkach, udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych (prezentowanego w aktywach bilansu).

W związku z pandemią COVID-19, ze względu na powagę sytuacji oraz zagrożenie dla polskiej gospodarki, NBP w 2020 r. uwzględnił w polityce pieniężnej dodatkowe działania mające na celu ograniczenie negatywnych skutków pandemii (prezentowane w aktywach bilansu):

- dokonywał operacji skupu na rynku wtórnym obligacji skarbowych oraz dłużnych papierów wartościowych z gwarancją Skarbu Państwa w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku,
- udostępnił kredyt wekslowy dla banków, umożliwiając im refinansowanie kredytów, których udzielają przedsiębiorcom,
- przeprowadził operację z przyrzeczeniem odkupu zasilającą banki w płynność.

Ponadto w 2020 r. zostały obniżone stopy procentowe NBP i stopa rezerwy obowiązkowej. Ustalono, że oprocentowanie środków utrzymywanych w NBP w ramach rezerwy obowiązkowej będzie równe wysokości stopy referencyjnej NBP.

Utrzymująca się nadpłynność w krajowym sektorze bankowym powoduje, że NBP ponosi koszty dyskonta od wyemitowanych bonów pieniężnych (są one – tak jak koszty odsetek z tytułu rezerwy obowiązkowej – prezentowane w rachunku zysków i strat NBP, w wyniku z tytułu odsetek, dyskonta, premii). Poziom kosztów prowadzonej polityki pieniężnej zależy głównie od poziomu stóp procentowych ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej, nadpłynności sektora bankowego (liczonej jako wielkość emisji bonów pieniężnych oraz operacji depozytowo-kredytowych NBP), stopy rezerwy obowiązkowej oraz stopy jej oprocentowania.

Z kolei skutkiem prowadzonych przez NBP działań przeciwdziałających negatywnemu wpływowi pandemii COVID-19 był wzrost przychodów netto w wyniku NBP – głównie w związku z przychodami z tytułu odsetek od skupionych dłużnych papierów wartościowych¹¹⁹.

15.1.3. Działalność emisyjna

Działalność emisyjna polega na realizacji przez NBP konstytucyjnego uprawnienia do emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. NBP emituje banknoty i monety powszechnego obiegu oraz banknoty i monety kolekcjonerskie o różnej strukturze nominalowej. Wielkość emisji pieniądza zależy od czynników egzogenicznych, w szczególności od kształtowania się popytu na pieniądź gotówkowy w gospodarce.

Wyemitowane banknoty i monety stanowią zobowiązanie NBP, które – obok zobowiązań z tytułu polityki pieniężnej – jest najistotniejszą pozycją pasywów bilansu NBP.

Działalność emisyjna wiąże się z kosztami produkcji banknotów i monet (NBP zleca wytwarzanie banknotów i monet). Koszty emisji znaków pieniężnych zależą przede wszystkim od liczby (wolumenu) zamówionych banknotów i monet oraz cen ich zakupu, a także od kosztów zakupu kruszcu do produkcji monet.

Asymetria walutowa i rezerwa kursowa

Bilans NBP charakteryzuje asymetria walutowa. Oznacza to, że dominującą część aktywów stanowią aktywa w walutach obcych (rezerwy dewizowe), podczas gdy po stronie pasywów przeważają zobowiązania w walucie krajowej (polityka pieniężna, emisja banknotów i monet). W konsekwencji NBP ma otwartą pozycję walutową, tj. nadwyżkę aktywów nad zobowiązaniami w walutach obcych. Tym samym jest narażony na ryzyko kursowe.

Wpływ zmian kursów walut obcych na wynik finansowy NBP (wynik z różnic kursowych) zależy od kształtowania się kursu złotego do walut obcych zarówno w trakcie roku (zrealizowane różnice kursowe z transakcji), jak i na dzień bilansowy (różnice z wyceny zasobów walut obcych). Zrealizowane różnice kursowe są prezentowane w rachunku zysków i strat, w wyniku z operacji finansowych. Na koniec roku wpływ na wynik finansowy NBP z tytułu posiadanych walut obcych jest jednak asymetryczny. Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych (koszty niezrealizowane) pomniejszają wynik finansowy NBP i są prezentowane w rachunku zysków i strat NBP, w wyniku z operacji finansowych (tak jak zrealizowane w trakcie roku dodatnie i ujemne różnice kursowe z transakcji). Z kolei dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych (przychody niezrealizowane) zwiększają kapitał NBP i nie są ujmowane w rachunku zysków i strat NBP.

---

¹¹⁹ Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej są wyceniane według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości. Na koniec 2020 r. nie stwierdzono przesłanek utraty wartości dłużnych papierów wartościowych.

Asymetria walutowa generuje ryzyko poniesienia straty w wyniku zmian kursów walutowych, przy czym prawdopodobieństwo jej wystąpienia rośnie wraz ze wzrostem skali aprecjacji złotego względem walut obcych. W celu przeciwdziałania negatywnemu wpływowi wahań kursu złotego na wynik finansowy NBP ustawa o NBP zobowiązuje Bank do tworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (zwanej rezerwą kursową). Zasady tworzenia i rozwiązywania tej rezerwy ustala Rada Polityki Pieniężnej¹. Tworzenie rezerwy zmniejsza wynik finansowy NBP, podczas gdy jej rozwiązywanie zwiększa go, przez co ogranicza ewentualną stratę, która mogłaby wynikać z wyceny kursowej. Wynik aktualizacji rezerwy jest prezentowany w rachunku zysków i strat (w wyniku z operacji finansowych), natomiast stan rezerwy jest prezentowany w pasywach bilansu (jako element kapitału NBP – w pozycji fundusze i rezerwy).

¹ Uchwała nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 14).

15.1.4. Pozostała działalność NBP

Oprócz przedstawionych powyżej obszarów działalności na sytuację majątkowo-finansową NBP wpływa również realizacja przez Bank innych zadań:

- NBP prezentuje w bilansie należności i zobowiązania związane z uczestnictwem Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym (NBP pełni funkcję agenta rządu RP w relacjach z MFW); w aktywach są ujmowane m.in. udziały RP w MFW opłacone w walutach obcych (tzw. transza rezerwowa), rachunek bieżący w SDR, służący do rozliczeń z MFW, oraz pożyczki udzielone MFW. Z kolei zobowiązania dotyczą przyznanej Polsce alokacji SDR i są prezentowane w pasywach bilansu. Zarówno należności, jak i zobowiązania są oprocentowane, a przychody i koszty prezentuje się w rachunku zysków i strat (wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii).
- NBP prowadzi polski komponent paneuropejskiego systemu rozrachunku płatności w euro (TARGET2-NBP). W jego ramach prowadzi rachunki uczestników tego systemu, głównie banków krajowych (prezentowane w pasywach bilansu), a także utrzymuje saldo na rachunku bieżącym w EBC (prezentowanym w aktywach bilansu). W związku z obecnie występującym ujemnym oprocentowaniem sald utrzymywanych przez NBP na rachunku bieżącym w EBC, Bank ponosi koszty z tytułu odsetek, które w większości są zwracane przez uczestników systemu utrzymujących w NBP rachunki w euro na potrzeby rozrachunku w TARGET2. Zarówno przychody, jak i koszty odsetkowe są prezentowane w rachunku zysków i strat (wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii).
- NBP prowadzi także rachunki bankowe dla sektora rządowego, w tym głównie dla budżetu państwa. Rachunki te są prezentowane w pasywach bilansu; z ich prowadzeniem wiążą się

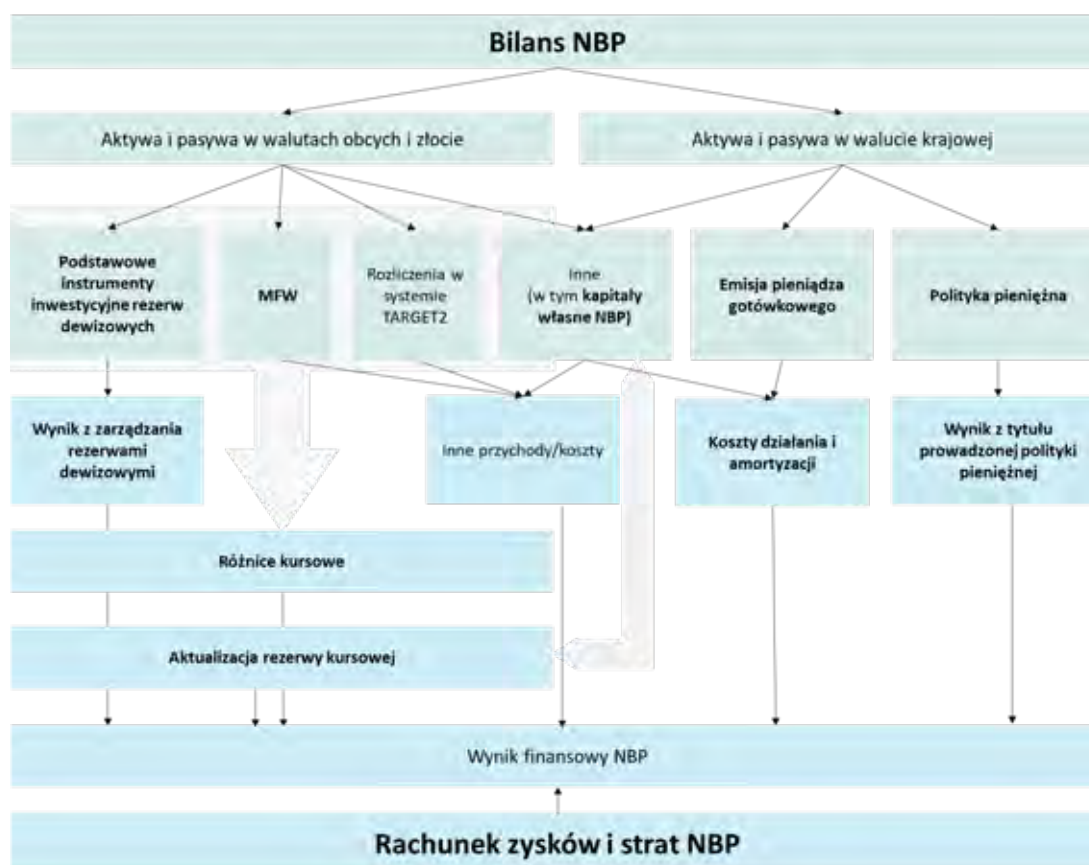
koszty oprocentowania (prezentowane w rachunku zysków i strat, w wyniku z tytułu odsetek, dyskonta, premii).

15.1.5. Koszty działania i amortyzacji

Realizacja zadań NBP wiąże się z zaangażowaniem odpowiednich zasobów oraz zarządzaniem nimi. Są to przede wszystkim zasoby ludzkie oraz zasoby rzeczowe (środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne). NBP korzysta również z zasobów zewnętrznych, m.in. z usług innych podmiotów gospodarczych (np. w zakresie usług informatycznych). Z gospodarowaniem tymi zasobami wiążą się dla NBP koszty, które są ujmowane w rachunku zysków i strat (jako koszty wynagrodzeń, koszty administracyjne, koszty amortyzacji). Powyższe koszty wraz z kosztami emisji znaków pieniężnych określane są mianem kosztów działania i amortyzacji.

Poniżej zawarto uproszczoną analizę sytuacji majątkowo-finansowej NBP.

Wykres 16. Sytuacja majątkowo-finansowa NBP

15.2. Charakterystyka bilansu NBP

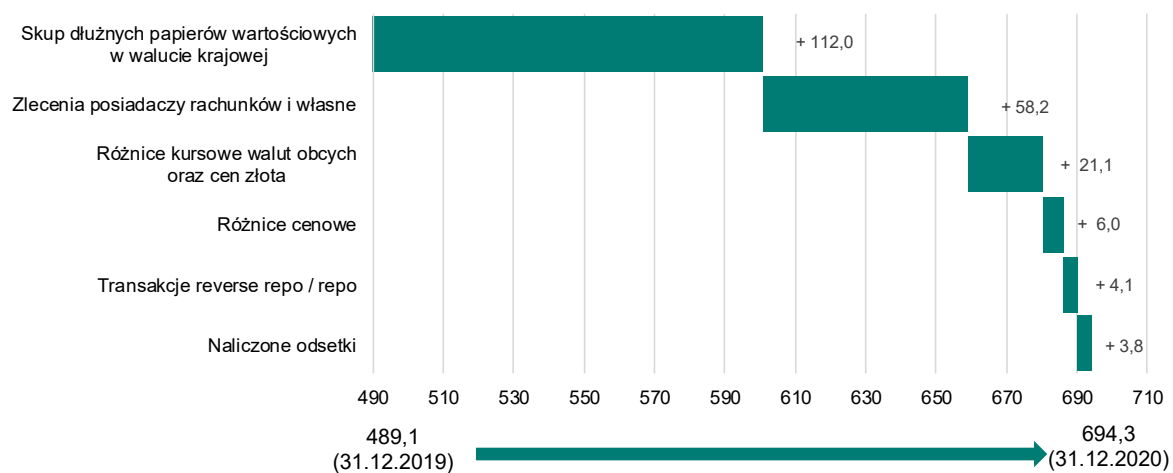
Na 31 grudnia 2020 r. suma bilansowa NBP wyniosła 694,3 mld zł i była o 205,2 mld zł (42,0%) wyższa niż 31 grudnia 2019 r.

Tabela 10. Aktywa i pasywa NBP na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

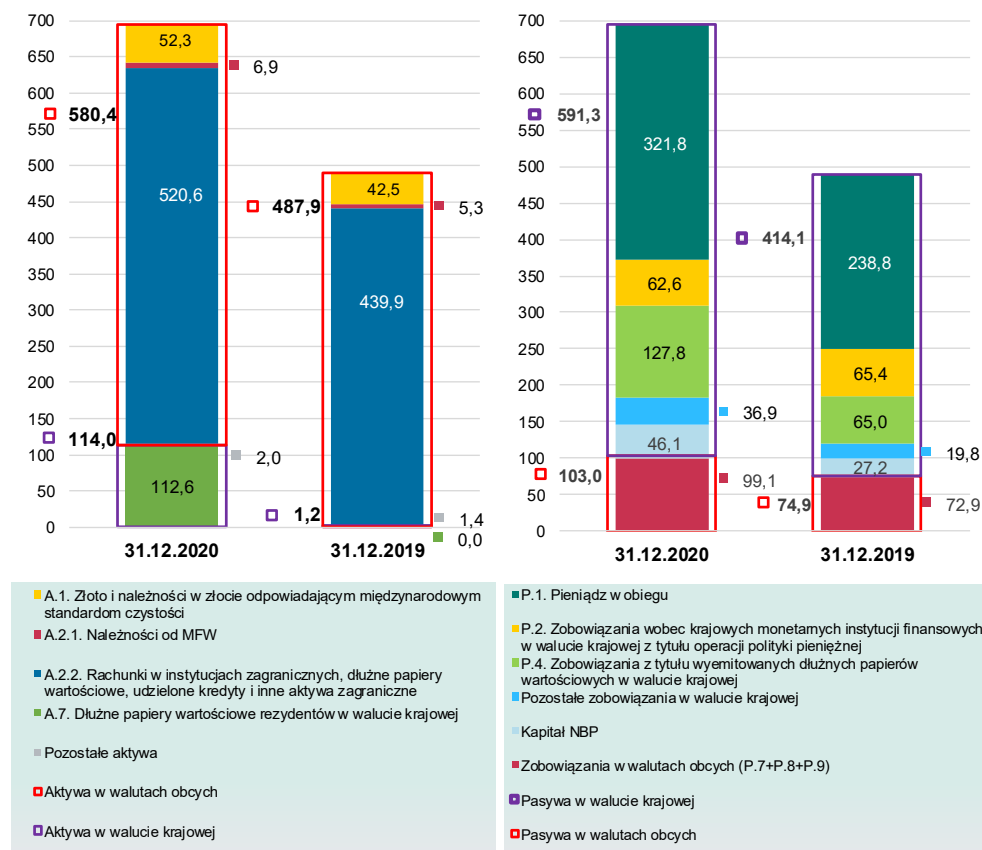
AKTYWA	2020	2019	Zmiana
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	52,3	42,5	9,8
A.2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	527,5	445,2	82,3
2.1. Należności od MFW	6,9	5,3	1,6
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	520,6	439,9	80,7
A.5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,1	0,0	0,1
A.6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0
A.7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	112,6	0,0	112,6
A.10. Pozostałe aktywa	2,0	1,4	0,6
AKTYWA OGÓŁEM	694,3	489,1	205,2
PASYWA	2020	2019	Zmiana
P.1. Pieniądz w obiegu	321,8	238,8	83,0
P.2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	62,6	65,4	-2,8
P.3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	0,4	0,4	0,1
P.4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	127,8	65,0	62,8
P.5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	24,9	9,3	15,5
P.6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	2,2	2,3	-0,1
P.7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	46,3	22,4	23,9
P.8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	45,4	43,7	1,7
P.9. Zobowiązania wobec MFW	7,1	6,9	0,3
P.11. Pozostałe pasywa	0,7	0,2	0,5
P.12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	0,2	0,2	0,0
P.13. Różnice z wyceny	45,7	30,5	15,2
P.14. Fundusze i rezerwy	11,7	8,2	3,6
14.1. Fundusz statutowy	1,5	1,5	0,0
14.2. Fundusz rezerwowy	0,4	0,0	0,4
14.3. Rezerwy	9,9	6,7	3,2
P.15. Wynik finansowy	-2,5	-4,0	1,5
15.1. Wynik finansowy roku bieżącego	9,3	7,8	1,5
15.2. Strata z lat ubiegłych	-11,9	-11,9	0,0
PASYWA OGÓŁEM	694,3	489,1	205,2

W 2020 r. w związku z zakupem dłużnych papierów wartościowych w złotych na potrzeby polityki pieniężnej wzrósł udział składników w złotych w aktywach ogółem NBP. Powyższe operacje miały również największy wpływ na wzrost sumy bilansowej NBP w 2020 r. Ponadto wzrost sumy bilansowej NBP był skutkiem m.in. zleceń posiadaczy rachunków, a także aktualizacji wyceny kursowej i cenowej pozycji bilansowych (wyceny do bieżących kursów i cen rynkowych).

Wykres 17. Zmiana sumy bilansowej NBP w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. (w mld zł)

Wykres 18. Struktura aktywów (w mld zł) Wykres 19. Struktura pasywów (w mld zł)

15.2.1. Aktywa i pasywa w złocie i w walutach obcych

Tabela 11. Aktywa i pasywa NBP w złocie i w walutach obcych w podziale na wybrane obszary działalności na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw dewizowych		MFW		Rozliczenia w systemie TARGET2		Inne		Razem		
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	zmiana
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	28,3 ¹	23,0 ¹					24,0 ²	19,5 ²	52,3	42,5	9,8
A.2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	517,5	436,2	6,9	5,3	2,9	3,5	0,3	0,2	527,5	445,2	82,3
A.10. Pozostałe aktywa							0,6	0,1	0,6	0,1	0,5
AKTYWA OGÓŁEM	545,8	459,3	6,9	5,3	2,9	3,5	24,9	19,8	580,4	487,9	92,6
P.7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych					2,9	3,5	43,4	18,8	46,3	22,4	23,9
P.8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	45,2	42,9					0,1	0,7	45,4	43,7	1,7
P.9. Zobowiązania wobec MFW			7,1	6,9					7,1	6,9	0,3
P.11. Pozostałe pasywa							0,4	0,0	0,4	0,0	0,4
P.13. Różnice z wyceny							3,9	2,1	3,9	2,1	1,8
PASYWA OGÓŁEM	45,2	42,9	7,1	6,9	2,9	3,5	47,8	21,7	103,0	74,9	28,1
Pozycja bilansowa netto	500,5	416,3	-0,2	-1,6	0,0	0,0	-22,8	-1,9	477,4	412,9	64,5

¹ Złoto na rachunku bieżącym i lokatach terminowych.

² Złoto w skarbcach NBP.

Tabela 12. Zasoby złota i podstawowych walut obcych na koniec 2020 i 2019 roku (w mld zł)

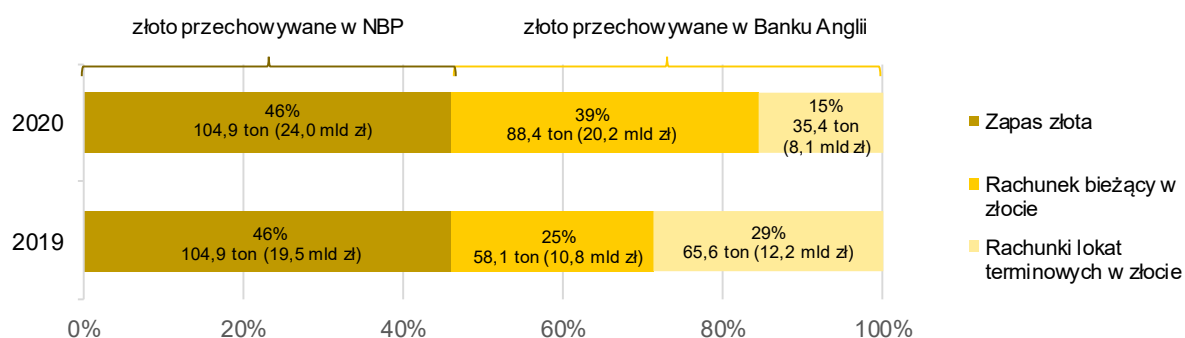
	2020			2019		
	Zasoby według średniego kosztu zasobu	Zasoby według kursu średniego NBP	Przychody (+) / koszty (-) niezrealizowane	Zasoby według średniego kosztu zasobu	Zasoby według kursu średniego NBP	Przychody (+) / koszty (-) niezrealizowane
złoto	24,7	52,3	27,5	24,7	42,5	17,8
USD	223,9	225,3	1,4	180,5	187,7	7,2
EUR	84,2	88,5	4,3	74,7	74,7	-0,0
GBP	50,9	53,0	2,1	43,7	45,2	1,5
AUD	33,0	35,6	2,6	30,3	30,3	0,0
NOK	25,3	26,8	1,5	23,0	22,9	-0,1
NZD	12,8	13,6	0,8	10,9	11,1	0,2
MFW (SDR)	-0,2	-0,2	0,0	-1,6	-1,6	0,1
			Przychody niezrealizowane (bilans)			Przychody niezrealizowane (bilans)
			40,3			26,8
			Koszty niezrealizowane (wynik finansowy)			Koszty niezrealizowane (wynik finansowy)
			0,0			-0,1

Różnica pomiędzy równowartością zasobów walut obcych i złota według kursu średniego NBP a równowartością tych zasobów według średniego kosztu zasobu (tj. średniej ceny zakupu) stanowi przychody lub koszty niezrealizowane z wyceny kursowej i złota. Przychody niezrealizowane są prezentowane w pasywach bilansu (jako element kapitałów NBP w pozycji różnice z wyceny – por. Tabela 17), natomiast koszty niezrealizowane – w rachunku zysków i strat NBP (wynik z operacji finansowych, por. Tabela 21).

15.2.1.1. Złoto

Posiadany przez NBP zasób złota wyniósł 228,7 tony (52,3 mld zł) i stanowił 7,5% aktywów NBP na koniec 2020 r.

Wykres 20. Złoto i należności w złocie na koniec 2020 i 2019 r.

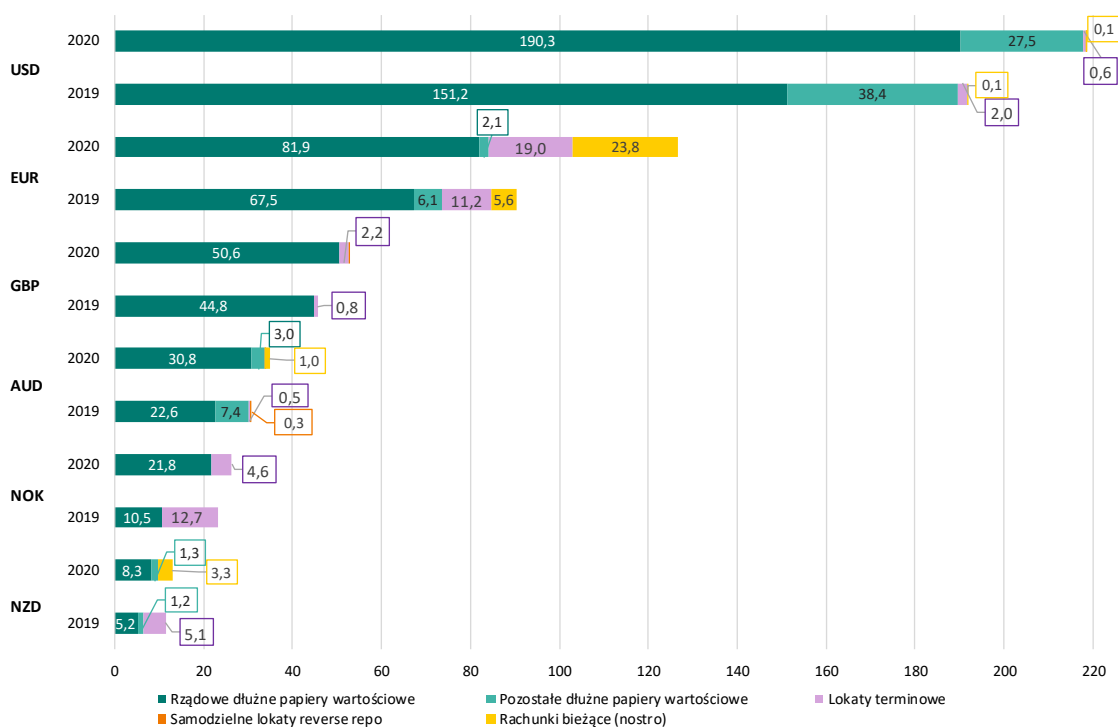
15.2.1.2. Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw dewizowych (inne niż złoto)

W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi, NBP inwestuje środki głównie w dłużne papiery wartościowe. W celu zwiększenia dochodowości rezerw, NBP zawiera jednocześnie transakcje reverse repo/repo. Ponadto w ramach procesu inwestycyjnego, w niewielkim zakresie, są wykorzystywane krótkoterminowe lokaty (część inwestycji w lokaty terminowe jest związana ze środkami posiadaczy rachunków w NBP).

Tabela 13. Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw dewizowych na koniec 2020 i 2019 r.; aktywa (+), zobowiązania (-) (w mld zł)

	2020	2019	Zmiana
A.2.2. Rachunki bieżące (nostro)	28,3	5,7	22,5
A.2.2. Lokaty terminowe	26,4	32,2	-5,8
A.2.2. Lokaty reverse repo	45,2	43,2	2,0
P.8. Lokaty repo	-45,2	-42,9	-2,3
A.2.2. Dłużne papiery wartościowe	417,6	355,0	62,6
Razem	472,2	393,2	79,0

Wykres 21. Struktura walutowa podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw dewizowych na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

15.2.1.3. Należności i zobowiązania wobec Międzynarodowego Funduszu Walutowego

Pozycja walutowa NBP w SDR jest głównie wynikiem operacji przeprowadzanych z MFW¹²⁰ na podstawie zawartych umów oraz porozumień pożyczkowych. Na tę pozycję wpływają przede wszystkim środki przekazane przez NBP na rzecz pożyczkobiorców MFW, związane z realizacją potrzeb pożyczkowych MFW (zwiększenie transzy rezerwowej), oraz spłaty na rzecz NBP dokonywane przez pożyczkobiorców MFW (zmniejszenie transzy rezerwowej). Ponadto pozycję zmieniają odsetki

¹²⁰ NBP posiada też akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (BIS) denominowane w SDR (54,6 mln zł na koniec 2020 r.).

od należności (pożyczki udzielone MFW, oprocentowana część transzy rezerwowej, rachunek bieżący) oraz odsetki od zobowiązań wobec MFW (alokacja SDR).

Tabela 14. Należności (+) i zobowiązania (-) wobec MFW denominowane w SDR na koniec 2020 i 2019 r.

	2020	2019	Zmiana
	w mld zł		
A.2.1. Transza rezerwowa	4,9	3,3	1,6
A.2.1. Rachunek bieżący w MFW	1,6	1,5	0,1
A.2.1. Lokata terminowa w MFW	0,0	0,0	0,0
A.2.1. Pożyczki udzielone MFW	0,3	0,3	-0,0
P.9. Alokacja SDR	-7,1	-6,9	-0,3
Razem	-0,2	-1,6	1,4

15.2.2. Aktywa i pasywa w walucie krajowej

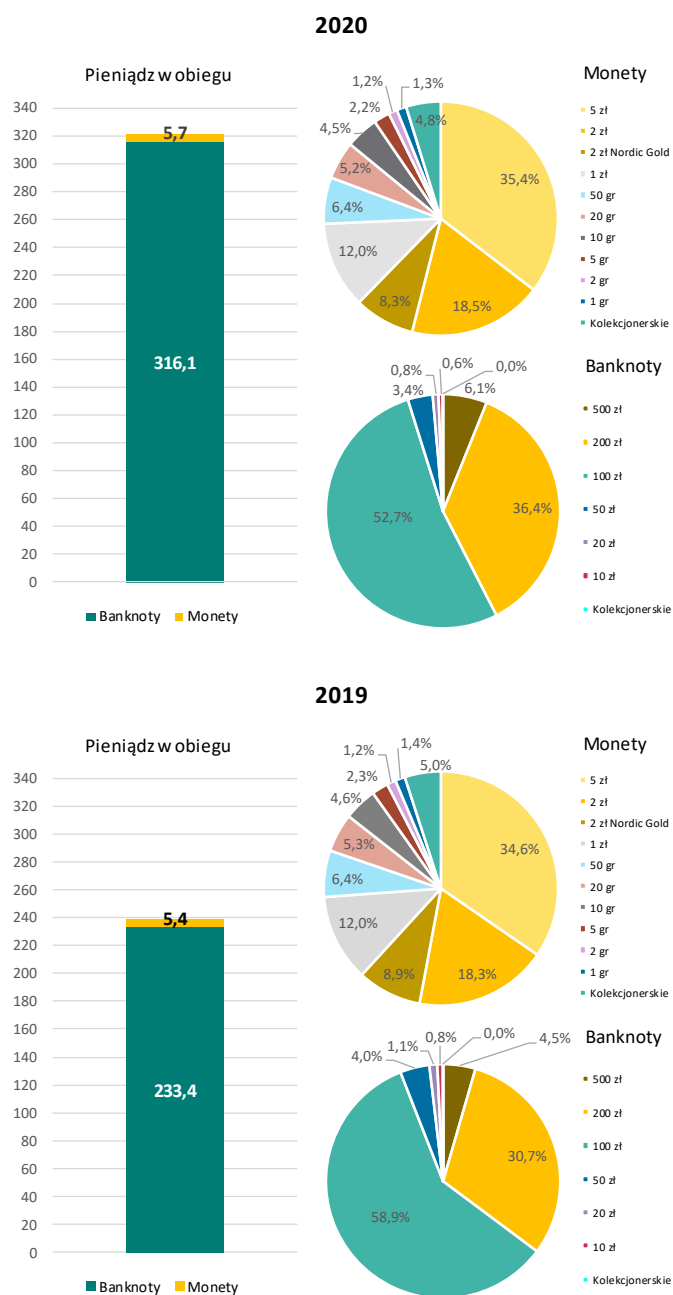
Tabela 15. Aktywa i pasywa w złotych w podziale na wybrane obszary działalności NBP na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	Emisja pieniądza gotówkowego		Polityka pieniężna		Inne		Razem		
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Zmiana
A.5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej			0,1	0,0			0,1	0,0	0,1
A.6. Pozostałe należności od krajowych monetarnych instytucji finansowych					0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A.7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej			112,6	0,0			112,6	0,0	112,6
A.10. Pozostałe aktywa					1,3	1,2	1,3	1,2	0,1
AKTYWA OGÓLEM	0,0	0,0	112,6	0,0	1,3	1,2	114,0	1,2	112,7
P.1. Pieniądz w obiegu	321,8	238,8					321,8	238,8	83,0
P.2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej			62,6	65,4			62,6	65,4	-2,8
P.3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej					0,4	0,4	0,4	0,4	0,1
P.4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej			127,8	65,0			127,8	65,0	62,8
P.5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej					24,9	9,3	24,9	9,3	15,5
P.6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej					2,2	2,3	2,2	2,3	-0,1
P.11. Pozostałe pasywa					0,3	0,2	0,3	0,2	0,2
P.12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania					0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
P.13. Różnice z wyceny					41,9	28,4	41,9	28,4	13,4
P.14. Fundusze i rezerwy					11,7	8,2	11,7	8,2	3,6
P.15.1. Wynik finansowy roku bieżącego					9,3	7,8	9,3	7,8	1,5
P.15.2. Strata z lat ubiegłych					-11,9	-11,9	-11,9	-11,9	0,0
PASYWA OGÓLEM	321,8	238,8	190,4	130,4	79,1	44,9	591,3	414,1	177,2
Pozycja bilansowa netto	-321,8	-238,8	-77,8	-130,4	-77,8	-43,7	-477,4	-412,9	-64,5

15.2.2.1. Pieniądz w obiegu

W 2020 r. odnotowano istotne zwiększenie zapotrzebowania rynku na pieniądz w formie gotówkowej, będące głównie skutkiem wzrostu znaczenia tezauryzacyjnej i przezornościowej funkcji gotówki w warunkach pandemii COVID-19, a także spadku oprocentowania depozytów w bankach w związku z obniżeniem stóp procentowych przez RPP.

Wykres 22. Struktura pieniądza w obiegu na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł i w %)

15.2.2.2. Polityka pieniężna

Tabela 16. Aktywa (+) i zobowiązania (-) z tytułu polityki pieniężnej na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	2020	2019	Zmiana
A.5. Kredyty wekslowe	0,1	0,0	0,1
A.7. Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej	112,6	0,0	112,6
P.2. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	-30,4	-50,7	20,3
P.2. Depozyty na koniec dnia	-32,3	-14,8	-17,5
P.4. Bony pieniężne	-127,8	-65,0	-62,8
Razem	-77,8	-130,4	52,6

15.2.2.3. Kapitał NBP

Tabela 17. Kapitał NBP na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	2020	2019	Zmiana
P.14. Fundusz statutowy	1,5	1,5	0,0
P.14. Fundusz rezerwowy	0,4	0,0	0,4
P.14. Rezerwa kursowa	9,9	6,7	3,2
P.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1,6	1,6	0,0
P.13. Dodatnie różnice z wyceny złota	27,5	17,8	9,7
P.13. Dodatnie różnice z wyceny kursowej	12,7	9,0	3,7
P.13. Dodatnie różnice z wyceny cenowej	3,9	2,1	1,8
P.15. Strata bilansowa z lat ubiegłych	-11,9	-11,9	0,0
P.15. Wynik finansowy roku bieżącego pozostający w NBP ¹	0,5	0,4	0,1
Razem	46,1	27,2	18,9
% sumy bilansowej NBP	6,6%	5,6%	1,1%
Wrażliwość kapitału NBP na:			
- spadek kursu średniego NBP o 1% ²	-4,4	-3,7	-0,7
- wzrost stóp procentowych o 100 punktów bazowych ³	-9,1	-7,6	-1,5

¹ Wynik finansowy roku bieżącego, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów, podlega podziałowi na odpis z zysku na fundusz rezerwowy (5%) oraz wpłatę z zysku do budżetu państwa (95%).

² Podane wartości oznaczają łączny spadek przychodów albo wzrost kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej w przypadku równomiernego spadku o 1% kursów średnich NBP podstawowych walut rezerwowych na dzień bilansowy.

³ Dla walut obcych – wyznaczony na podstawie wskaźnika MD (*modified duration*) łączny spadek przychodów albo wzrost kosztów niezrealizowanych z wyceny cenowej w przypadku równomiernego wzrostu krzywych rentowności o 100 punktów bazowych na dzień bilansowy.

Najbardziej zmiennymi składnikami kapitału NBP są różnice z wyceny kursowej i cenowej (przychody niezrealizowane) oraz rezerwa kursowa.

Na zmiany różnic z wyceny wpływa przede wszystkim kształtowanie się rynkowych kursów walut obcych i złota (różnice kursowe) oraz cen dłużnych papierów wartościowych (różnice cenowe).

Zmiana wartości rezerwy kursowej zależy od oszacowanego ryzyka kursowego, kształtowania się zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w walutach obcych w ciągu roku oraz od wartości ujemnych różnic z wyceny kursowej na dzień bilansowy (kosztów niezrealizowanych).

15.2.3. Bilans NBP – zestawienie pięcioletnie

Tabela 18. Bilans NBP w latach 2016–2020 (w mld zł) – według danych na dzień bilansowy

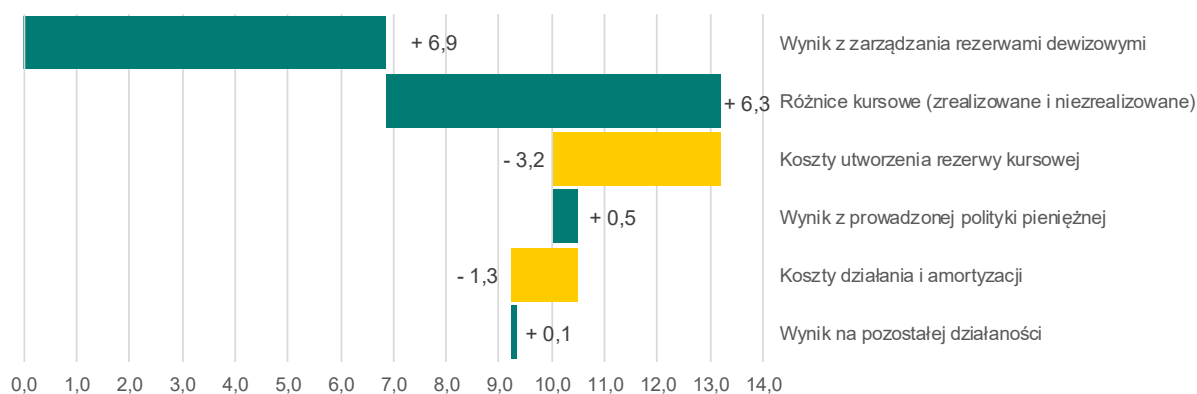
AKTYWA		2020	2019	2018	2017	2016
A.1.	Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	52,3	42,5	19,9	14,9	16,0
A.2.	Należności od nierezydentów w walutach obcych	527,5	445,2	419,9	379,4	463,2
	2.1. Należności od MFW	6,9	5,3	4,8	3,4	4,4
	2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	520,6	439,9	415,0	376,1	458,9
A.5.	Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
A.6.	Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	0,0	0,0	5,6	0,0	0,0
A.7.	Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	112,6	0,0	0,0	0,0	0,0
A.10.	Pozostałe aktywa	2,0	1,4	1,4	1,4	1,6
Aktywa ogółem		694,3	489,1	446,8	395,8	480,9
PASywa		2020	2019	2018	2017	2016
P.1.	Pieniądz w obiegu	321,8	238,8	219,5	198,7	187,6
P.2.	Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	62,6	65,4	72,9	33,6	33,2
P.3.	Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
P.4.	Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	127,8	65,0	53,3	94,4	81,3
P.5.	Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	24,9	9,3	7,3	7,6	5,0
P.6.	Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	2,2	2,3	2,6	2,9	4,4
P.7.	Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	46,3	22,4	25,1	19,3	27,3
P.8.	Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	45,4	43,7	37,9	29,2	77,7
P.9.	Zobowiązania wobec MFW	7,1	6,9	6,8	6,5	7,4
P.11.	Pozostałe pasywa	0,7	0,2	0,2	0,2	0,4
P.12.	Rezerwy na przyszłe zobowiązania	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
P.13.	Różnice z wyceny	45,7	30,5	27,2	13,2	44,3
P.14.	Fundusze i rezerwy	11,7	8,2	5,4	3,0	13,3
	14.1. Fundusz statutowy	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
	14.2. Fundusz rezerwowy	0,4	0,0	0,0	1,5	1,0
	14.3. Rezerwy	9,9	6,7	3,9	0,0	10,8
P.15.	Wynik finansowy	-2,5	-4,0	-11,9	-13,3	-1,6
	15.1. Wynik finansowy roku bieżącego	9,3	7,8	0,0	-2,5	9,2
	15.2. Strata z lat ubiegłych	-11,9	-11,9	-11,9	-10,8	-10,8
Pasywa ogółem		694,3	489,1	446,8	395,8	480,9

15.3. Charakterystyka rachunku zysków i strat NBP

Tabela 19. Wynik finansowy NBP za 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	2020	2019
RZiS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	3,1	3,3
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii	8,2	8,4
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii	-5,0	-5,1
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	7,3	5,6
2.1. Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych	10,6	8,8
2.2. Koszty niezrealizowane	-0,1	-0,4
2.3. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	0,0	0,0
2.4. Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe	-3,2	-2,8
RZiS.3. Wynik z tytułu opłat i prowizji	0,0	0,0
RZiS.4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	0,0	0,0
RZiS.5. Pozostałe przychody	0,1	0,1
RZiS.A. Przychody netto ogółem	10,6	9,0
RZiS.6. Koszty wynagrodzeń	-0,6	-0,6
RZiS.7. Koszty administracyjne	-0,2	-0,3
RZiS.8. Koszty amortyzacji	-0,1	-0,1
RZiS.9. Koszty emisji znaków pieniężnych	-0,3	-0,3
RZiS.10. Pozostałe koszty	0,0	0,0
RZiS.B. Wynik finansowy roku bieżącego	9,3	7,8

Wykres 23. Wynik finansowy NBP za 2020 r. w podziale na obszary (w mld zł)

15.3.1. Wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi

Podstawowym elementem kształtującym wynik finansowy NBP w 2020 i 2019 r. były przychody osiągnięte z zarządzania rezerwami dewizowymi.

Pomimo wzrostu średniorocznego poziomu rezerw walutowych NBP, w warunkach średniorocznej deprecjacji złotego do większości walut obcych, w 2020 r. odnotowano spadek wyniku z tytułu zarządzania rezerwami dewizowymi o 0,7 mld zł (-9,8%) w porównaniu z 2019 r. Było to głównie spowodowane zmniejszeniem się wyniku z tytułu odsetek, dyskonta, premii (spowodowanego spadkiem stóp procentowych na rynkach zagranicznych) przy jednoczesnym wzroście zrealizowanych różnic cenowych (wyniku z operacji finansowych) związanych z transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych przeprowadzanymi w warunkach spadającej rentowności.

Tabela 20. Wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi w 2020 i 2019 r. w podziale na waluty

2020	USD ¹	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	RAZEM
RZIS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	2,4	-0,6	0,2	0,3	0,2	0,2	2,7
Lokaty terminowe	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Lokaty reverse repo	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Lokaty repo	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Dłużne papiery wartościowe	2,4	-0,4	0,2	0,3	0,2	0,2	2,7
Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	2,3	0,4	0,7	0,8	0,0	0,0	4,2
Zrealizowane różnice cenowe	2,3	0,4	0,7	0,8	0,0	0,0	4,2
Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Wynik finansowy roku bieżącego	4,7	-0,2	0,9	1,1	0,2	0,2	6,9

2019	USD ¹	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	RAZEM
RZIS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	3,9	-0,5	0,3	0,5	0,3	0,2	4,8
Lokaty terminowe	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2
Lokaty reverse repo	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3
Lokaty repo	-0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,3
Dłużne papiery wartościowe	3,9	-0,4	0,3	0,5	0,2	0,2	4,6
Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	1,6	0,5	0,2	0,5	0,0	0,0	2,8
Zrealizowane różnice cenowe	1,7	0,6	0,3	0,5	0,0	0,0	3,1
Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2
Wynik finansowy roku bieżącego	5,5	0,0	0,6	1,0	0,3	0,3	7,6
Zmiana wyniku finansowego roku bieżącego	-0,8	-0,2	0,3	0,1	-0,1	0,0	-0,7

¹ Uwzględniono również odsetki od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD.

15.3.2. Różnice kursowe i aktualizacja rezerwy kursowej

Najbardziej zmiennymi elementami wyniku finansowego NBP są różnice kursowe. Wynik z różnic kursowych w 2020 r. zwiększył się o 0,7 mld zł (12,5%) w porównaniu do 2019 r., na co wpłynął głównie wzrost średniorocznej różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu dla AUD, EUR i NZD oraz zwiększenie wolumenu sprzedaży AUD i NZD.

Tabela 21. Różnice kursowe w podziale na waluty oraz zmiana rezerwy kursowej w 2020 i 2019 r.

	2020							
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	3,8	1,4	0,7	0,4	-0,2	0,3	0,0	3,2
Różnice kursowe	3,8	1,4	0,7	0,4	-0,2	0,3	0,0	6,3
- zrealizowane różnice kursowe	3,8	1,4	0,7	0,4	-0,2	0,3	0,0	6,3
- koszty niezrealizowane z wyceny kursowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe								-3,2
	2019							
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	3,8	1,2	0,5	0,1	0,0	0,0	0,0	2,8
Różnice kursowe	3,8	1,2	0,5	0,1	0,0	0,0	0,0	5,6
- zrealizowane różnice kursowe	3,8	1,2	0,5	0,1	0,1	0,0	0,0	5,7
- koszty niezrealizowane z wyceny kursowej	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe								-2,8
Zmiana wyniku z operacji finansowych	0,0	0,3	0,2	0,3	-0,3	0,2	0,0	0,4

Rezerwa kursowa zabezpiecza bank centralny przed wpływem materializacji ryzyka kursowego na wynik finansowy (w przypadku NBP niekorzystny wpływ na wartość aktywów w walutach obcych ma aprecjacja kursu złotego). W 2020 r. NBP kontynuował proces odbudowy rezerwy (wykorzystanej w całości w 2017 r.), która została uzupełniona kwotą 3,2 mld zł (do 9,9 mld zł).

15.3.3. Wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej

W związku z dokonaniem w 2020 r. skupem dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej oraz obniżeniem stóp procentowych NBP, Bank osiągnął za 2020 r. dodatni wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej w wysokości 0,5 mld zł (w 2019 r. -1,4 mld zł).

Tabela 22. Wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej w 2020 i 2019 r. (w mld zł)

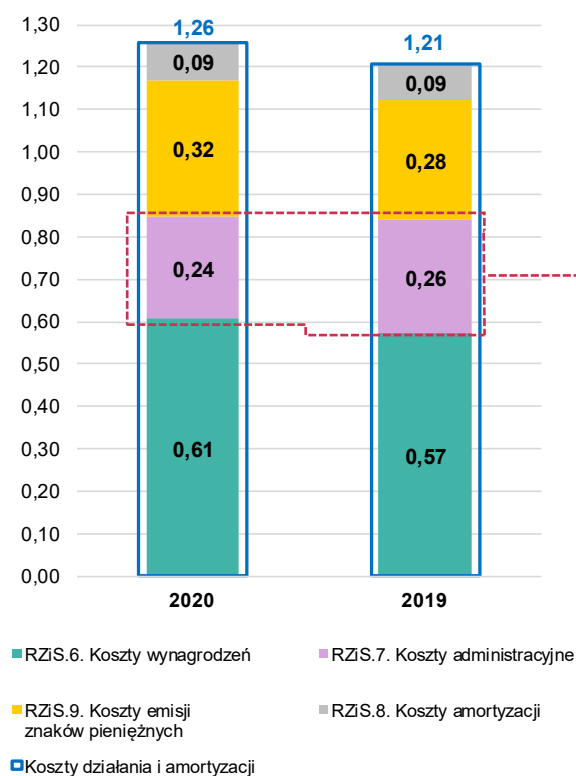
	2020	2019	Zmiana
RZIS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	0,5	-1,4	1,9
Bony pieniężne	-0,5	-1,2	0,7
Rezerwa obowiązkowa	-0,1	-0,2	0,1
Depozyt na koniec dnia	0,0	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe w złotych	1,1	0,0	1,1

15.3.4. Koszty działania i amortyzacji

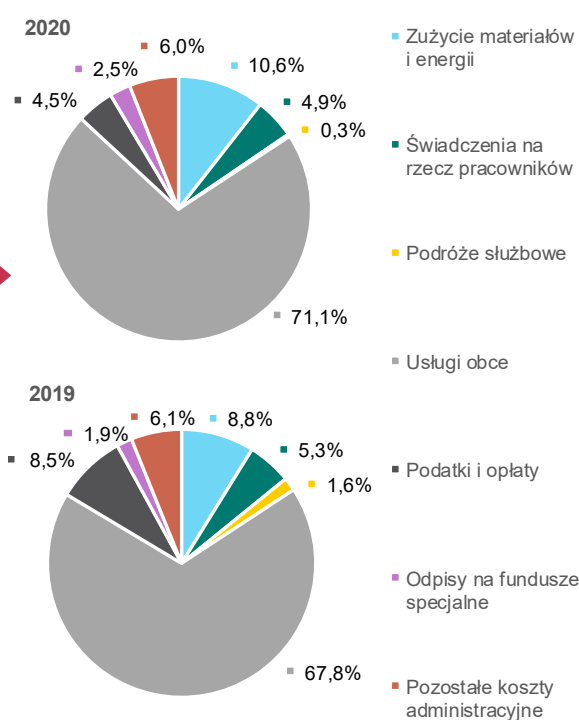
W zakresie gospodarki własnej w 2020 r. NBP odnotował wzrost kosztów o 0,05 mld zł (4,3%) w stosunku do 2019 r. Było to związane m.in. ze wzrostem kosztów wynagrodzeń zgodnie z przyjętą

polityką kadrowo-płacową oraz kosztów emisji znaków pieniężnych przy jednoczesnym spadku kosztów administracyjnych¹²¹.

Wykres 24. Struktura kosztów działania i amortyzacji w 2020 i 2019 r. (w mld zł)

Wykres 25. Struktura kosztów administracyjnych w 2020 i 2019 r. (w %)

15.3.5. Podział wyniku finansowego oraz wpłata do budżetu państwa

Wynik finansowy NBP za 2020 r. wyniósł 9,3 mld zł.

Zgodnie z ustawą o NBP do budżetu państwa zostaje przekazane 8,9 mld zł, jako wpłata z zysku NBP, natomiast 0,5 mld zł zwiększa fundusz rezerwowy NBP. Wpłaty z zysku dokonuje się po zatwierdzeniu Sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego za 2020 r. przez Radę Ministrów.

¹²¹ W stosunku do 2019 r. koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia oraz kosztami utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w 2020 r. były wyższe o 5,5%, koszty administracyjne były niższe o 8,5%, natomiast koszty emisji znaków pieniężnych wzrosły o 14,0%.

Renta mennicza

Z emisją pieniądza gotówkowego wiążą się koszty zakupu banknotów i monet. W przeciwieństwie do innych zobowiązań NBP zobowiązanie z tytułu emisji pieniądza nie podlega oprocentowaniu, a tym samym nie generuje kosztów odsetkowych. Pozyskane w zamian aktywa finansowe generują natomiast określone przychody dla NBP.

Przychody osiągnięte z aktywów, których źródłem finansowania jest zobowiązanie z tytułu wyemitowanego pieniądza gotówkowego, pomniejszone o koszty emisji, nazywa się rentą menniczą; stanowią one dochód z emisji pieniądza (*seigniorage*).

Mając na uwadze, że głównym składnikiem aktywów NBP są rezerwy dewizowe (w tym złoto), a od 2020 r. również dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej, można przyjąć w uproszczeniu, że dochodem z emisji pieniądza będzie część wyniku z zarządzania rezerwami dewizowymi, różnic kursowych oraz wyniku na dłużnych papierach wartościowych w walucie krajowej, odpowiadająca udziałowi zobowiązań z tytułu emisji pieniądza w sumie aktywów NBP, pomniejszona o koszty emisji znaków pieniężnych. W 2020 r. oszacowana renta mennicza wyniosła 6,5 mld zł (6,4 mld zł w 2019 r.).

15.3.6. Rachunek zysków i strat NBP – zestawienie pięcioletnie

Tabela 23. Rachunek zysków i strat NBP w latach 2016–2020 (w mld zł)

	2020	2019	2018	2017	2016
RZiS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	3,1	3,3	2,6	0,8	0,9
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	7,3	5,6	-1,5	-2,4	9,3
RZiS.3. Wynik z tytułu opłat i prowizji	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.5. Pozostałe przychody	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
RZiS.A. Przychody netto ogółem	10,6	9,0	1,2	-1,4	10,3
RZiS.6. Koszty wynagrodzeń	-0,6	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5
RZiS.7. Koszty administracyjne	-0,2	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
RZiS.8. Koszty amortyzacji	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
RZiS.9. Koszty emisji znaków pieniężnych	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
RZiS.10. Pozostałe koszty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.B. Wynik finansowy roku bieżącego	9,3	7,8	0,0	-2,5	9,2
Wpłata z zysku do budżetu państwa¹	8,9	7,4	0,0	0,0	8,7

¹ Wpłaty są dokonywane w następnym roku, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego za dany rok przez Radę Ministrów.

Załączniki

1. Wybrane dane makroekonomiczne i finansowe

Tabela 1. PKB i jego komponenty w latach 2012-2020

	2020		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		2020	
	Ceny bieżące (mld PLN)	proc. PKB	Roczna dynamika (w proc., ceny stałe roku poprzedniego)											
											Q1	Q2	Q3	
PKB	2323,9	100,0	1,3	1,1	3,4	4,2	3,1	4,8	5,4	4,7	-2,7	2,0	-8,3	-1,7
Popyt krajowy	2165,8	93,2	-0,6	-0,6	4,8	3,7	2,3	4,9	5,6	3,6	-3,7	0,9	-9,5	-3,2
Spożycie	1766,8	76,0	0,3	0,8	2,8	3,4	3,5	4,2	4,3	4,5	-1,3	1,5	-7,5	0,9
Spożycie gospodarstw domowych	1301,1	56,0	0,5	0,3	2,6	3,8	3,9	4,8	4,3	4,0	-3,0	1,2	-10,8	0,4
Akumulacja	399,0	17,2	-3,8	-5,8	12,8	4,7	-2,0	7,6	10,5	0,3	-12,9	-2,1	-17,6	-20,0
Nakłady brutto na środki trwałe	387,5	16,7	-1,8	-1,1	10,0	6,1	-8,2	4,0	9,4	6,1	-9,6	1,7	-9,8	-8,2
Eksport	1296,9	55,8	4,3	5,5	6,7	8,0	9,3	9,6	6,9	5,2	-0,2	2,7	-13,7	2,3
Import	1138,9	49,0	-0,4	1,6	9,9	6,9	7,9	10,2	7,4	3,0	-1,9	0,8	-16,6	-0,3
Wartość dodana	2045,2	88,0	1,4	1,2	3,4	4,1	3,1	4,7	5,3	4,6	-2,8	2,0	-8,0	-2,0
Przemysł	503,3	21,7	2,4	0,7	4,7	4,3	4,2	2,3	5,4	3,0	-0,2	1,0	-11,9	3,0
Budownictwo	151,3	6,5	-4,1	-5,5	9,0	7,2	-8,1	6,5	11,8	-0,3	-3,7	4,8	-0,9	-9,1
Usługi rynkowe i rolnictwo	1077,9	46,4	2,1	2,5	2,5	4,0	4,8	6,3	5,3	6,3	-5,5	1,6	-10,1	-4,2
Usługi nierynkowe	312,8	13,5	0,2	0,9	1,7	2,0	1,3	2,2	1,7	3,9	3,2	4,0	2,9	2,9
Wkład do rocznej dynamiki PKB (w pkt proc., ceny stałe roku poprzedniego)														
Popyt krajowy	-	-	-0,6	-0,6	4,7	3,6	2,2	4,8	5,4	3,5	-3,5	0,9	-9,0	-3,1
Spożycie	-	-	0,2	0,6	2,3	2,7	2,7	3,3	3,3	3,4	-1,0	1,2	-5,7	0,7
Spożycie gospodarstw domowych	-	-	0,3	0,2	1,6	2,2	2,2	2,8	2,5	2,3	-1,7	0,7	-6,2	0,2
Akumulacja	-	-	-0,9	-1,2	2,5	1,0	-0,4	1,5	2,1	0,1	-2,6	-0,3	-3,3	-3,8
Nakłady brutto na środki trwałe	-	-	-0,4	-0,2	1,9	1,2	-1,6	0,7	1,6	1,1	-1,8	0,2	-1,6	-1,4
Eksport netto	-	-	2,0	1,7	-1,3	0,6	0,9	0,1	0,0	1,3	0,8	1,1	0,8	1,4
Wkład do rocznej dynamiki wartości dodanej (w pkt proc., ceny stałe roku poprzedniego)														
Przemysł	-	-	0,6	0,2	1,1	1,1	1,1	0,6	1,4	0,7	0,0	0,3	-2,7	0,7
Budownictwo	-	-	-0,4	-0,4	0,7	0,6	-0,6	0,5	0,8	0,0	-0,3	0,2	-0,1	-0,7
Usługi rynkowe i rolnictwo	-	-	1,1	1,3	1,3	2,1	2,5	3,3	2,8	3,3	-2,9	0,8	-5,7	-2,3
Usługi nierynkowe	-	-	0,0	0,1	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,6	0,5	0,7	0,4	0,4

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Usługi rynkowe i rolnictwo obejmują sekcje A, G-N i R-U klasyfikacji PKD: rolnictwo, handel, transport, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości, działalność profesjonalną, naukową i techniczną, administrowanie i działalność wspierającą, kulturę, rozrywkę i rekreację, pozostałą działalność usługową, działalność gospodarstw domowych oraz organizacje i zespoły eksterytorialne.

Usługi nierynkowe obejmują sekcje O, P i Q klasyfikacji PKD: administrację publiczną i obronę narodową, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, edukację, a także ochronę zdrowotną i pomoc społeczną. Wkłady do dynamiki PKB i dynamiki wartości dodanej mogą nie sumować się do łącznej dynamiki PKB i dynamiki wartości dodanej ze względu na zaokrąglenia.

Tabela 2. Roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wkład głównych grup do rocznej dynamiki CPI

	Wagi 2020 proc.	Roczna dynamika (w proc.)												średnio w 2020 r.	średnio w 2019 r.
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
CPI	100,0	4,3	4,7	4,6	3,4	2,9	3,3	3,0	2,9	3,2	3,1	3,0	2,4	3,4	2,3
Inflacja bazowa	59,1	3,1	3,6	3,6	3,6	3,8	4,1	4,3	4,0	4,3	4,2	4,3	3,7	3,9	2,0
Towary	32,2	0,8	1,2	1,2	1,1	1,0	1,4	1,7	1,9	1,7	1,6	1,4	1,4	1,4	0,3
Usługi	26,9	5,9	6,4	6,5	6,5	7,1	7,4	7,3	6,6	7,2	7,3	7,8	6,4	6,9	3,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	25,3	7,5	7,5	8,0	7,4	6,2	5,7	3,9	3,0	2,8	2,4	2,0	0,8	4,7	4,9
Przetworzona	13,6	3,1	3,3	3,7	4,0	4,1	3,9	3,3	3,2	2,8	2,6	2,5	2,4	3,2	2,5
Nieprzetworzona	11,7	13,0	12,6	13,2	11,4	8,6	7,8	4,6	2,8	2,7	2,1	1,3	-1,1	6,5	7,8
Mięso	6,1	14,1	14,0	15,3	11,0	7,1	6,7	5,4	4,3	3,5	2,4	1,3	-2,3	6,7	5,6
Warzywa	3,0	11,5	8,5	7,9	8,1	2,2	0,0	-8,0	-9,7	-5,8	-3,8	-2,0	-4,7	0,3	19,8
Owoce	1,7	15,8	18,7	19,3	22,1	27,9	27,7	24,1	18,5	13,5	10,0	6,2	7,2	17,6	-1,3
Energia	15,7	3,8	4,4	2,5	-3,5	-5,3	-3,8	-3,0	-1,5	-0,3	-0,2	-0,2	0,0	-0,6	-0,4
Nośniki energii	10,1	4,0	5,5	5,5	5,2	5,2	5,1	4,5	4,5	4,6	4,8	4,7	4,7	4,9	-1,4
Paliwa	5,6	3,5	2,4	-2,9	-18,8	-23,4	-19,3	-16,1	-12,3	-9,2	-9,2	-8,4	-10,4	1,6	
wg 12 grup COICOP															
Żywność i napoje bezalkoholowe	25,3	7,5	7,5	8,0	7,4	6,2	5,7	3,9	3,0	2,8	2,4	2,0	0,8	4,7	4,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,3	2,6	4,1	4,3	4,9	4,5	4,6	4,7	4,8	4,7	4,8	4,3	4,3	4,4	1,3
Odzież i obuwie	5,0	-1,6	-1,0	-1,7	-3,4	-4,2	-3,2	-1,9	-1,9	-2,0	-2,4	-3,4	-4,1	-2,6	-1,9
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	18,4	6,2	7,3	7,5	7,5	7,5	7,5	7,2	7,2	7,3	7,5	7,4	7,5	7,3	1,5
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	5,8	0,3	0,3	0,6	0,7	0,5	1,0	1,2	0,9	1,5	1,4	1,8	1,9	1,0	0,7
Zdrowie	5,3	3,6	3,7	4,2	4,4	5,5	5,6	5,3	5,4	5,0	5,1	5,2	5,1	4,8	3,2
Transport	9,9	2,1	1,4	-1,4	-9,9	-12,8	-10,4	-8,5	-7,1	-4,9	-4,6	-4,4	-5,7	-5,6	0,7
Łączność	4,5	1,9	1,9	2,4	2,7	3,2	3,8	4,1	3,4	5,5	4,6	5,5	4,4	3,6	-0,7
Rekreacja i kultura	6,6	3,3	3,7	2,5	2,0	2,0	3,1	2,4	2,2	3,6	3,3	3,0	2,9	2,8	2,6
Edukacja	1,1	4,8	4,9	5,0	5,1	4,8	5,6	5,7	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,4	3,6
Restauracje i hotele	6,1	5,6	6,3	6,3	6,3	6,0	6,0	6,0	5,7	5,3	5,1	5,8	5,7	5,8	4,4
Inne towary i usługi	5,7	1,5	2,1	2,6	1,5	3,6	3,4	4,2	4,4	2,9	3,2	3,7	2,1	2,9	1,4
Wkład do rocznej dynamiki CPI (w pkt proc.)															
	Wagi 2020 proc.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	średnio w 2020 r.	średnio w 2019 r.
CPI	100,0	4,3	4,7	4,6	3,4	2,9	3,3	3,0	2,9	3,2	3,1	3,0	2,4	3,4	2,3
Inflacja bazowa	59,1	1,8	2,1	2,2	2,1	2,2	2,4	2,5	2,4	2,5	2,5	2,6	2,2	2,3	1,1
Towary	32,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,1
Usługi	26,9	1,6	1,7	1,7	1,7	1,9	2,0	2,0	1,8	2,0	2,0	2,1	1,7	1,8	1,0
Żywność i napoje bezalkoholowe	25,3	1,9	1,9	2,0	1,9	1,6	1,5	1,0	0,8	0,7	0,6	0,5	0,2	1,2	1,2
Przetworzona	13,6	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3
Nieprzetworzona	11,7	1,5	1,4	1,5	1,3	1,0	0,9	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2	-0,1	0,8	0,9
Mięso	6,1	0,8	0,8	0,9	0,7	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	-0,1	0,4	0,3
Warzywa	3,0	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,0	-0,2	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,5
Owoce	1,7	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,0
Energia	15,7	0,6	0,7	0,4	-0,6	-0,8	-0,6	-0,5	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Nośniki energii	10,1	0,4	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	-0,1
Paliwa	5,6	0,2	0,1	-0,2	-1,1	-1,4	-1,1	-0,9	-0,7	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	0,1
wg 12 grup COICOP															
Żywność i napoje bezalkoholowe	25,3	1,9	1,9	2,0	1,9	1,6	1,5	1,0	0,8	0,7	0,6	0,5	0,2	1,2	1,2
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1
Odzież i obuwie	5,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	18,4	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	0,3
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	5,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Zdrowie	5,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
Transport	9,9	0,2	0,1	-0,1	-1,0	-1,3	-1,0	-0,8	-0,7	-0,5	-0,4	-0,4	-0,6	-0,5	0,1
Łączność	4,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,0
Rekreacja i kultura	6,6	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Edukacja	1,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Restauracje i hotele	6,1	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3
Inne towary i usługi	5,7	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1

Źródło: dane GUS i obliczenia NBP na podstawie danych GUS.

Podana w tabeli inflacja bazowa oznacza dynamikę CPI po wyłączeniu cen żywności i energii.

Tabela 3. Bilans płatniczy (w mln PLN) w latach 2012-2020

Bilans płatniczy	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rachunek bieżący	-65 617	-29 647	-44 347	-16 517	-14 668	-6 347	-27 990	11 162	82 430
Saldo obrotów towarowych	-40 562	-11 248	-23 478	3 432	8 881	-1 465	-26 504	5 162	55 434
Saldo usług	26 372	33 425	39 456	45 459	60 006	75 885	90 631	101 622	104 433
Saldo dochodów pierwotnych	-50 808	-50 077	-58 750	-61 718	-77 281	-80 150	-85 979	-87 797	-70 447
Saldo dochodów wtórnych	-619	-1 747	-1 575	-3 690	-6 274	-617	-6 138	-7 825	-6 990
Rachunek kapitałowy	35 711	37 857	41 990	42 510	19 471	25 002	44 605	45 283	56 338
Rachunek finansowy	-37 313	-19 039	-20 064	1 978	5 943	-9 541	5 108	33 741	99 769
Saldo inwestycji bezpośrednich	-19 692	-13 311	-40 728	-38 666	-16 594	-28 833	-54 667	-36 808	-32 209
Saldo inwestycji portfelowych	-64 097	-761	7132	11 547	-14 769	-17 620	15 964	47 158	31 996
Saldo pozostałych inwestycji	18 847	-5 781	11 654	29 644	-52 724	71 720	21 877	-12 031	32 153
Pochodne instrumenty finansowe	-8 942	-2 200	-62	-3663	762	-4256	-4 628	-4 136	-4 381
Oficjalne aktywa rezerwowe	36 571	3 014	1 940	3 116	89 268	-30 552	26 562	39 558	72 210
Saldo błędów i opuszczeń	-7 407	-27 249	-17 707	-24 015	1 140	-28 196	-11 507	-22 704	-38 999

Źródło: dane NBP.

Tabela 4. Wybrane wskaźniki nierównowagi zewnętrznej w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo obrotów bieżących/PKB (w proc.)	-4,0	-1,8	-2,6	-0,9	-0,8	-0,3	-1,3	0,5	3,5
Saldo obrotów bieżących i kapitałowych/PKB (w proc.)	-1,8	0,5	-0,1	1,4	0,3	0,9	0,8	2,5	6,0
Saldo obrotów towarowych i usług/PKB (w proc.)	-0,9	1,3	0,9	2,7	3,7	3,7	3,0	4,7	6,9
Oficjalne aktywa rezerwowe (w miesiącach importu towarów i usług)	5,5	5,2	5,3	5,3	6,4	4,7	4,8	5,0	6,1
Zadłużenie zagraniczne brutto/PKB (w proc.)	70,4	70,3	73,1	71,7	76,3	67,0	64,2	58,6	60,2
Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto/PKB (w proc.)	-65,6	-69,4	-69,4	-62,1	-61,5	-61,2	-55,9	-49,3	-44,2

Źródło: dane NBP i GUS, obliczenia NBP.

Tabela 5. Agregat monetarny M3 (stan na koniec roku w mln zł)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pieniądz M3	921 412	978 908	1 059 015	1 154 993	1 265 662	1 324 369	1 446 093	1 565 575	1 822 650
Operacje z przyrzeczeniem odkupu	13 047	12 278	10 350	7 267	6 239	6 478	11 240	6 809	2 836
Emisja dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym do 2 lat (włącznie)	8 029	6 286	4 112	2 467	3 211	5 043	6 620	6 117	5 143
Emisja udziałów/jednostek uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pieniądz M2	900 337	960 345	1 044 553	1 145 259	1 256 212	1 312 847	1 428 233	1 552 648	1 814 671
Depozyty i inne zobowiązania do 2 lat włącznie	415 524	404 510	438 270	453 134	440 908	406 473	415 880	397 776	283 035
Gospodarstwa domowe	278 114	263 777	290 770	304 874	302 917	279 207	282 755	277 564	190 210
Pozostałe instytucje finansowe	36 467	34 038	33 350	30 516	23 244	22 190	24 489	26 225	19 600
Przedsiębiorstwa niefinansowe	88 526	94 029	101 639	103 365	99 234	88 269	87 586	82 830	65 214
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	7 106	6 889	6 800	7 022	7 251	7 515	7 779	7 373	3 886
Instytucje samorządowe	4 708	4 645	4 526	5 633	5 887	6 046	4 562	3 244	3 272
Fundusze zabezpieczenia społecznego	602	1 133	1 184	1 724	2 375	3 245	8 710	540	853
Pieniądz M1	484 813	555 835	606 283	692 124	815 304	906 375	1 012 353	1 154 872	1 531 636
Pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami MIF)	102 470	114 403	130 030	149 716	174 401	184 486	203 212	224 073	306 735
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	382 343	441 432	476 253	542 409	640 903	721 888	809 141	930 799	1 224 901
Gospodarstwa domowe	236 791	279 832	300 786	341 115	402 001	453 227	523 307	603 824	786 845
Pozostałe instytucje finansowe	15 912	17 665	18 574	20 302	25 899	31 589	32 800	26 065	31 195
Przedsiębiorstwa niefinansowe	99 253	112 497	124 239	145 975	169 753	187 139	199 722	233 409	311 218
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	9 392	10 393	11 305	12 518	14 912	16 426	18 290	19 471	25 717
Instytucje samorządowe	19 775	19 659	19 494	18 868	25 255	26 744	27 722	33 936	50 999
Fundusze zabezpieczenia społecznego	1 220	1 387	1 853	3 630	3 084	6 764	7 299	14 093	18 926

Źródło: dane NBP.

MIF- Monetarne Instytucje Finansowe

Tabela 6. Czynniki kreacji pieniądza M3 (stan na koniec roku w mln zł)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aktywa zagraniczne netto	169 185	142 995	172 947	187 103	234 209	232 528	290 278	344 825	428 790
Aktywa zagraniczne	409 939	388 096	437 358	451 322	572 727	483 804	544 419	590 795	700 711
Pasywa zagraniczne	240 754	245 101	264 411	264 219	338 519	251 276	254 141	245 969	271 921
Należności	910 052	947 800	1 017 017	1 089 011	1 137 243	1 175 789	1 264 010	1 324 871	1 385 182
Kredyty i inne należności	872 436	904 029	963 655	1 029 145	1 076 440	1 113 993	1 197 892	1 259 552	1 262 854
Gospodarstwa domowe	538 120	562 380	593 273	632 523	665 062	676 362	723 233	766 334	789 079
Pozostałe instytucje finansowe	34 566	42 992	53 346	58 344	58 546	65 782	74 182	83 732	81 761
Przedsiębiorstwa niefinansowe	256 982	259 049	275 774	297 950	314 533	333 362	358 589	366 114	348 155
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	4 847	5 306	5 683	6 068	6 485	6 946	7 296	7 621	7 995
Instytucje samorządowe	37 080	34 302	35 579	34 260	31 814	31 541	34 592	35 750	35 865
Fundusze zabezpieczenia społecznego	840	0	0	0	0	0	0	0	0
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	28 681	33 385	41 985	47 229	48 020	47 502	47 610	46 910	103 729
Pozostałe instytucje finansowe	1 005	761	1 713	2 359	3 959	3 496	3 500	3 164	61 778
Przedsiębiorstwa niefinansowe	13 438	15 542	22 588	26 100	25 423	24 941	22 584	19 637	16 558
Instytucje samorządowe	14 238	17 082	17 684	18 770	18 638	19 064	21 526	24 109	25 393
Akcje i pozostałe udziały kapitałowe oraz udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego, w tym:	8 935	10 386	11 377	12 637	12 783	14 294	18 508	18 409	18 598
Pozostałe instytucje finansowe	5 915	6 554	8 971	10 381	10 601	12 070	15 676	15 882	16 183
Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 020	3 832	2 406	2 256	2 182	2 222	2 831	2 526	2 413
Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	108 380	145 337	168 872	201 343	253 371	268 824	275 697	310 283	411 607
Należności od instytucji rządowych szczebla centralnego, w tym:	160 909	182 792	224 409	239 787	311 159	321 398	346 352	383 746	533 706
Kredyty	810	781	701	1 142	961	1 011	1 043	1 127	1 287
Dłużne papiery wartościowe	119 192	138 615	180 804	193 333	259 586	267 216	293 297	331 138	475 201
Zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego	52 529	37 456	55 536	38 444	57 788	52 574	70 655	73 464	122 099
Długoterminowe zobowiązania finansowe	295 938	293 510	336 409	359 605	389 984	374 963	407 306	438 021	513 631
Depozyty i inne zobowiązania powyżej 2 lat	10 844	17 154	20 512	22 001	25 189	25 784	25 676	28 812	28 956
Gospodarstwa domowe	4 572	10 067	13 756	16 552	19 839	21 344	21 836	25 362	25 549
Pozostałe instytucje finansowe	4 104	5 485	5 851	4 624	4 452	3 483	2 939	2 541	2 312
Przedsiębiorstwa niefinansowe	2 055	1 492	813	733	777	789	772	784	948
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	96	79	64	68	102	144	100	100	118
Instytucje samorządowe	18	30	27	25	19	24	29	26	28
Fundusze ubezpieczeń społecznych	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym powyżej 2 lat	35 871	40 875	40 422	43 879	53 782	69 762	72 267	78 530	106 211
Kapitał i rezerwy	249 224	235 482	275 475	293 725	311 013	279 417	309 363	330 679	378 464
Aktywa trwale (bez aktywów finansowych)	45 160	48 474	50 382	51 475	52 610	53 221	54 777	61 958	65 524
Saldo pozostałych pozycji netto	-15 426	-12 187	-13 794	-14 334	-21 788	-31 031	-31 364	-38 341	45 178

Źródło: dane NBP.

2. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP

W 2020 r. zorganizowano w NBP 2 otwarte seminaria naukowe (po tytule wskazano nazwisko i afiliację prelegenta):

- *Effects of the minimum wage*, Attila Lindner – University College London.
- *Przepływ informacji i nastrojów a międzynarodowa zbieżność cykli koniunkturalnych*, Michał Brzoza-Brzezina – NBP, SGH.

W 2020 r. w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej znalazły się następujące publikacje pracowników NBP:

- Kristina Bluwstein, Michał Brzoza-Brzezina, Paolo Gelain, Marcin Kolasa, *Multiperiod Loans, Occasionally Binding Constraints and Monetary Policy: A Quantitative Evaluation*, *Journal of Money, Credit and Banking*, Blackwell Publishing, vol. 52, Issue 7, 1691-1718.
- Tomasz Chmielewski, Tomasz Łyziak, Ewa Stanisławska, *Risk-Taking Channel and Its Non-Linearities: The Case of an Emerging Market Economy*, *Czech Journal of Economics and Finance (Finance a uver)*, Charles University Prague, Faculty of Social Sciences, vol. 70, Issue 1, 2-25.
- Jakub Growiec, Jakub Mućk, *Isoelastic Elasticity of Substitution Production Functions*, *Macroeconomic Dynamics*, vol. 24, Issue 7, 1597-1634.
- Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Paola Bongini, Paweł Smaga, Bartosz Witkowski, *Foreign-owned banks and foreign trade in CESEE countries – a growth-enhancing duo?*, *Applied Economics Letters*, vol. 27, Issue 4, 325-328.
- Marcin Kolasa, Grzegorz Wesołowski, *International spillovers of quantitative easing*, *Journal of International Economics*, vol. 126(C).
- Paweł Kopiec, *Employment prospects and the propagation of fiscal stimulus*, *Journal of Economic Dynamics & Control*, vol. 117.
- Kamila Kuziemska-Pawlak, Jakub Mućk, *Structural current accounts in the European Union countries: cross-sectional exploration*, *Economic Modelling*, vol. 93, 445-464.
- Thomas Y. Mathä, Stephen Millard, Tairi Rõõm, Ladislav Wintr, Robert Wyszzyński, *Shocks and labour cost adjustment: evidence from a survey of European firms*, *Oxford Economic Papers*, 1–26.

W serii wydawniczej *Materiały i Studia* w 2020 r. ukazały się:

- Magdalena Kozińska, Jarosław Michalewicz, Justyna Pycka, Beata Zdanowicz, *Implikacje doświadczeń krajowych i międzynarodowych dla procesu zarządzania kryzysowego w polskim systemie finansowym*.

- Tomasz Chmielewski, Andrzej Kocięcki, Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Ewa Stanisławska, Małgorzata Walerych, Ewa Wróbel, *Mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Stan wiedzy w 2019 roku.*
- Aneta Błażejowska, *Determinanty cen żywności w Unii Europejskiej.*
- Krzysztof Kruszewski, Mikołaj Szadkowski, *Wpływ wyniku finansowego banku centralnego na transfery korzyści między sektorami gospodarki.*

W serii wydawniczej NBP *Working Papers* w 2020 r. ukazały się:

- Paweł Strzelecki, Jakub Growiec, Robert Wyszyński, *The contribution of immigration from Ukraine to economic growth in Poland.*
- Paweł Baranowski, Hamza Bennani, Wirginia Doryń, *Do ECB introductory statements help to predict monetary policy: evidence from tone analysis.*
- Jan Hagemeyer, Aleksandra Hałka, Jacek Kotłowski, *Global value chains and exchange rate pass-through: the role of non-linearities.*
- Marcin Borsuk, Oskar Krzesicki, *InSTA – integrated stress-testing approach at NBP. The past, present and future perspectives.*
- Paweł Baranowski, Wirginia Doryń, Tomasz Łyziak, Ewa Stanisławska, *Words and deeds in managing expectations: empirical evidence on an inflation targeting economy.*
- Marcin Bielecki, Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, *Distributional consequences of conventional and unconventional monetary policy.*
- William A. Allen, *Poland, the international monetary system and the Bank of England, 1921–1939.*
- Tomasz Chmielewski, Andrzej Kocięcki, Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Ewa Stanisławska, Małgorzata Walerych, Ewa Wróbel, *Monetary policy transmission mechanism in Poland. What do we know in 2019?*
- Oliver de Groot, Grzegorz Wesołowski, *Business cycle implications of banking system heterogeneity and complexity.*
- Zbigniew Polański, Mikołaj Szadkowski, *Seigniorage and central banks' financial results in times of unconventional monetary policy.*
- Jan Fidrmuc, Martin Hulényi, Olga Zajkowska, *The elusive quest for the holy grail of an impact of EU funds on regional growth.*
- Michał Ledóchowski, Piotr Żuk, *What drives portfolio capital inflows into emerging market economies? The role of the Fed's and ECB's balance sheet policies.*
- Michał Gradzewicz, Jakub Mućk, *Unravelling the markups changes: the role of demand elasticity and concentration.*
- Joanna Niedźwiedzińska, *Initial monetary policy response to the COVID-19 pandemic in inflation targeting economies.*

3. Wyniki głosowań członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami

Poniżej zamieszczono wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami podjętymi w 2020 r.

■ Data: 8 stycznia 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o podwyższenie wysokości stóp procentowych NBP o 15 p.b.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: E. Gatnar
Ł. J. Hardt
K. Zubelewicz

Przeciw: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
C. Kochalski
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
R. Sura
J. Żyżyński

■ Data: 8 stycznia 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 p.b.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: E. M. Łon

Przeciw: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
C. Kochalski
J. J. Kropiwnicki
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

■ Data: 5 lutego 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 p.b.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: E. M. Łon

Przeciw: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
C. Kochalski
J. J. Kropiwnicki
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

R. Sura był nieobecny.

■ Data: 4 marca 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 p.b.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: E. M. Łon

Przeciw: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
C. Kochalski
J. J. Kropiwnicki
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Data: 17 marca 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stopy referencyjnej NBP o 50 p.b. do 1,00% oraz o ustalenie wysokości pozostałych stóp procentowych NBP na następującym poziomie:

- stopa lombardowa 1,50%
- stopa depozytowa 0,50%
- stopa redyskontowa weksli 1,05%
- stopa dyskontowa weksli 1,10%.

Decyzja RPP:

Wniosek uzyskał większość głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński

G. M. Ancyparowicz

C. Kochalski

E. M. Łon

R. Sura

J. Żyżyński

Przeciw: Ł. J. Hardt

J. J. Kropiwnicki

K. Zubelewicz

E. Gatnar był nieobecny.

Data: 17 marca 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 1/2020 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej i stopy dyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła stopę referencyjną o 50 p.b. do 1,00% oraz ustaliła następujący poziom pozostałych stóp procentowych NBP:

- stopa lombardowa 1,50%
- stopa depozytowa 0,50%
- stopa redyskontowa weksli 1,05%
- stopa dyskontowa weksli 1,10%.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński

G. M. Ancyparowicz

C. Kochalski

E. M. Łon

R. Sura

J. Żyżyński

E. Gatnar był nieobecny.

Przeciw: Ł. J. Hardt

J. J. Kropiwnicki

K. Zubelewicz

■ Data: 17 marca 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,25%.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: Ł. J. Hardt
J. J. Kropiwnicki
K. Zubelewicz

Przeciw: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
C. Kochalski
E. M. Łon
R. Sura
J. Żyżyński

E. Gatnar był nieobecny.

■ Data: 17 marca 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,50%.

Decyzja RPP:

Wniosek uzyskał większość głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
C. Kochalski
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Przeciw: Ł. J. Hardt

E. Gatnar był nieobecny.

■ Data: 17 marca 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 2/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła stopę rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,50%.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
C. Kochalski
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Przeciw: Ł. J. Hardt

E. Gatnar był nieobecny.

■ Data: 17 marca 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o podwyższenie oprocentowania środków utrzymywanych w formie rezerwy obowiązkowej z 0,50% do 1,0 wysokości stopy referencyjnej NBP.

Decyzja RPP:

Wniosek uzyskał większość głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
Ł. J. Hardt
C. Kochalski
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Przeciw: nikt nie głosował

E. Gatnar był nieobecny.

■ Data: 17 marca 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 3/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Decyzja RPP:

RPP podwyższyła oprocentowanie środków utrzymywanych w formie rezerwy obowiązkowej z 0,50% do 1,0 wysokości stopy referencyjnej NBP.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz Ł. J. Hardt C. Kochalski J. J. Kropiwnicki E. M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	Przeciw:	nikt nie głosował
------------	--	-----------------	-------------------

E. Gatnar był nieobecny.

■ Data: 8 kwietnia 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 p.b.

Decyzja RPP:

Wniosek uzyskał większość głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz C. Kochalski J. J. Kropiwnicki E. M. Łon R. Sura J. Żyżyński	Przeciw:	Ł. J. Hardt
------------	--	-----------------	-------------

E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni.

■ Data: 8 kwietnia 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 4/2020 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej i stopy dyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 50 p.b.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński	Przeciw:	Ł. J. Hardt
	G. M. Ancyparowicz		
	C. Kochalski		
	J. J. Kropiwnicki		
	E. M. Łon		
	R. Sura		
	J. Żyżyński		

E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni.

■ Data: 8 kwietnia 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 5/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński	Przeciw:	nikt nie głosował
	G. M. Ancyparowicz		
	Ł. J. Hardt		
	C. Kochalski		
	J. J. Kropiwnicki		
	E. M. Łon		
	R. Sura		
	J. Żyżyński		

E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni.

Data: 8 kwietnia 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 6/2020 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz Ł. J. Hardt C. Kochalski J. J. Kropiwnicki E. M. Łon R. Sura J. Żyżyński	Przeciw:	nikt nie głosował
------------	---	-----------------	-------------------

E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni.

Data: 8 kwietnia 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o wprowadzenie operacji repo o terminie zapadalności powyżej 2 lat i rentowności 0,25%.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	Ł. J. Hardt	Przeciw:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz C. Kochalski J. J. Kropiwnicki E. M. Łon R. Sura J. Żyżyński
------------	-------------	-----------------	--

E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni.

Data: 28 maja 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie stopy referencyjnej NBP o 40 p. b. oraz ustalenie wysokości stóp procentowych NBP na następującym poziomie:

- stopa referencyjna 0,10%
- stopa lombardowa 0,50%
- stopa depozytowa 0,00%
- stopa redyskontowa weksli 0,11%
- stopa dyskontowa weksli 0,12%.

Decyzja RPP:

Wniosek uzyskał większość głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
C. Kochalski
E. M. Łon
R. Sura
J. Żyżyński

Przeciw: E. Gatnar
Ł. J. Hardt
J. J. Kropiwnicki
K. Zubelewicz

Data: 28 maja 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 7/2020 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej i stopy dyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła stopę referencyjną NBP o 40 p.b. oraz ustaliła wysokość stóp procentowych NBP na następującym poziomie:

- stopa referencyjna 0,10%
- stopa lombardowa 0,50%
- stopa depozytowa 0,00%
- stopa redyskontowa weksli 0,11%
- stopa dyskontowa weksli 0,12%.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
C. Kochalski
E. M. Łon
R. Sura
J. Żyżyński

Przeciw: E. Gatnar
Ł. J. Hardt
J. J. Kropiwnicki
K. Zubelewicz

■ Data: 28 maja 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 8/2020 w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2019.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt C. Kochalski J. J. Kropiwnicki E. M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	Przeciw:	nikt nie głosował
------------	---	-----------------	-------------------

■ Data: 28 maja 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 9/2020 w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2019.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt C. Kochalski J. J. Kropiwnicki E. M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	Przeciw:	nikt nie głosował
------------	---	-----------------	-------------------

■ Data: 28 maja 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 10/2020 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2019 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński	Przeciw:	K. Zubelewicz
	G. M. Ancyparowicz		
	E. Gatnar		
	Ł. J. Hardt		
	C. Kochalski		
	J. J. Kropiwnicki		
	E. M. Łon		
	R. Sura		
	J. Żyżyński		

■ Data: 28 maja 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 11/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński	Przeciw:	nikt nie głosował
	G. M. Ancyparowicz		
	E. Gatnar		
	Ł. J. Hardt		
	C. Kochalski		
	J. J. Kropiwnicki		
	E. M. Łon		
	R. Sura		
	K. Zubelewicz		
	J. Żyżyński		

■ Data: 15 września 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o zmianę celu inflacyjnego NBP z 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości +/- 1 p.p. na 2% z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości +/- 1 p.p.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: K. Zubelewicz

Przeciw: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
C. Kochalski
E. M. Łon
R. Sura
J. Żyżyński

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

■ Data: 15 września 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o poszerzenie symetrycznego przedziału odchyień wokół celu inflacyjnego 2,5% z +/- 1 p.p. do +/- 2 p.p.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: E. M. Łon

Przeciw: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
C. Kochalski
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

■ Data: 15 września 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 12/2020 w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2021.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
C. Kochalski
E. M. Łon
R. Sura
J. Żyżyński

Przeciw: K. Zubelewicz

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

■ Data: 6 listopada 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 13/2020 w sprawie zasad rachunkowości Narodowego Banku Polskiego, wzoru bilansu, rachunku zysków i strat oraz zawartości informacji dodatkowej.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
C. Kochalski
R. Sura
J. Żyżyński

Przeciw: J. J. Kropiwnicki
K. Zubelewicz

E. Gatnar, Ł. J. Hardt i E. M. Łon byli nieobecni.

■ Data: 2 grudnia 2020 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 14/2020 w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2021.

Wyniki głosowania członków RPP:

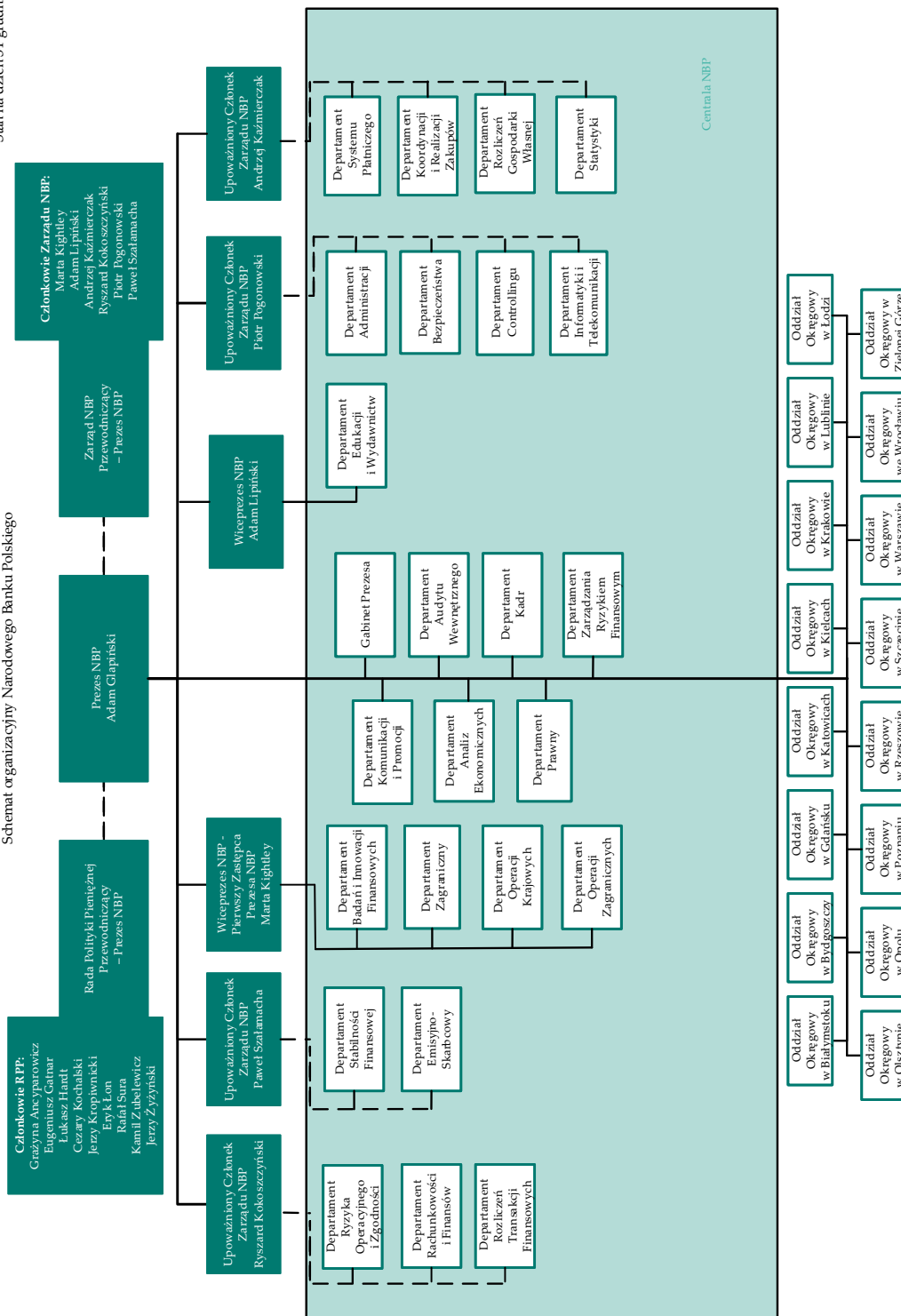
Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt C. Kochalski J. J. Kropiwnicki E. M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	Przeciw:	nikt nie głosował
------------	---	-----------------	-------------------

4. Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2020 r.

Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Schemat organizacyjny Narodowego Banku Polskiego

--- Bieżący nadzór sprawowany na podstawie poważnień udzielonych. Członkom Zarządu przez Prezesa NBP
 - - - - Bieżący nadzór sprawowany na podstawie podporządkowania zgodnie z działkami pracy wyznaczonymi do kierowania Wiceprezesa NBP przez Prezesa NBP

Spis najważniejszych skrótów

BFG	Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BIS	Bank for International Settlements (Bank Rozrachunków Międzynarodowych)
BŚ	Bank Światowy
EBA	European Banking Authority (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego)
EBC	Europejski Bank Centralny
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ds. Gospodarczych i Finansowych)
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
ERRS	Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
Fed	System Rezerwy Federalnej
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KSF	Komitet Stabilności Finansowej
MF	Ministerstwo Finansów
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
NBP	Narodowy Bank Polski
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PKB	produkt krajowy brutto
RPP	Rada Polityki Pieniężnej
SDR	Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnięcia)
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednolity Obszar Płatności w Euro)
SORBNET2	System Obsługi Rachunków Banków w Centrali NBP
TARGET2	Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System (Paneuropejski Zautomatyzowany Błyskawiczny System Rozrachunku Brutto w Czasie Rzeczywistym)
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ZBP	Związek Banków Polskich

---

www.nbp.pl

